

САНХҮҮГИЙН САЛБАРЫН ТОЙМ

2024 ОНЫ 3 ДУГААР УЛИРАЛ

АГУУЛГА

I. ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

Үнэт цаасны
зах зээл

8

ХАА-н гаралтай
бараа, түүхий
эдийн зах зээл

14

Биржийн
бус зах зээл

15

Уул уурхайн
бүтээгдэхүүний
зах зээл

16

Ашигт
ажиллагаа

20

Тогтвортой
байдал

24

Бодлого
зохицуулалт

24

II. ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛ

Санхүүгийн зах
зээлийн төлөв

28

Хүртээмжтэй
байдал

32

Бүтээгдэхүүн
үйлчилгээ

35

Ашигт
ажиллагаа

37

Тогтвортой
байдал

38

Бодлого
зохицуулалт

40

III. БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Санхүүгийн зах
зээлийн төлөв

44

Хүртээмжтэй
байдал

49

Бүтээгдэхүүн
үйлчилгээ

52

Ашигт
ажиллагаа

55

Тогтвортой
байдал

57

Финтек ба
ногоон зээл

59

Бодлого
зохицуулалт

62

IV. ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШОО

Санхүүгийн зах
зээлийн төлөв

66

Хүртээмжтэй
байдал

68

Бүтээгдэхүүн
үйлчилгээ

72

Ашигт
ажиллагаа

76

Тогтвортой
байдал

78

Бодлого
зохицуулалт

80

V. МӨНГӨН ЗЭЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭГЧ

Санхүүгийн зах
зээлийн төлөв

84

Хүртээмжтэй
байдал

84

Бодлого
зохицуулалт

86

VI. ЗЭЭЛИЙН БАТЛАН ДААЛТЫН САН

Санхүүгийн зах
зээлийн төлөв

90

Хүртээмжтэй
байдал

91

Бүтээгдэхүүн
үйлчилгээ

93

Ашигт
ажиллагаа

95

Тогтвортой
байдал

96

VII. ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГӨ ЗУУЧЛАЛ

Салбарын
төлөв

100

Ашигт
ажиллагаа

103

Хүртээмжтэй
байдал

104

Бүтээгдэхүүн
үйлчилгээ

105

Бодлого
зохицуулалт

109

VIII. ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧ

Салбарын
төлөв

112

Хүртээмжтэй
байдал

113

Бүтээгдэхүүн
үйлчилгээ

114

Ашигт
ажиллагаа

115

Бодлого
зохицуулалт

116

IX. СЭНДБОКС ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ОРЧИН

Сэндбоксад туршигдаж буй
бүтээгдэхүүнүүд

120

Бодлого
зохицуулалт

127

X. ВИРТУАЛ ХӨРӨНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭГЧИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

Салбарын төлөв

130

Хүртээмжтэй
байдал

131

Бүтээгдэхүүн
үйлчилгээ

132

Ашигт
ажиллагаа

133

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР

ААН	Аж ахуйн нэгж	ҮМҮЧЭТХЭАЭ	Үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгч
ААНОАТ	Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар	ҮЦК	Үнэт цаасны компани
АНУ	Америкийн Нэгдсэн Улс	ҮЦТХТ	Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төв
АХБ	Азийн хөгжлийн банк	ХАА	Хөдөө аж ахуй
ББСБ	Банк бус санхүүгийн байгууллага	ХААБ	Хөдөө аж ахуйн бирж
БНХАУ	Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улс	ХЖДХ	Хадгаламжийн жигнэсэн дундаж хүү
БНСУ	Бүгд Найрамдах Солонгос Улс	ХХОАТ	Хувь хүний орлогын албан татвар
БХХО	Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт	ХЗХ	Хадгаламж, зээлийн хоршоо
ГҮТББ	Гишүүдэд үйлчлэх төрийн бус байгууллага	ХНХ	Хувь нийлүүлсэн хөрөнгө
ВХҮҮ	Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгч	ХК	Хувьцаат компани
ДНБ	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн	ХБҮЦ	Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас
ЖДҮ	Жижиг, дунд үйлдвэр	ХОМК	Хөрөнгө оруулалтын менежментийн компани
ЗГҮЦ	Засгийн газрын үнэт цаас	ХОС	Хөрөнгө оруулалтын сан
ЗЗҮ	Зах зээлийн үнэлгээ	ХХК	Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
ЗЖДХ	Зээлийн жигнэсэн дундаж хүү	ХХААДЗ	Хүнсний болон хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийг дэмжих зээл
ЗМС	Зээлийн мэдээллийн сан	ТОС	Тогтвортой санхүүжилт
МИК	Монголын ипотекийн корпораци	АFI	Alliance for Financial Inclusion /Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг/
МХБ	“Монголын хөрөнгийн бирж” ХК	В2В	Business to business
МЗҮАЭ	Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэгч	IPO	Initial public offering /Олон нийтэд хувьцаагаа санал болгох/
МУТСТ	Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх	GIZ	Германы хамтын ажиллагааны нийгэмлэг
НДШ	Нийгмийн даатгалын шимтгэл	MSE	Mongolian stock exchange /Монголын хөрөнгийн бирж/
СЗХ	Санхүүгийн зохицуулах хороо	ОТС	Over the counter
СМА	Санхүүгийн мэдээллийн алба	P2P	Peer to peer
ТДЦА	Татварын дараах цэвэр ашиг	ROE	Return on equity
ТЗК	Тусгай зориулалтын компани	ROA	Return on assets
УБУЦБ	Улаанбаатар үнэт цаасны бирж		
УИХ	Улсын Их Хурал		
ҮХЭХБХСЗ	Үл хөдлөх эд хөрөнгө барьцаалахтай холбоотой санхүүгийн зуучлал		
ҮХЭХЗ	Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлал		

 <p>ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ</p>	<p>Зах зээлийн үнэлгээ 12,102.1 тэрбум төгрөг ЗЗҮ/ДНБ 17.2%</p>	<p>Нийт хөрөнгө 728.5 тэрбум төгрөг</p>	<p>ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛ</p>
<p>ТОП-20 индекс 47,864.47</p>	<p>Арилжааны дүн 1,058.7 тэрбум төгрөг</p>	<p>Даатгалын болон давхар даатгалын нийт хураамж 407.6 тэрбум төгрөг</p>	<p>Даатгалын нөхөн төлбөр 113.1 тэрбум төгрөг</p>
<p>ҮЦК-ийн тоо 52</p>	<p>Хөрвөх чадвар 1.8%</p>	<p>Цэвэр ашиг 23.0 тэрбум төгрөг</p>	<p>Нөөц сан 345.4 тэрбум төгрөг</p>
<p>MSE A 18,360.61 MSE B 15,410.49</p>	<p>Уул уурхайн бүтээгдэхүүний арилжааны хэмжээ 7,438.6 тэрбум төгрөг</p>		<p>Нягтрал 115,405 төгрөг</p> <p>Давхар даатгалын хураамжийн зардал 142.1 тэрбум төгрөг</p>
 <p>БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГА</p>	<p>Тусгай зөвшөөрөлтэй 555 ББСБ</p>	<p>88.6 % Зээлийн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөлтэй</p>	<p>Тусгай зөвшөөрөлтэй 183 ХЗХ</p> <p>ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШОО</p>
<p>Нийт хөрөнгө 6.4 их наяд төгрөг</p>	<p>4.9 сая Харилцагч</p>	<p>Чанаргүй зээлийн нийт зээлд эзлэх хувь 2.5%</p>	 <p>Нийт хадгаламж 239.7 тэрбум төгрөг</p>
<p>Нийт зээл 5.2 их наяд төгрөг</p>	<p>Нийт зээлдэгч 2.0 сая</p>	<p>Нийт хөрөнгө 354.6 тэрбум төгрөг</p>	<p>Цэвэр ашиг 11.5 тэрбум төгрөг</p>
<p>Зээлийн жигнэсэн дундаж хүү 3.4%</p>	<p>Нийт орлого 1,282.6 тэрбум төгрөг Хүүгийн орлого 1,117.0 тэрбум төгрөг</p>	<p>2.3% Зээлийн жигнэсэн дундаж хүү</p>	<p>НИЙТ ЗЭЭЛ 268.4 тэрбум төгрөг</p> <p>Хугацаатай хадгаламжийн жигнэсэн дундаж хүү 1.3%</p>
 <p>ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГӨ ЗУУЧЛАЛ</p>	<p>ҮХЭХЗ-ын байгууллага 301</p>	<p>Иргэн 460</p> <p>Хуулийн этгээд 53</p>	<p>ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУ</p>
<p>Зуучлан худалдсан 2,003.8 тэрбум төгрөг</p>	<p>Зуучлан түрээслүүлсэн 169.4 тэрбум төгрөг</p>	<p>Үнэт металл худалдан авалт 259.6 тэрбум төгрөг</p>	<p>Үнэт металлын борлуулалт 259.5 тэрбум төгрөг</p>

ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

Зах зээлийн үнэлгээ

12,102.1
тэрбум төгрөг

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв

Дансны тоо
2,595,216

Хүртээмжтэй байдал

Нийт арилжааны дүн
1,058.7 тэрбум төгрөг

Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ

Ашигт ажиллагаа

ҮЦК-ийн хөрөнгө

392.8

тэрбум төгрөг

Улсад татан
төвлөрүүлсэн
татвар, НДШ
(ҮЦК, ХОМК)

10.6

тэрбум төгрөг

Тогтвортой байдал

Төвлөрөл

33Ү-ний **78.3** хувийг
Топ-10 ХК

Бодлого зохицуулалт

ҮНЭТ ЦААСНЫ ЗАХ ЗЭЭЛ

Үнэт цаасны зах зээлд **НИЙТ 613** зохицуулалттай этгээд, хувьцаат компани үйл ажиллагаа эрхэлж байна

Хувийн хөрөнгө оруулалтын сан (Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуулийн 5.3 дахь заалт)

40

Мэргэжлийн холбоо, өөрийгөө зохицуулах байгууллага

1

Дэд бүтцийн байгууллага

Арилжаа эрхлэх байгууллага 3	Үнэт цаасны клирингийн байгууллага 2 /1 давхардсан/	Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллага 1
Үнэт цаасны төлбөрийн байгууллага 1 /давхардсан/	Уул уурхайн бүтээгдэхүүний бирж 1 /давхардсан/	ХАА-н бирж 1

Мэргэжлийн оролцогч

ҮЦК 52	ХОМК 33	Хамтын хөрөнгө оруулалтын сан 6
Кастодиан банк 3	Андеррайтерын зөвшөөрөлтэй банк 2	ХАА-н түүхий эдийн брокер 9
Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн арилжааны зуучлагч 11 /8 давхардсан/		Санхүүжих чадавхын зэрэглэл тогтоох байгууллага 3

Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас

Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргагч 63 /ТЗК/	Хөрөнгө итгэмжлэн удирдах 8	Барьцаат үнэт цаасны хөрөнгийн багцын бүртгэл хянагч 1
---	---------------------------------------	--

Бүртгэлтэй этгээд

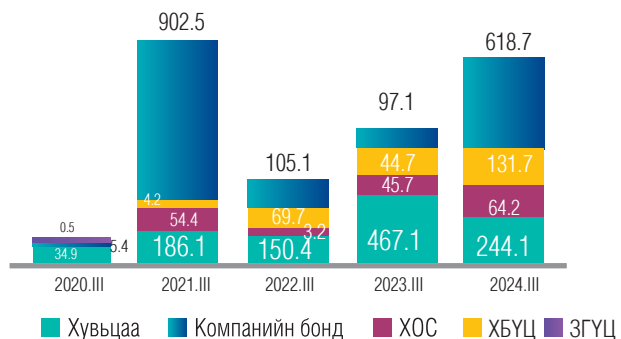
ҮЦЗЗ-д аудитын үйлчилгээ үзүүлэх 52 /7 давхардсан/	ҮЦЗЗ-д хөрөнгийн үнэлгээний үйлчилгээ үзүүлэх 25 /давхардсан/	ҮЦЗЗ-д хуулийн үйлчилгээ үзүүлэх 44
ХК 310	Монголын хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй – 171 ХК Улаанбаатар үнэт цаасны биржид бүртгэлтэй – 2 ХК	

*ҮЦК-д брокер, дилер, андеррайтер болон хөрөнгө оруулалтын зөвлөхийн үйл ажиллагаа эрхлэгч байгууллагыг хамруулна.

Үнэт цаасны зах зээлийн арилжаа

- 2024 оны 3 дугаар улиралд 1,058.7 тэрбум төгрөгийн үнэт цаас зах зээлд арилжигдсан нь өмнөх оны мөн үеэс 61.7 хувиар, 2020 оноос 25.9 дахин өссөн үзүүлэлт юм.
- Нийт арилжааны 23.1 хувийг хувьцааны, 6.1 хувийг хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрхийн, 58.4 хувийг компанийн бондын, 12.4 хувийг хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны арилжаа тус тус эзэлж байна.

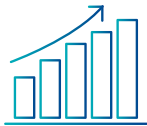
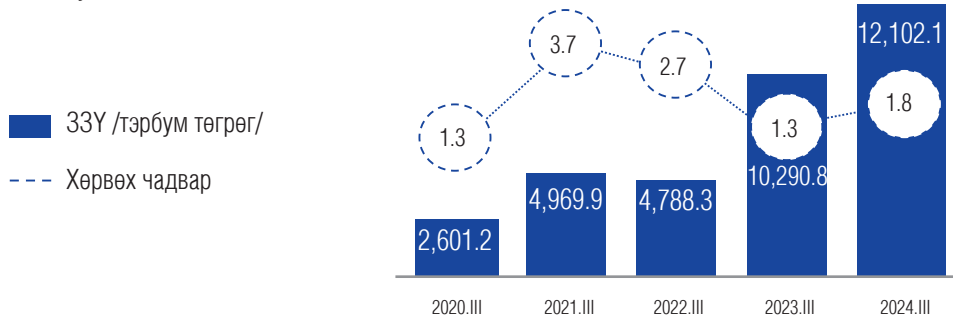
Үнэт цаасны арилжаа /тэрбум төгрөг/

ХОС-ийн 2023 оны 1 дүгээр улирлын нэгж эрхийн арилжааны тайланд өөрчлөлт орсон болно.

Зах зээлийн үнэлгээ болон хөрвөх чадвар

- Тайлант улиралд зах зээлийн үнэлгээ өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 17.6 хувиар өсөж 12,102.1 тэрбум төгрөгт хүрсэн бол хувьцааны хоёрдогч зах зээлийн арилжааны хөрвөх чадвар 1.8 хувь байна.

ТОП 20 47,864.47

MSE A 18,360.61

MSE B 15,410.49

Үнэт цаасны зах зээлийн индекс

- ТОП-20 Индекс өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 12,427.59 нэгжээр буюу 35.1 хувиар өссөн.
- MSE A индекс өмнөх оны мөн үеэс 3,110.70 нэгжээр буюу 20.4 хувиар өссөн.
- MSE B индекс өмнөх оны мөн үеэс 3,212.71 нэгжээр буюу 26.3 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

МОНГОЛЫН ХӨРӨНГИЙН БИРЖИД БҮРТГЭЛТЭЙ ХК-УУДЫН САЛБАРЫН АНГИЛАЛ

ТОП-20 индексийн багцыг зах зээлийн үнэлгээ, арилжааны өдрийн дундаж гүйлгээ, арилжаанд орсон өдрийн тоо, төвлөрлийн байдал гэсэн шалгуур үзүүлэлтэд үндэслэн бүрдүүлдэг. Тайлант улиралд бүртгэлтэй компаниудын 21.4 хувийг банк санхүүгийн салбар бүрдүүлж байгаа бол ТОП-20 индексийн багцын 59.9 хувийг тус салбар эзэлж байна.

ТОП-20 ИНДЕКСТ БАГТАХ ХК-УУДЫН САЛБАРЫН АНГИЛАЛ /ЗЗҮ-ЭЭР/

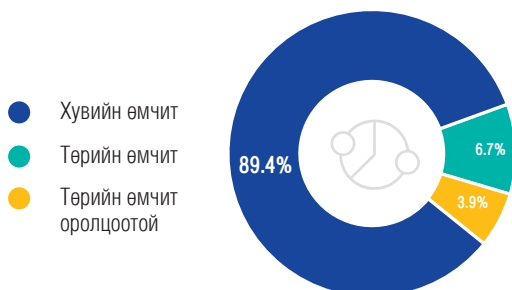
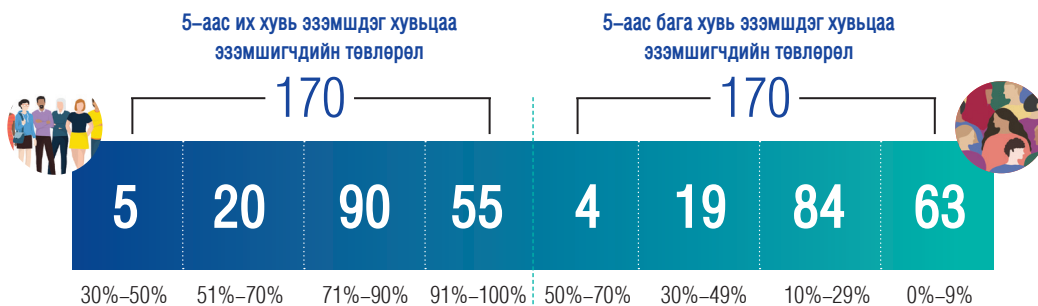

ҮЦТХТ-Д БҮРТГЭЛТЭЙ ҮНЭТ ЦААС

ХУВЬЦААНЫ ТӨВЛӨРӨЛ

Монголын хөрөнгийн бирж, Улаанбаатар үнэт цаасны бирж дээр идэвхтэй арилжаа явуулдаг 170 ХК-ийн хувьцааны төвлөрлийг 5-аас дээш болон түүнээс доош хувь эзэмшдэг хувьцаа эзэмшигчийн тоогоор доор хүснэгтэд харуулав.

ХУВЬЦААНЫ ӨМЧИЙН БҮТЭЦ

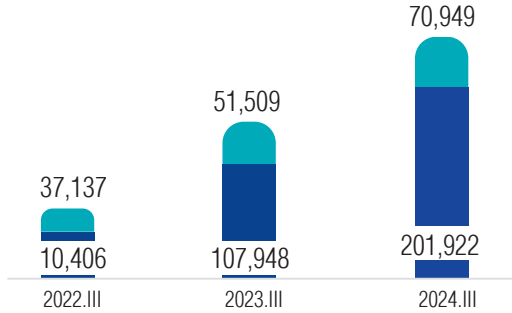
- Санхүүгийн зохицуулах хороонд бүртгэлтэй 310 ХК-ийн өмчийн бүтцийг задлан харвал 89.4 хувь нь хувийн өмчит, 6.7 хувь нь төрийн өмчит, 3.9 хувь нь төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой байна.

ҮНЭТ ЦААСНЫ ДАНСНЫ ТОО

- Шинээр 201,922 данс нээгдэж нийт дансны тоо 2,595,216-т хүрсэн бол 70,949 холболтын данс нээгдэж нийт 661,411-т хүрлээ.

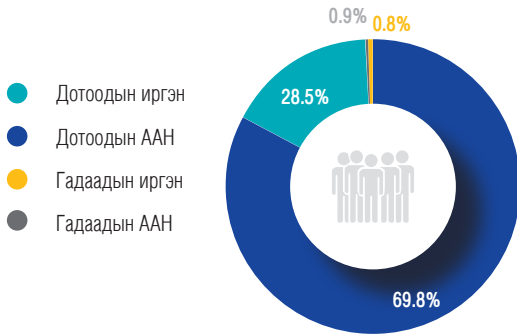
НЭЭГДСЭН ДАНСНЫ ТОО

■ Холболтын данс ■ Шинэ данс

ДАНСНЫ ТОО
/ӨССӨН ДҮНГЭЭР/

2,595,216

АРИЛЖААНЫ БҮТЭЦ /үнийн дүнгээр/

- Арилжаанд оролцогчдын дийлэнх хувь буюу 69.8 хувийг Дотоодын ААН-н хийсэн гүйлгээ эзэлж байгаа нь тэдний хөрөнгийн зах зээлийн идэвхжилт өндөр байгааг харуулж байна. Харин дотоодын иргэний хийсэн арилжааны гүйлгээ 28.5 хувийг, гадаадын иргэний хийсэн арилжааны гүйлгээ 0.8 хувийг, гадаадын ААН-ийн хийсэн арилжааны гүйлгээ 0.9 хувийг тус тус эзэлж байна.

АРИЛЖААНД ОРОЛЦОГЧИЙН ТОО, ДАВТАМЖ /ӨССӨН ДҮНГЭЭР/

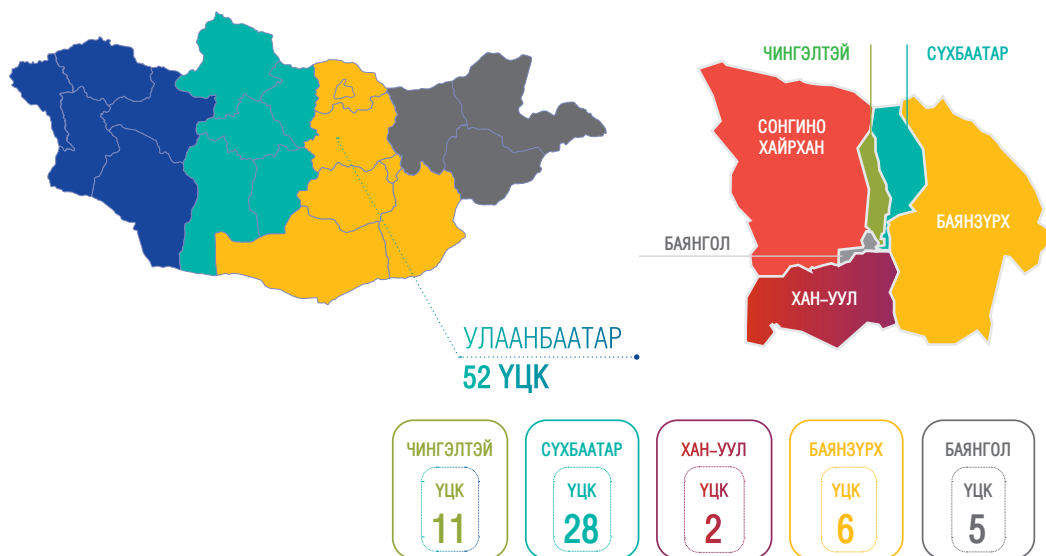
- Арилжаанд давтагдсан тоогоор нийт 95,575 иргэн, 1,873 ААН оролцож, 248,699 удаагийн арилжаа хийсэн байна. Хөрөнгө оруулагчдын 97.4 хувийг дотоодын иргэн, 1.8 хувийг дотоодын ААН, 0.7 хувийг гадаадын иргэн, 0.1 хувийг гадаадын ААН тус тус эзэлж байна.

	Арилжаанд оролцогчийн тоо		Арилжаанд оролцсон тоо /давхардсан/	
ГАДААДЫН ААН	114	0.1%	729	0.3%
ГАДААДЫН ИРГЭН	708	0.7%	2,767	1.1%
ДОТООДЫН ААН	1,759	1.8%	13,723	5.5%
ДОТООДЫН ИРГЭН	94,867	97.4%	231,480	93.1%
НИЙТ	97,448	100.0%	248,699	100.0%

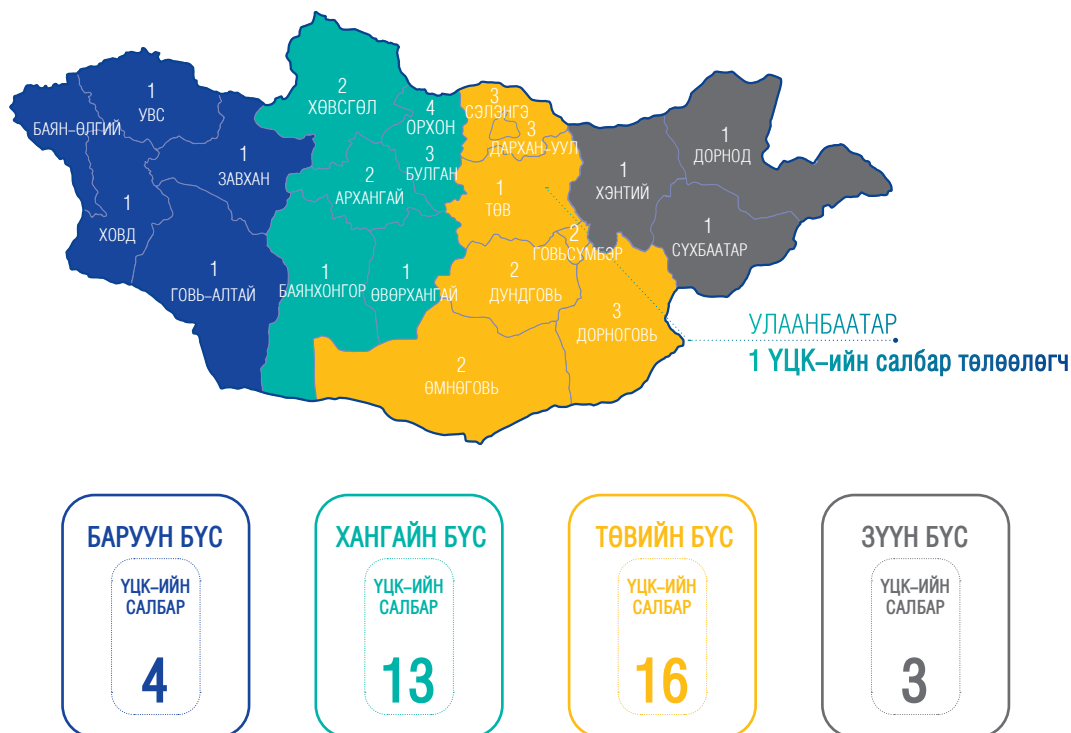
ҮЦК БАЙРШИЛ

- o Улаанбаатар хотод 52 ҮЦК үйл ажиллагаа эрхэлж байна.

ҮЦК-ИЙН САЛБАР, ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН БАЙРШИЛ

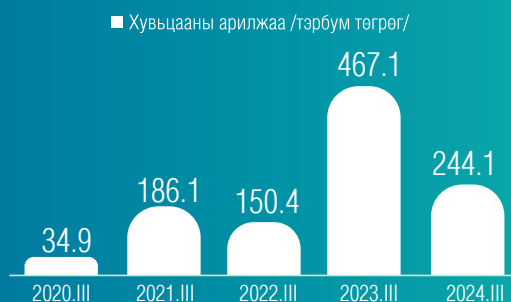
- o ҮЦК-ийн 37 салбар, төлөөлөгч үйл ажиллагаа эрхэлж буйгаас 36 нь орон нутагт, 1 нь Улаанбаатар хотод байршиж байна.

БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

ХУВЬЦААНЫ АРИЛЖАА

Нийт хувьцааны арилжаа 244.1 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 47.7 хувиар буурч, 2020 оны мөн үетэй харьцуулахад 7.0 дахин өсжээ.

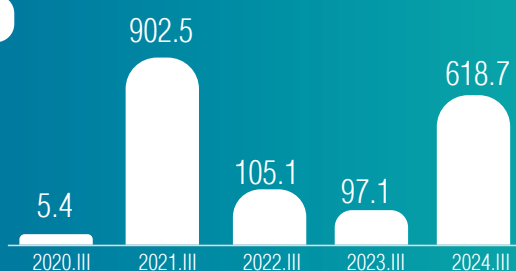

ШИНЭЭР ГАРГАСАН ХУВЬЦАА /IPO/

Гаргасан компани	Бүртгэсэн огноо	Олон нийтээс татан төвлөрүүлсэн дүн
"Гранд системс" ХК	2023.09.04	675.0 сая төгрөг

КОМПАНИЙН ӨРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН АРИЛЖАА

- Компанийн бондын арилжаа 618.7 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад 6.4 дахин, 2020 оны мөн үетэй харьцуулахад 115.3 дахин өсжээ. Нийт бондын арилжааны 80.8 хувийг 2024 оны 2 дугаар улиралд "Нийслэлийн засаг даргын хөтөлбөр"-ийн хүрээнд гаргасан өрийн хэрэгсэл эзэлж байна.

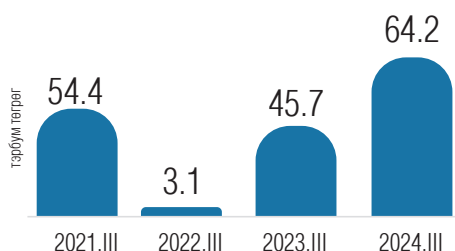

ШИНЭЭР ГАРГАСАН КОМПАНИЙН ӨРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН АРИЛЖАА

Гаргасан компани	Бүртгэсэн огноо	Өрийн хэрэгслийн дүн
"Сэндли ББСБ" ХК	2024.06.10	10.0 тэрбум төгрөг
"Ардкредит ББСБ" ХК	2024.08.02	13.5 тэрбум төгрөг

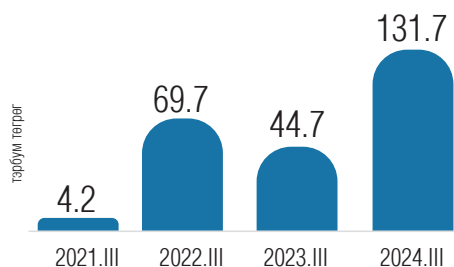
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН САНГИЙН АРИЛЖАА

- Хөрөнгө оруулалтын сангийн арилжаа 64.2 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 40.6 хувиар өсжээ.

ХӨРӨНГӨӨР БАТАЛГААЖСАН ҮНЭТ ЦААСНЫ АРИЛЖАА

- Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны арилжаа 131.7 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1.9 дахин өсжээ.

ШИНЭЭР ГАРГАСАН ХӨРӨНГӨӨР БАТАЛГААЖСАН ҮНЭТ ЦААСНЫ АРИЛЖАА /НЭЭЛТТЭЙ ХҮРЭЭНД/

Гаргасан компани	Бүртгэсэн огноо	Өрийн хэрэгслийн дүн
"Инвекстор Эй Би Эс" ХХК	2024.08.02	50.0 тэрбум төгрөг

ШИНЭЭР БҮРТГЭСЭН ХӨРӨНГӨӨР БАТАЛГААЖСАН ҮНЭТ ЦААС /ХААЛТТАЙ ХҮРЭЭНД/

Гаргасан компани	Бүртгэсэн огноо	Өрийн хэрэгслийн дүн
"МИК актив гучин тав" ХХК	2024.06.25	526.9 тэрбум төгрөг
"МИК актив гучин зургаа ТЗК"	2024.08.30	201.4 тэрбум төгрөг

ХӨДӨӨ, АЖ АХУЙН ГАРАЛТАЙ БАРАА, ТҮҮХИЙ ЭДИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

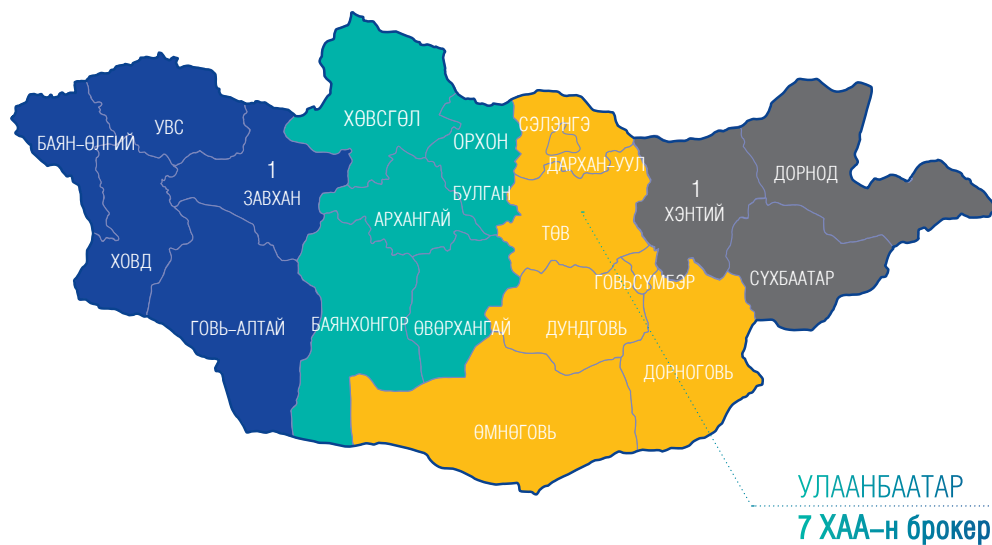

ХААБ–ээр нийт 6 төрлийн, 943.1 тэрбум төгрөгийн бараа бүтээгдэхүүн арилжаалагдсан нь өмнөх оны мөн үеэс 118.5 тэрбум төгрөгөөр буюу 14.4 хувиар өссөн.

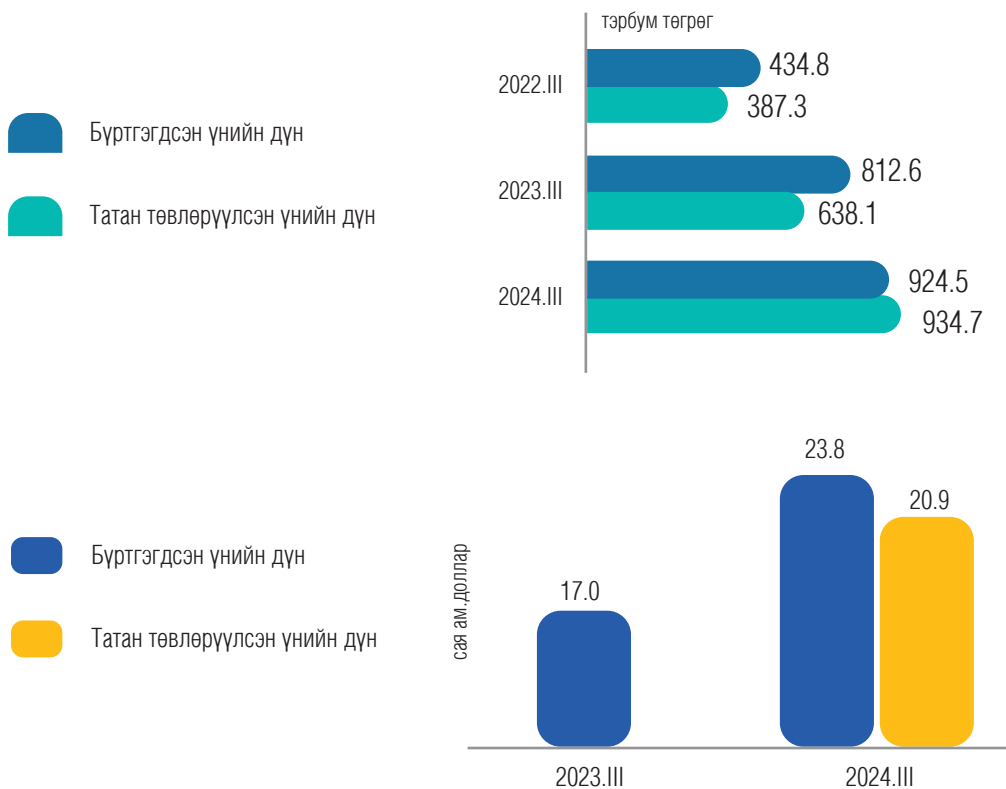
ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН БРОКЕРЫН КОМПАНИУДЫН БАЙРШИЛ

- 9 ХАА-ын брокер үйл ажиллагаа явуулж байгаагийн 7 нь Улаанбаатар хотод, 2 нь орон нутагт байршиж байна.

БИРЖИЙН БУС ЗАХ ЗЭЭЛ

Тайлант улиралд биржийн бус зах зээлд нийт 67 үнэт цаас гаргагчийн, 84 өрийн хэрэгсэл бүртгэгдлээ. Үүнээс 924.5 тэрбум төгрөгийн үнийн дүн бүхий өрийн хэрэгсэл бүртгэгдэж бодитоор 934.7 тэрбум төгрөгийг татан төвлөрүүлсэн байна. Мөн доллароор 23.8 сая ам.долларын үнийн дүн бүхий өрийн хэрэгсэл бүртгэж, 20.9 сая ам.долларыг амжилттай татан төвлөрүүлжээ.

Биржийн бус зах зээлийн арилжаа 2021 оны 9 сард анхны өрийн хэрэгслээ бүртгэж үйл ажиллагаа эхэлснээс хойш 3,373.0 тэрбум төгрөгийн үнийн дүн бүхий өрийн хэрэгслийг бүртгэж, 2,676.1 тэрбум төгрөгийг татан төвлөрүүлсэн байна. Мөн доллароор 102.8 сая ам.долларын үнийн дүн бүхий өрийн хэрэгсэл бүртгэж, 66.4 сая ам.долларыг амжилттай татан төвлөрүүлжээ. Нийт 702.8 тэрбум төгрөгийн өрийн хэрэгслийн хугацаа дуусаж, амжилттай эргэн төлсөн байна.

БИРЖИЙН БУС ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ОРОЛЦОГЧИД

Монголын Үнэт Цаасны Арилжаа Эрхлэгчдийн Холбоонд бүртгэлтэй биржийн бус зах зээлийн арилжаанд оролцох эрхтэй бүртгэлтэй шууд оролцогч нийт 33 байна. Үүнээс Андеррайтер 20, Дилер 25, Брокер 29, хөрөнгө оруулалтын сан 2 компани байна. Харин шууд оролцогч нарт бүртгэлтэй шууд бус оролцогч хувь хүн 3,200 хуулийн этгээд 312 байна.

АНДЕРРАЙТЕР
20

ДИЛЕР
25

БРОКЕР
29

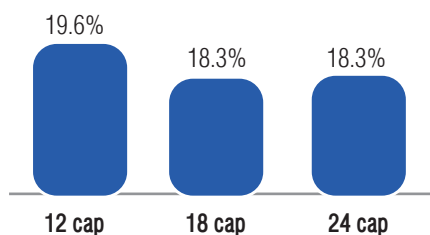
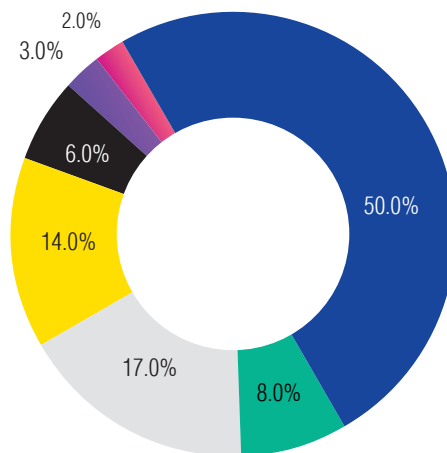
ХӨРӨНГӨ
ОРУУЛАЛТЫН САН
2

ХУВЬ ХҮН
3,200

ХУУЛИЙН ЭТГЭЭД
312

БОНДЫН САЛБАРЫН АНГИЛАЛ

- Банк бус
- Борлуулалт
- Уул уурхай
- Үл хөдлөх
- Хөрөнгө оруулалт
- Худалдаа үйлдвэрлэл
- Бусад

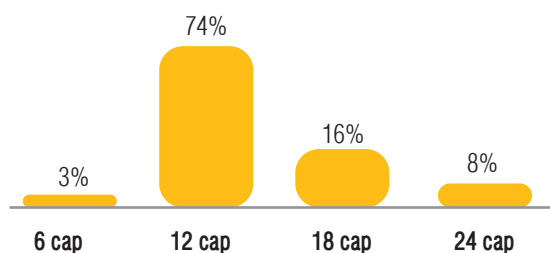

ЖИГНЭСЭН ДУНДАЖ ХҮҮ /ХУГАЦААГААР/

Нийт төгрөгөөр бүртгэгдсэн бондын нийт дундаж хүү 19 хувь байна. Үүнээс 24 сарын хугацаатай бонд 19.6 хувь, 18 сарын хугацаатай бонд 18.3 хувь, 12 сарын хугацаатай бонд 18.3 хувь байна.

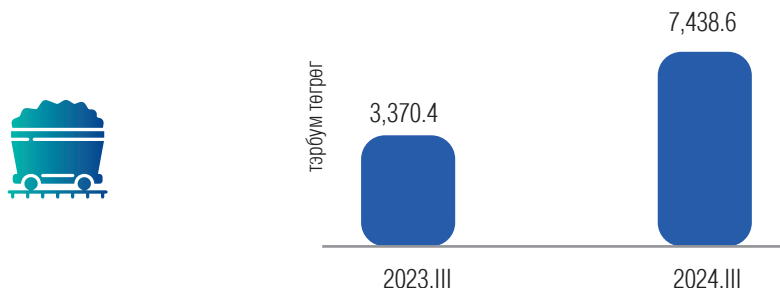
БОНДЫН ХУГАЦАА /ТРАНЧААР/

Бондын хугацаа 6 сарын хугацаатай бонд 3 хувь, 12 сарын хугацаатай бонд 74 хувь, 18 сарын хугацаатай бонд 16 хувь, 24 сарын хугацаатай бонд 8 хувийг тус тус бүрдүүлээ.

УУЛ УУРХАЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЗАХ ЗЭЭЛ

Тайлант улирлын байдлаар уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржээр нийт 451 удаагийн арилжаагаар 19.6 сая тонн уул уурхайн бүтээгдэхүүнийг арилжлаа. Нийт 7,438.6 тэрбум төгрөгийн уул уурхайн бүтээгдэхүүн арилжигдсан нь өмнөх оны мөн үеэс 2.2 дахин өссөн үзүүлэлт юм.

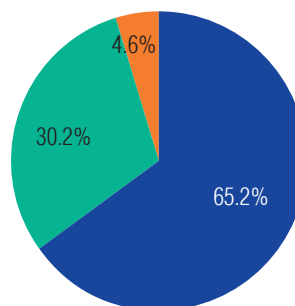
Нийт арилжааны 93.7 хувийг нүүрсний арилжаа, 5.7 хувийг төмрийн хүдэр, баяжмалын арилжаа, 0.5 хувийг зэсийн баяжмалын арилжаа, 0.1 хувийг хайлуур жоншны арилжаа тус тус эзэлж байна.

Бүтээгдэхүүний төрөл	Багцын тоо	Хэмжээ /мянган тонн/	Нийт үнийн дүн /тэрбум төгрөгөөр/
Нүүрс	2,781	17,798.4	6,966.3
Төмрийн хүдэр, баяжмал	546	1,778.7	423.6
Хайлуур жоншны хүдэр, баяжмал	237	15.4	8.1
Зэсийн баяжмал	6	6.0	40.5
Нийт	3,570	19,598.5	7,438.6

ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ХҮДЭР, БАЯЖМАЛЫН АРИЛЖАА

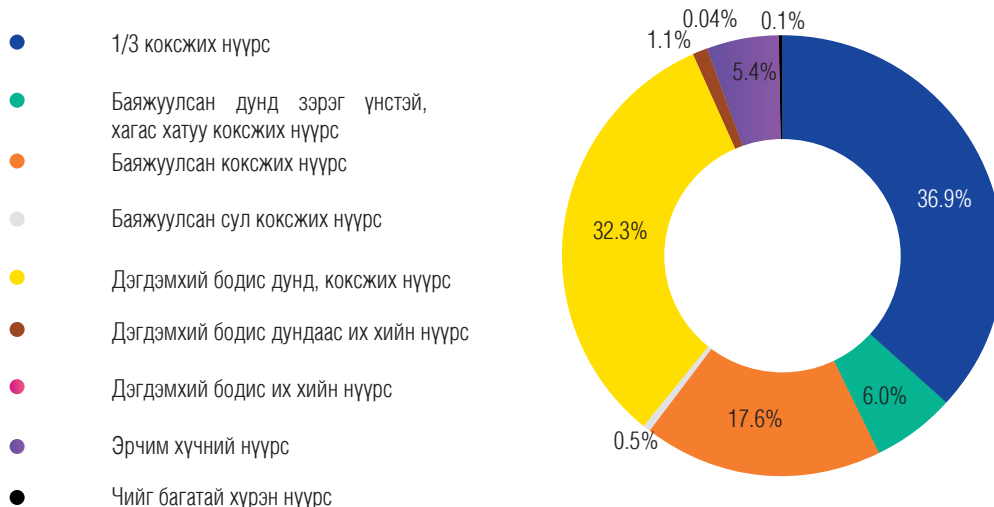
Нийт 237 багц буюу 15.4 мянган тонн хайлуур жоншны хүдэр, баяжмалыг 8.1 тэрбум төгрөгөөр тус тус арилжлаа. Нийт арилжааны 65.2 хувийг хайлуур жоншны баяжмал CaF2–95%, 30.2 хувийг CaF2– <42% хайлуур жоншны хүдэр, 4.6 хувийг CaF2– 55–63% хайлуур жонш тус тус эзэлж байна.

- Хайлуур жоншны баяжмал CaF2–95%
- CaF2– <42% хайлуур жоншны хүдэр
- CaF2– 55–63% хайлуур жонш

НҮҮРСНИЙ АРИЛЖАА

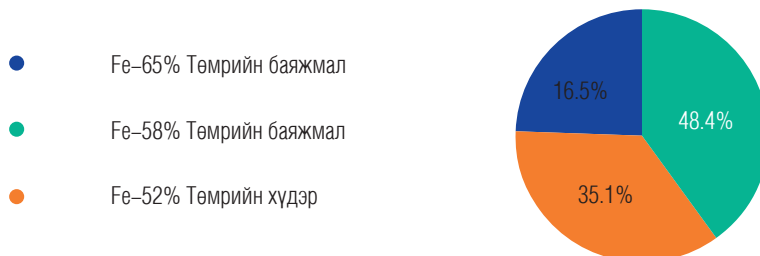
Нийт 2,781 багц буюу 17,798.4 мянган тонн нүүрсийг 6,966.3 тэрбум төгрөгөөр арилжлаа. Дуудлага арилжаагаар арилжсан нүүрсний үнийн өсөлтийн дундаж 9.6 хувь байна. Нийт 247 удаагийн нүүрсний дуудлага арилжаа явагдсан бөгөөд 1 удаагийн нүүрсний арилжаагаар дунджаар 72.1 мянган тонн нүүрсийг 28.2 тэрбум төгрөгөөр арилжсан байна.

Нийт арилжааны 36.9 хувийг 1/3 коксжих нүүрс, 32.3 хувийг дэгдэмхий бодис дунд, коксжих нүүрс, 17.6 хувийг баяжуулсан коксжих нүүрс, 6.0 хувийг баяжуулсан дунд зэрэг үнстэй, хагас хатуу коксжих нүүрс, 5.4 хувийг эрчим хүчний нүүрс, 1.1 хувийг дэгдэмхий бодис дундаас их хийн нүүрс, 0.5 хувийг баяжуулсан сул коксжих нүүрс, 0.1 чийг багатай хүрэн нүүрс, 0.04 хувийг дэгдэмхий бодис их хийн нүүрс тус тус эзэлж байна.

ТӨМРИЙН ХҮДЭР, БАЯЖМАЛЫН АРИЛЖАА

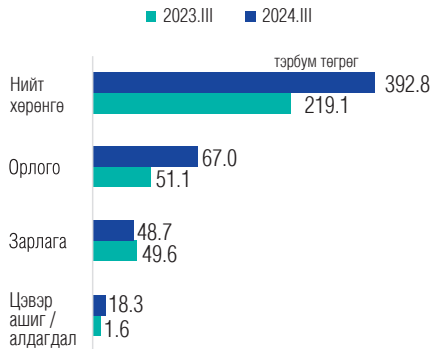
Нийт 546 багц буюу 1,778.7 мянган тонн төмрийн хүдэр, баяжмалыг 423.6 тэрбум төгрөгөөр арилжлаа. Нийт арилжааны 48.4 хувийг Fe – 58%–ийн төмрийн баяжмал, 35.1 хувийг Fe – 52%–ийн төмрийн баяжмал, 16.5 хувийг Fe – 65%–ийн төмрийн баяжмал тус тус эзэлж байна.

ЗЭС БАЯЖМАЛЫН АРИЛЖАА

Нийт 6 багц буюу 6.0 мянган тонн 22.35%–ийн зэсийн агуулгатай баяжмалыг 40.5 тэрбум төгрөгөөр арилжлаа.

АШИГТ АЖИЛЛАГАА

ҮЦК-ИЙН АШИГТ АЖИЛЛАГАА

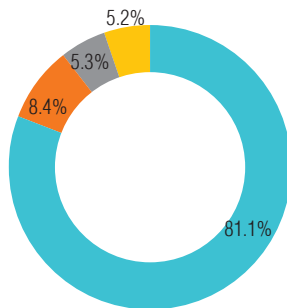
- Тайлант улиралд ҮЦК-уудын нийт хөрөнгө 392.8 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 79.2 хувиар өссөн үзүүлэлт юм.
- Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад орлого 15.9 тэрбум төгрөгөөр өсөж, зарлага 0.9 тэрбум төгрөгөөр буурч, 18.3 тэрбум төгрөгийн цэвэр ашигтай ажилласан байна.

ҮЦК-ИЙН ОРЛОГЫН БҮТЭЦ

● Үйл ажиллагааны орлого	74.9%
● Хүүний орлого	15.3%
● Ногдол ашгийн орлого	3.6%
● Бусад орлого	0.6%
● Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз	0.3%
● Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны олз	0.1%
● Бусад ашиг	5.2%

ҮЦК-ИЙН ЗАРДЛЫН БҮТЭЦ

- Борлуулалтын маркетингийн болон ерөнхий ба удирдлагын зардал
- Санхүүгийн зардал
- Бусад зардал
- Орлогын татварын зардал

ҮЦК-УУДЫН УЛСАД ТӨВЛӨРҮҮЛСЭН ТАТВАР, НДШ

3.5

тэрбум төгрөг

Нийгмийн даатгалын
шимтгэл

2.6

тэрбум төгрөг

Аж ахуйн нэгжийн
орлогын албан
татвар

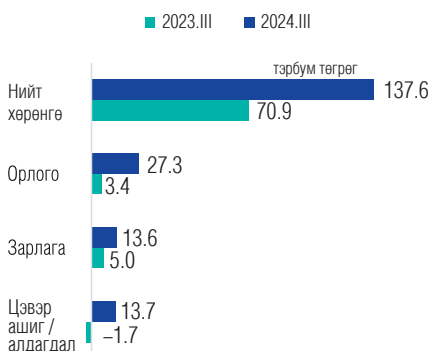
1.5

тэрбум төгрөг

Хувь хүний
орлогын албан
татвар

- Үнэт цаасны компаниуд НДШ-д 3.5 тэрбум төгрөг, ХХОАТ-т 1.5 тэрбум төгрөг, ААН-ийн орлогын албан татварт 2.6 тэрбум төгрөгийг тус тус төлж, улсын төсөвт нийт 7.6 тэрбум төгрөгийг төвлөрүүлээд байна.

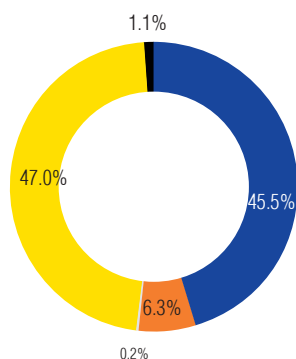
ХОМК-ИЙН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

ҮЦК-ИЙН АШИГТ АЖИЛЛАГАА

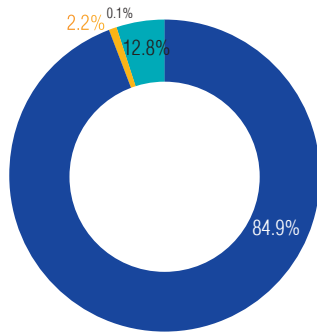
- ХОМК-уудын нийт хөрөнгө 137.6 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 94.0 хувиар өссөн үзүүлэлт юм.
- Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад орлого 23.9 тэрбум төгрөгөөр, зарлага 8.6 тэрбум төгрөгөөр өсөж 13.7 тэрбум төгрөгийн ашигтай ажилласан.

ХОМК-ИЙН ОРЛОГЫН БҮТЭЦ

● Үйл ажиллагааны орлого	45.5%
● Хүүний орлого	6.3%
● Ногдол ашгийн орлого	0.2%
● Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз	47.0%
● Бусад ашиг	1.1%

ХОМК-ИЙН ЗАРДЛЫН БҮТЭЦ

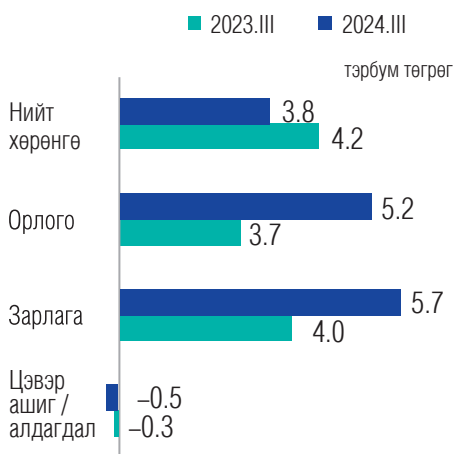

- Борлуулалтын маркетингийн болон ерөнхий ба удирдлагын зардал
- Санхүүгийн зардал
- Бусад зардал
- Орлогын татварын зардал

- Хөрөнгө оруулалт менежментийн компаниуд НДШ-д 0.5 тэрбум төгрөг, ХХОАТ-т 0.8 тэрбум төгрөг, ААН-ийн орлогын албан татварт 1.7 тэрбум төгрөгийг тус тус төлж, улсын төсөвт 3.0 тэрбум төгрөг төвлөрүүлсэн байна.

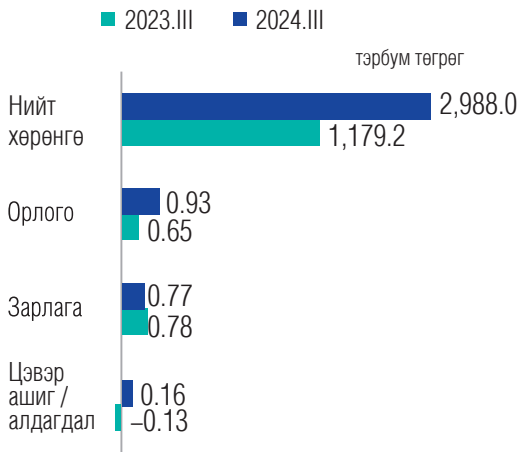
ХААБ-ИЙН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

ХААБ-ИЙН АШИГТ АЖИЛЛАГАА

- ХААБ-уудын нийт хөрөнгө 3.8 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 7.6 хувиар буурсан үзүүлэлт юм.
- Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад орлого 1.6 тэрбум төгрөгөөр, зарлага 1.7 тэрбум төгрөгөөр өсөж 0.5 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай ажилласан байна.

КАСТОДИАН БАНКНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

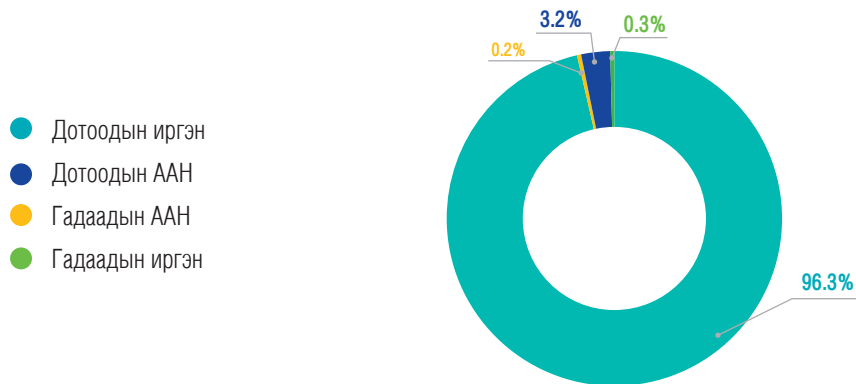

КАСТОДИАН БАНКНЫ АШИГТ АЖИЛЛАГАА

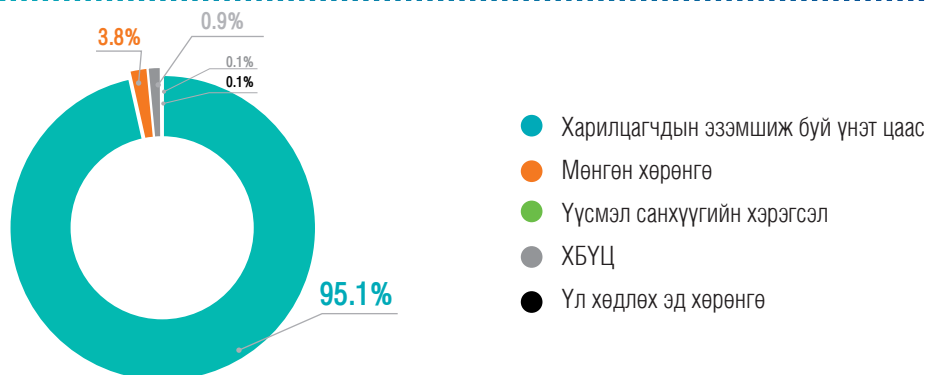
- Кастодиан банкны нийт хөрөнгө 2,988.0 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 2.5 дахин өссөн үзүүлэлт юм.
- Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад орлого 0.28 тэрбум төгрөгөөр өсөж, зарлага 0.01 тэрбум төгрөгөөр буурч 0.16 тэрбум төгрөгийн ашигтай ажиллажээ.

КАСТОДИАНЫ ХАРИЛЦАГЧДЫН БҮТЭЦ

- Кастодиан банкны нийт харилцагчдын 96.3 хувийг дотоодын иргэн, 3.2 хувийг дотоодын ААН, 0.3 хувийг гадаадын иргэн, 0.2 хувийг гадаадын ААН тус тус эзэлж байна.

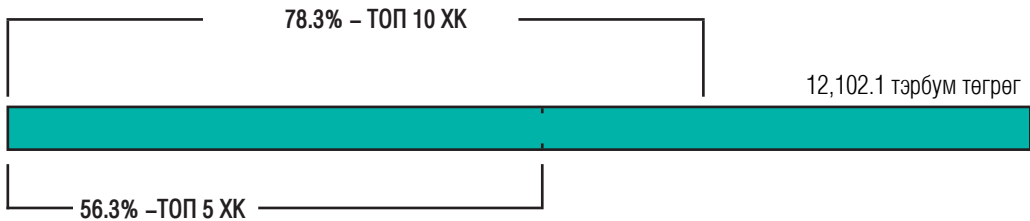

- Кастодиан банканд хадгалагдаж буй хөрөнгийг ангилан үзвэл 95.1 хувийг харилцагчдын эзэмшиж буй үнэт цаас, 3.8 хувийг мөнгөн хөрөнгө, 0.9 хувийг ХБҮЦ, 0.1 хувийг үүсмэл санхүүгийн хэрэгсэл үл хөдлөх эд хөрөнгө 0.1 хувийг тус тус эзэлж байна.

ТОГТВОРТОЙ БАЙДАЛ

Зах зээлийн үнэлгээний 56.3 хувийг хамгийн өндөр үнэлгээтэй 5 компани, 78.3 хувийг 10 компани бүрдүүлж байна.

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ОРЧИН

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- УИХ-аас Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийг 2024 оны 05 дугаар сарын 16-ны өдөр эцэслэн баталсан.
- Хууль батлагдсантай холбоотойгоор Хорооны зүгээс шинээр болон нэмэлт, өөрчлөлт оруулахаар зохицуулсан дараах холбогдох журмын төслүүдийг боловсруулж, Захиргааны ерөнхий хуулийн 62 дугаар зүйлийн 62.1-т заасны дагуу Хорооны цахим хуудсанд байршуулан олон нийтээс санал авч байна. Үүнд:
 - Үнэт цаасны зах зээлд арилжихаар гаргах хадгаламжийн сертификатыг бүртгэх, арилжих, тайлагнах журам
 - Үнэт цаасаар гэрчлэгдсэн өмчлөх эрхийг бусдад бэлэглэх, өвлүүлэх тухай журам
 - Хаалттай хувьцаат компанийн хувьцааг бүртгэх, хадгалах, арилжих, өмчлөх эрх шилжүүлэх журам
 - Үнэт цаас зээлдүүлэх тухай журам
 - Хувьцааны хамтын санхүүжилтийн үйл ажиллагааг эрхлэх этгээдийн үйл ажиллагаа, түүний программ хангамжид тавих нөхцөл, шаардлагыг тогтоох тухай журам
 - Өрийн хэрэгслийн бүртгэлийн журам
 - Хөрөнгө оруулалтын санг үүсгэн байгуулах, үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох, түүнд хяналт тавих журам
 - Хувьцаат компанийн хувьд ногдол ашиг хуваарилах журам
 - Мэргэшлийн зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг томилох болон үйл ажиллагааг зохицуулах журам

ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

Хорооны зүгээс гадаадын хөрөнгө оруулагчдыг татах хүрээнд олон улсын хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх, нэн ялангуяа хөрөнгийн зах зээлийг гадаадын хөрөнгийн зах зээлтэй холбох, хөрөнгө оруулагч нарт сурталчлах, дотоодын аж ахуйн нэгжүүдийг олон улсын зах зээлээс хөрөнгө оруулалт татахад дэмжлэг үзүүлэх чиглэлд онцгой анхаарал хандуулан ажиллаж байна.

Энэ хүрээнд олон улсын зохицуулагч байгууллагуудтай хамтын ажиллагаагаа тэлэх, Монгол Улсын хөрөнгийн зах зээлийг олон улсад таниулан сурталчлах чиглэлээр цуврал арга хэмжээнүүдийг зохион байгуулан ажиллаж байна. Тухайлбал, өнгөрсөн жил “Mongolian capital markets day-2023” арга хэмжээг БНХАУ-ын Шанхай хотод, “Mongolia’s Capital Market Connectivity” арга хэмжээг БНХАУ-ын Засаг захиргааны онцгой бүс Хонконгд зохион байгуулсан бол энэ оны 04 дүгээр сард “Монголын хөрөнгө оруулалтын долоо хоног” арга хэмжээг Америкийн Нэгдсэн Улсын Нью-Йорк хотноо зохион байгуулаад байна.

Тус арга хэмжээгээр дамжуулан гадаадын хөрөнгө оруулагч, бизнес эрхлэгч болон бусад зах зээлийн оролцогч нарт Монгол Улсын хөрөнгийн зах зээлийн өнөөгийн нөхцөл байдал болон арга хэмжээ зохион байгуулж буй улс дахь хөрөнгийн бирж дээр үнэт цаас гаргах, давхар бүртгүүлэх боломжийн талаар мэдээлэл түгээх зорилготой юм.

ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛ

Нийт хөрөнгө

738.5 тэрбум төгрөг

Хөрөнгийн өсөлт **26.8%**

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв

Даатгалын нягтрал

***115,405** төгрөг

Хүн амын тоог жилд нэг удаа тооцдог тул даатгалын нягтралыг 2023 оны жилийн эцсээр тооцсон болно.

Хүртээмжтэй байдал

Зуучилсан даатгалын болон давхар даатгалын нийт хураамж

98.8 тэрбум төгрөг

Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ

Ашигт ажиллагаа

Цэвэр ашиг

23.0
тэрбум төгрөг

Улсад татан
төвлөрүүлсэн
татвар, НДШ

13.4
тэрбум төгрөг

Тогтвортой байдал

Давхар даатгалд
төлсөн хураамж

35.5%

Бодлого зохицуулалт

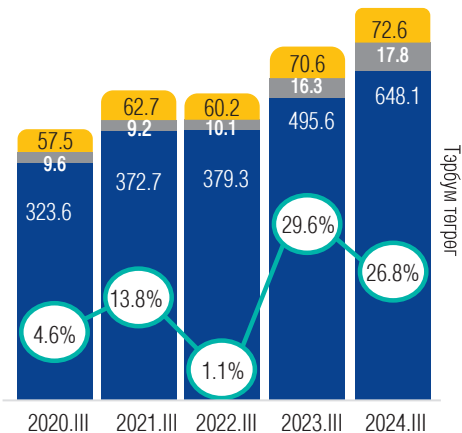
САНХҮҮГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТӨЛӨВ

ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН БҮТЭЦ

2024 оны 3 дугаар улирлын байдлаар Санхүүгийн зохицуулах хорооноос олгосон тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл, эрхийн үндсэн дээр 340 даатгалын компани, зуучлагч, хохирол үнэлэгч, аудитын компани, актуарч, аудитор мөн 2,499 даатгалын төлөөлөгч үйл ажиллагаа эрхэлж байна.

■ Ердийн даатгал ■ Урт хугацааны даатгал
■ Давхар даатгал ○ Хөрөнгийн өсөлт

ДААТГАЛЫН КОМПАНИУДЫН НИЙТ ХӨРӨНГӨ

- Тайлант улиралд нийт хөрөнгийн хэмжээ өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 26.8 хувиар өсөж 738.5 тэрбум төгрөгт хүрсэн бол 2020 оны мөн үетэй харьцуулахад 89.0 хувиар өсжээ.
- Ердийн даатгалын компаниудын нийт хөрөнгийн хэмжээ өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 30.8 хувиар өсөж 648.1 тэрбум төгрөгт хүрч, салбарын нийт хөрөнгийн 87.8 хувийг эзэлж байна.
- Давхар даатгалын компаниудын нийт хөрөнгө өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 2.8 хувиар өсөж, 72.6 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь салбарын нийт хөрөнгийн 9.8 хувийг эзэлж байна.
- Урт хугацааны даатгалын компанийн нийт хөрөнгийн хэмжээ өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 9.2 хувиар өсөж, 17.8 тэрбум төгрөгт хүрч, салбарын 2.4 хувийг эзэлж байна.

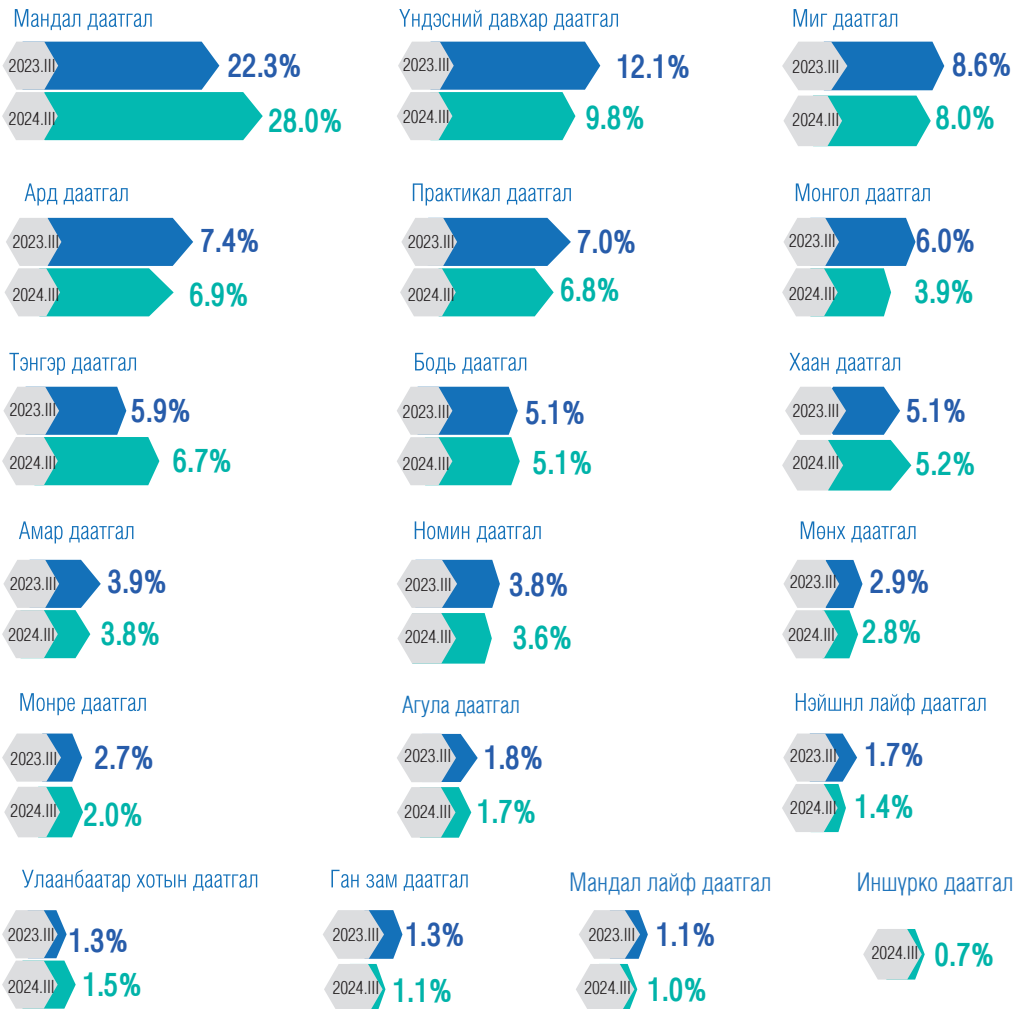
ЗАХ ЗЭЭЛД ЭЗЛЭХ БҮТЭЦ /НИЙТ ХӨРӨНГӨӨР/

Даатгалын компаниудын нийт хөрөнгийн бүтцийг авч үзвэл 35.7 тэрбум төгрөг буюу 4.8 хувийг мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө, 430.0 тэрбум төгрөг буюу 58.2 хувийг хөрөнгө оруулалт, 47.3 тэрбум төгрөг буюу 6.4 хувийг үндсэн ба биет бус хөрөнгө /цэвэр дүн/, 225.5 тэрбум төгрөг буюу 30.6 хувийг бусад хөрөнгө тус тус бүрдүүлж байна.

Даатгалын компаниудыг нийт хөрөнгөд эзэлж буй хувиар нь авч үзвэл 9 хувиас дээш хувийг 2, 6–9 хувийг 3, 3–6 хувийг 6, 3 хувиас доош хувийг 8 даатгалын компани бүрдүүлж байна.

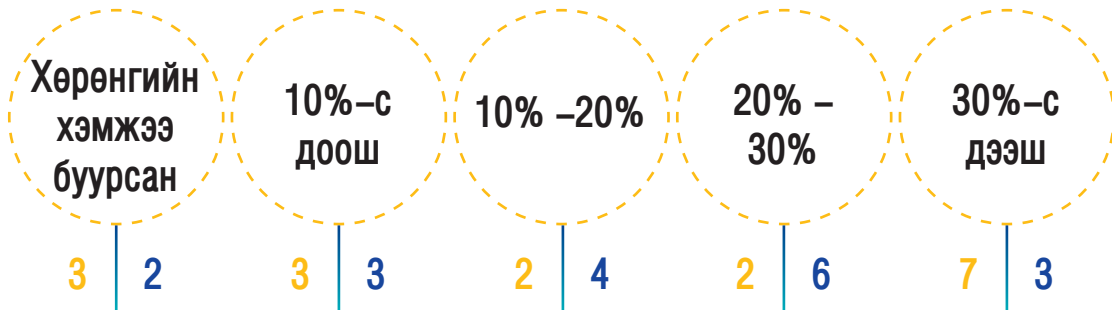
Даатгалын болон давхар даатгалын компаниудын нийт хөрөнгөд эзлэх хувь

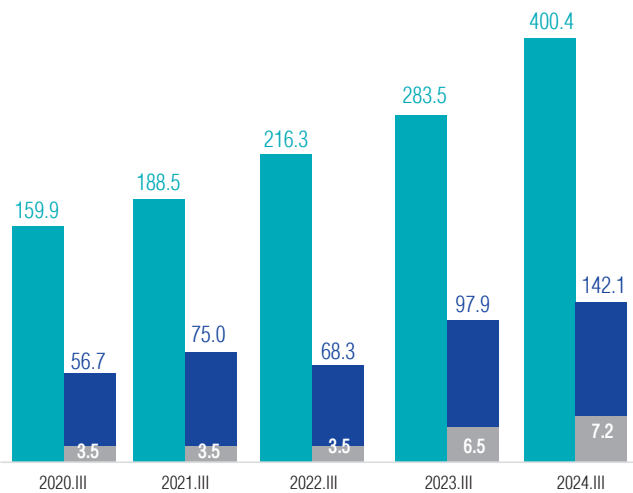
ДААТГАЛЫН КОМПАНИЙН ХӨРӨНГИЙН ӨСӨЛТИЙН ТАРХАЛТ

Хөрөнгийн өсөлтөөр бүлэглэвэл 30 хувиас дээш өсөлттэй 3, 20–30 хувийн өсөлттэй 6, 10–20 хувийн өсөлттэй 4, 10 хувиас доош өсөлттэй 3, хөрөнгийн хэмжээ буурсан 2 даатгалын компани байна.

2022.III–2023.III / 2023.III–2024.III

- Ердийн болон урт хугацааны даатгалын нийт хураамж
- Ердийн болон урт хугацааны даатгалын давхар даатгалын хураамж
- Дотоодын давхар даатгалын компанийн нийт хураамж

НИЙТ ХУРААМЖ

- Тайлант улиралд ердийн болон урт хугацааны даатгалын компаниуд нийт 400.4 тэрбум төгрөгийн даатгалын хураамжийг бүрдүүлж, өмнөх оны мөн үеэс 41.2 хувиар, 2020 оны мөн үетэй харьцуулахад 150.0 хувиар өсжээ.

Үүнээс: ердийн даатгалын компаниуд 397.3 тэрбум төгрөг буюу 99.2 хувь, урт хугацааны даатгалын компани 3.1 тэрбум төгрөг буюу 0.8 хувийг бүрдүүлжээ.

- Давхар даатгалын хураамжид 142.1 тэрбум төгрөгийг төвлөрүүлснээс 7.2 тэрбум төгрөг буюу 5.1 хувийг дотоодын давхар даатгагч бүрдүүлсэн.

Ердийн даатгалын нийт хураамж

2023.III

2024.III

Хөрөнгийн даатгал

26.4%

28.7%

Авто тээврийн хэрэгслийн даатгал

23.6%

25.0%

Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал

13.0%

10.9%

Гэнэтийн осол, эмчилгээний даатгал

13.3%

14.8%

Бусад ердийн даатгал

9.8%

7.7%

Хариуцлагын даатгал

8.8%

8.0%

Агаарын хөлгийн даатгал

3.1%

2.0%

Барилга угсралтын даатгал

1.0%

2.1%

Урт хугацааны даатгал

1.0%

0.8%

2023.III

2024.III

Ердийн даатгалын нөхөн төлбөр

Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал

31.1%

27.9%

Авто тээврийн хэрэгслийн даатгал

33.0%

28.2%

Гэнэтийн осол, эмчилгээний даатгал

19.5%

15.3%

Хөрөнгийн даатгал

3.8%

10.2%

Бусад ердийн даатгал

9.0%

15.4%

Санхүүгийн даатгал

0.0%

0.0%

Урт хугацааны даатгал

2.0%

1.3%

Хариуцлагын даатгал

1.6%

1.7%

Барилга угсралтын даатгал

0.0%

0.0%

ДААТГАЛЫН НӨХӨН ТӨЛБӨР БОЛОН ДАВХАР ДААТГАЛЫН НӨХӨН ТӨЛБӨР

- Даатгалын компаниудын нийт нөхөн төлбөрийн зардал 113.1 тэрбум төгрөгт хүрч, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 37.8 хувиар 2020 оны мөн үетэй харьцуулахад 2.6 дахин өсжээ.

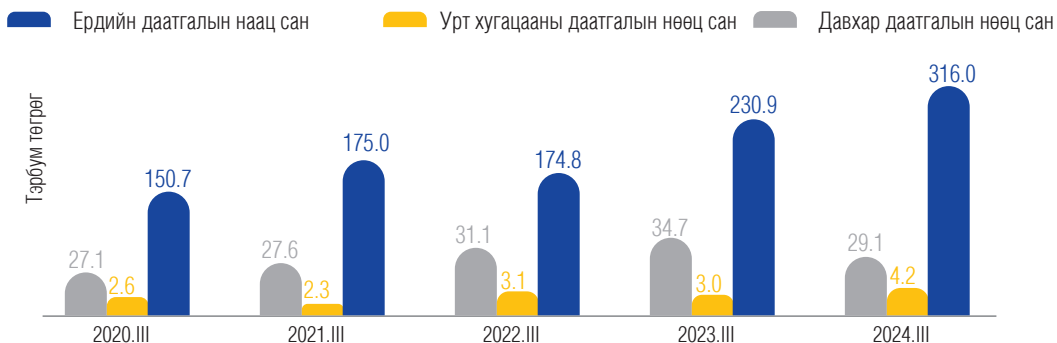
Үүнээс ердийн даатгалын компаниудын нөхөн төлбөр нь 98.7 хувь буюу 111.7 тэрбум төгрөгийг зарцуулжээ.

- Давхар даатгагчийн нөхөн төлбөрийн дүн өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 7.5 дахин өсөж 19.5 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна.

НӨӨЦ САН

- Тайлант улиралд даатгалын салбарын нийт нөөц сангийн хэмжээ өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 30.1 хувиар өсөж 349.4 тэрбум төгрөгт хүрсэн.
- Ердийн даатгалын компаниудын нийт нөөц сангийн хэмжээ өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 36.9 хувиар өсөж 316.0 тэрбум төгрөг, урт хугацааны даатгалын компанийн нөөц сан 40.2 хувиар өсөж 4.2 тэрбум төгрөг, давхар даатгалын компанийн нөөц сан 27.5 хувиар буурч 25.1 тэрбум төгрөг болов.

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

ДААТГАЛЫН НЯГТРАЛ

Даатгалын нягтралын үзүүлэлт буюу нэг хүнд ногдох хураамжийн орлогын харьцаа нь салбарын хүртээмж, эрэлтийг илэрхийлдэг. Хүн амын тоог жилд нэг удаа тооцдог тул даатгалын нягтралыг улирлаар тооцоолох боломжгүй. (2023 оны жилийн эцсээр тооцсон тооцооллыг оруулсан болно)

- Даатгалын нягтрал 115,405 төгрөг болж 2022 онтой харьцуулахад 31.4 хувиар, 2019 онтой харьцуулахад 90.1 хувиар тус тус өссөн байна.
- Даатгалын нягтралыг ангиллаар авч үзвэл, нэг хүнд ногдох ердийн даатгалын хураамж 31.5 хувиар өсөж 111,420 төгрөг болсон бол урт хугацааны даатгалын хураамж 16.5 хувиар өсөж 926 төгрөгт хүрсэн байна.

Жич: Монгол Улсын 2023.12.31-ний өдрийн байдлаар нийт хүн амын тоог <https://countrymeters.info/en/Mongolia> сайтаас авсан болно.

ДААТГАЛЫН ГЭРЭЭНИЙ ТОО

Тайлант улирлын байдлаар нийт даатгалын гэрээний тоо даатгалын гэрээний тоо 1,348,703 байна. Үүнээс 1,093,622 буюу 81.1 хувийг хувь хүнтэй, 255,081 буюу 18.9 хувийг хуулийн этгээдтэй байгуулсан даатгалын гэрээ байна.

ХУВЬ ХҮН **1,093,622**
ХУУЛИЙН ЭТГЭЭД **255,081**

Хувь хүнтэй байгуулсан гэрээний хүйсийн харьцаа /хувиар/

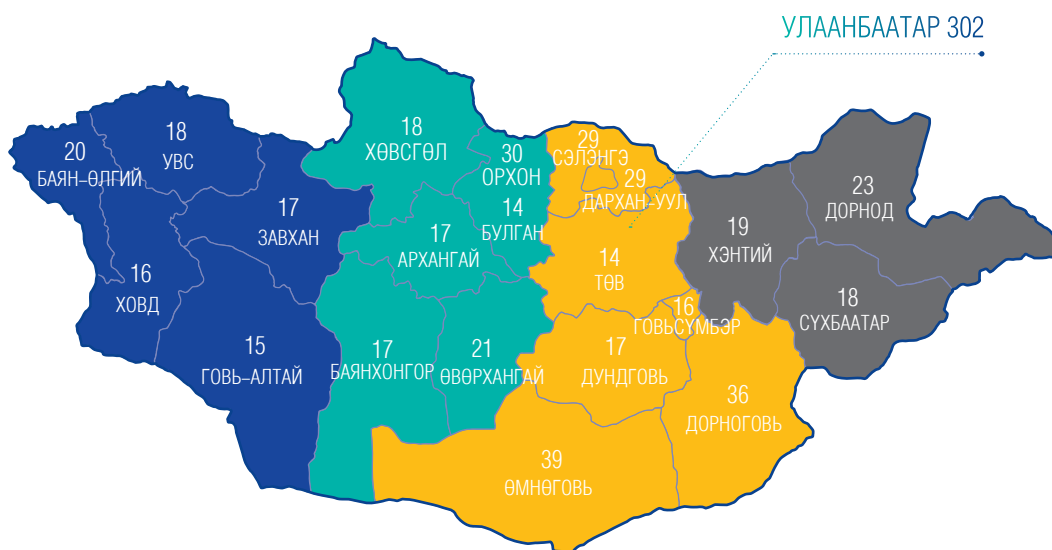

САЛБАР ТӨЛӨӨЛӨГЧ

Орон нутаг

Даатгалын үйлчилгээний хүртээмжийг илэрхийлэгч өөр нэгэн үзүүлэлт нь даатгалын компанийн салбар, зуучлагчдын тоо юм. Орон нутагт даатгалын компани, зуучлагч, хохирол үнэлэгч компаниудын нийт 1,836 төлөөлөгч, 443 салбар, төлөөлөгчийн газар үйл ажиллагаа явуулж байна.

ДААТГАЛЫН КОМПАНИ, ЗУУЧЛАГЧ, ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧДИЙН САЛБАР /БАЙРШЛААР/

БАРУУН БҮС

ДААТГАГЧ
46

ЗУУЧЛАГЧ
35

ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ
5

ХАНГАЙН БҮС

ДААТГАГЧ
56

ЗУУЧЛАГЧ
47

ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ
14

ТӨВИЙН БҮС

ДААТГАГЧ
76

ЗУУЧЛАГЧ
82

ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ
22

ЗҮҮН БҮС

ДААТГАГЧ
28

ЗУУЧЛАГЧ
25

ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ
7

ТӨЛӨӨЛӨГЧИД

507**597****500****232**

САЛБАР ТӨЛӨӨЛӨГЧ

Улаанбаатар хот

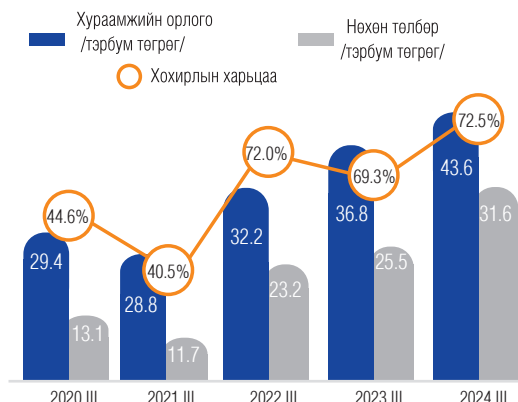
- Улаанбаатар хотод 302 салбар, төлөөлөгчийн газар үйл ажиллагаа явуулсан ба үүнээс даатгалын компанийн 43, даатгалын зуучлагчийн 215, хохирол үнэлэгчийн 44 салбар байна. Эдгээрийг дүүргээр ангилан үзвэл салбар нэгжийн 92.6 хувь нь төвийн 6 дүүрэгт төвлөрчээ.
- Улаанбаатар хотод нийт 663 төлөөлөгч үйл ажиллагаа явуулав.
- Санхүүгийн зохицуулах хороонд бүртгэлтэй 14 даатгалын компанийн төлөөлөгчийн газар байгаагаас БНХАУ, БНСУ-д тус тус нэг байна.

	СОНГИНО ХАЙРХАН ДААТГАГЧ 4 ЗУУЧЛАГЧ 17 ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ 10	ЧИНГЭЛТЭЙ ДААТГАГЧ 5 ЗУУЧЛАГЧ 37 ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ 4	СҮХБААТАР ДААТГАГЧ 11 ЗУУЧЛАГЧ 46 ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ 7	БАЯНЗҮРХ ДААТГАГЧ 5 ЗУУЧЛАГЧ 37 ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ 9
	ХАН-УУЛ ДААТГАГЧ 3 ЗУУЧЛАГЧ 36 ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ 4	БАЯНГОЛ ДААТГАГЧ 5 ЗУУЧЛАГЧ 28 ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ 7	НАЛАЙХ ДААТГАГЧ 3 ЗУУЧЛАГЧ 6 ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ 0	БАГАНУУР ДААТГАГЧ 7 ЗУУЧЛАГЧ 4 ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ 1
	БАГАХАНГАЙ ДААТГАГЧ 1 ЗУУЧЛАГЧ 0 ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ 0			

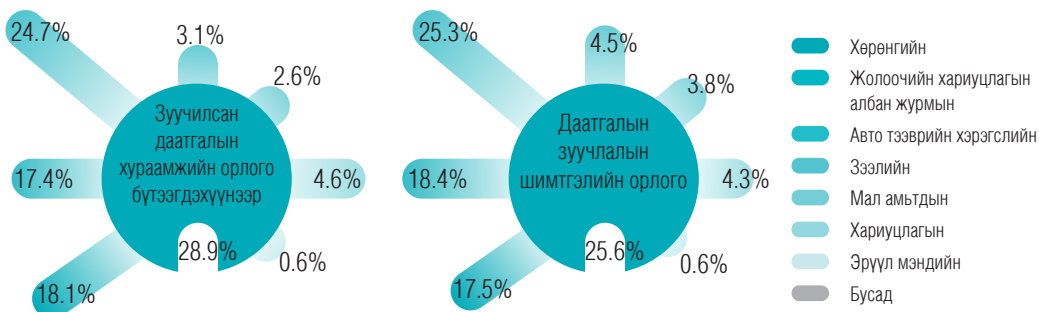
АЛБАН ЖУРМЫН ДААТГАЛ

- Тайлант улиралд жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын нийт хураамж өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 18.5 хувиар өсөж 43.6 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь нийт даатгалын хураамжийн орлогын 10.9 хувийг эзэлж байна.
- Нөхөн төлбөр нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 23.9 хувийн өсөлттэй байна. Тайлант улиралд 31.6 тэрбум төгрөгийн нөхөн төлбөр олгосон нь салбарын нийт нөхөн төлбөрийн зардлын 27.9 хувийг бүрдүүлжээ.

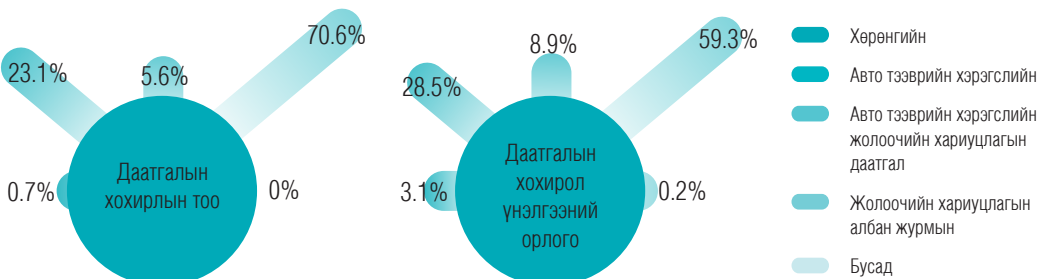
ДААТГАЛЫН ЗУУЧЛАГЧИД

Даатгалын зуучлагчдын төвлөрүүлсэн даатгалын болон давхар даатгалын хураамж 98.8 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна. Харин даатгалын зуучлагчдын зуучлалын шимтгэлийн орлого өмнөх оны мөн үед 14.5 тэрбум төгрөг байсан бол тайлант улиралд 36.6 хувиар өсөж 19.8 тэрбум төгрөгт хүрэв.

ДААТГАЛЫН ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧИД

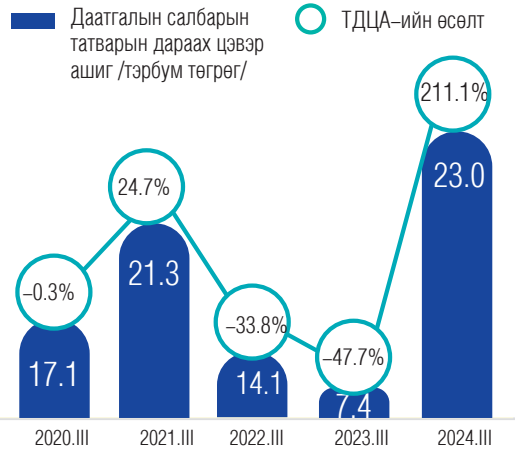
○ Тайлант улиралд даатгалын хохирол үнэлэгч компаниуд нийт 31,616 хохирлыг 56.5 тэрбум төгрөгөөр үнэлэв. Нийт даатгалын хохирол үнэлгээний орлого өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 18.1 хувиар өсөж 3.6 тэрбум төгрөгт хүрэв.

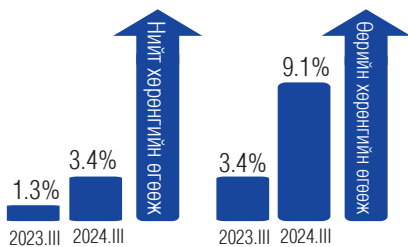
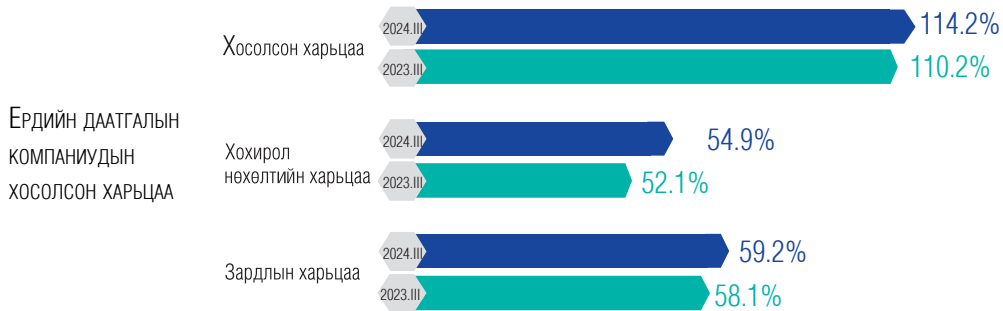
АШИГТ АЖИЛЛАГАА

ДААТГАЛЫН КОМПАНИУДЫН ЦЭВЭР АШГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

- Даатгалын компаниудын цэвэр ашиг өмнөх оны мөн үеэс 3.1 дахин өсөж 23.0 тэрбум төгрөгт хүрсэн. Харин 2020 оны мөн үетэй харьцуулахад 1.4 дахин өссөн байна.
- Татварын дараах цэвэр ашгийн өсөлтийг бүлэглэн авч үзвэл цэвэр ашгийн хэмжээ буурсан 12, 50 хувь хүртэлх өсөлттэй 1, 50–100 хувь хүртэлх өсөлттэй 2, 100 хувиас дээш өсөлттэй 3 компани байна.

ГОЛЛОХ ХАРЬЦААНУУД

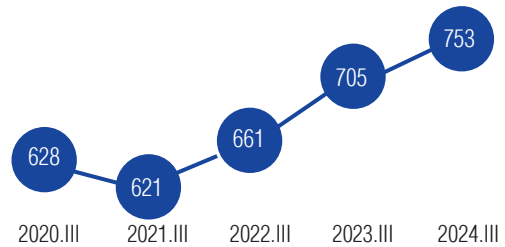
АШИГТ АЖИЛЛАГААНЫ КОЭФФИЦЕНТ

- Нийт хөрөнгийн өгөөж өмнөх оны мөн үеэс 2.1 пунктээр өсөж 3.4 хувьд хүрсэн бол өөрийн хөрөнгийн өгөөж 5.7 пунктээр өсөж 9.1 хувьд хүрэв.

- Даатгалын компаниуд нь 8.2 тэрбум төгрөгийг НДШ-д, 2.4 тэрбум төгрөгийг ХХОАТ-т, 2.8 тэрбум төгрөгийг ААН-ийн орлогын албан татварт төлж, нийт 13.4 тэрбум төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

- Ердийн болон урт хугацааны даатгалын нийт 23 хэлбэрээс “Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал”-аас бусад нь сайн дурын даатгалын хэлбэр юм.
- Давхардсан даатгалын бүтээгдэхүүний тоо өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 48 бүтээгдэхүүнээр өсөж 753 болсон нь 2020 оны мөн үетэй харьцуулахад харьцуулахад 125 бүтээгдэхүүнээр нэмэгджээ.

ТОГТВОРТОЙ БАЙДАЛ

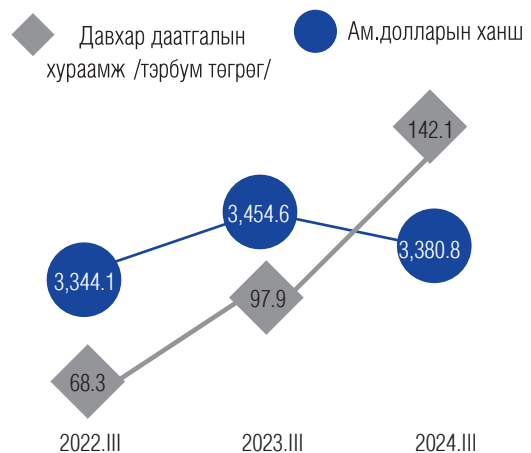
ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛ

- Монгол Улсын даатгалын зах зээлийн тулгамдаж буй асуудлын нэг нь валютын ханшийн эрсдэл юм.
- Даатгалын компаниудын дийлэнх нь гадаад улсад давхар даатгуулдаг бөгөөд сүүлийн гурван жилийн хугацаанд 1 жилд дунджаар 74.1 тэрбум төгрөгийг гадаад улс руу шилжүүлсэн.
- Даатгалын компаниудын гадаад улсад төвлөрүүлсэн давхар даатгалын хураамжийн зардал тайлант улиралд даатгалын нийт хураамжийн 35.5 хувьтай тэнцэж байна.

35.5%

Давхар даатгалын хураамжийн нийт хураамжид эзлэх хувь

Давхар даатгалын хураамж

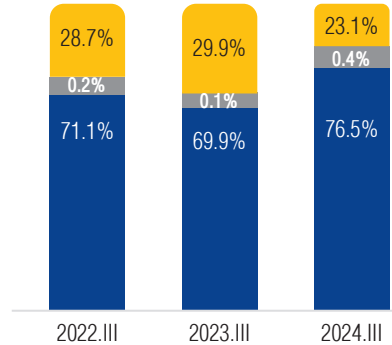

Жич: 1. Давхар даатгалын хураамжийг өссөн дүнгээр тооцсон.
2. Монголбанкны өдрийн ам.долларын ханш.

ДААТГАЛЫН КОМПАНИУДЫН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН АНГИЛАЛ /ЭЗЛЭХ ХУВЬ/

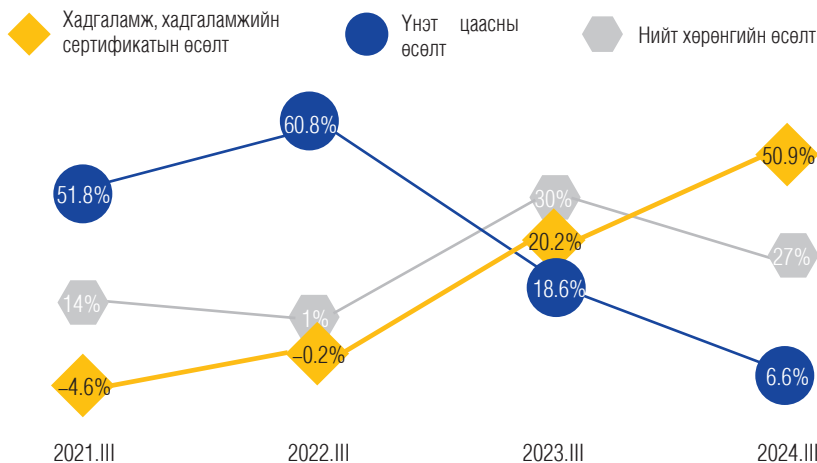
- Тайлант улиралд хөрөнгийн зах зээл буюу үнэт цаас болон деривативт оруулсан хөрөнгө оруулалтын дүн 99.4 тэрбум төгрөгт хүрч нийт хөрөнгө оруулалтын 23.1 хувийг эзэлж байна. Харин банкны салбарт байршуулсан хөрөнгө оруулалт 328.7 тэрбум төгрөг буюу 76.5 хувийг эзэлж байна.

- Хадгаламж, хадгаламжийн сертификат
- Хараат ба хамтын хяналттай, охин компаниудад оруулсан хөрөнгө оруулалт
- Үнэт цаас
- Үнэт металл, дериватив

ДААТГАЛЫН КОМПАНИУДЫН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ӨСӨЛТИЙН ХУВЬ

- Даатгалын компаниудын хөрөнгө оруулалтын өсөлтийн хувь үнэт цаас буюу хөрөнгийн зах зээлд 2022 оны 3 дугаар улиралд хамгийн өндөр буюу 60.8 хувийн өсөлттэй байна. Харин хадгаламж, хадгаламжийн сертификат буюу банкны салбарт 2021 оны 3 дугаар улиралд буурсан үзүүлэлттэй байсан нь мөн үеэс 55.5 пунктээр өсөж тайлант улиралд 50.9 хувь хүрсэн байна. Доорх графикаас харвал хөрөнгийн зах зээл болон банкны салбарт оруулсан хөрөнгө оруулалтын өсөлт сөрөг хамааралтай байна.

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- Даатгалын багц хууль буюу Даатгалын тухай, Даатгалын зуучлалын тухай, Жолоочийн даатгалын тухай хуулийн төслүүдийн үзэл баримтлал шинэчлэн батлагдсан бөгөөд хуулийн төслүүдийг эцэслэн боловсруулж, Засгийн газрын хуралдаанд танилцуулах, Монгол Улсын Их Хуралд өргөн барих чиглэлээр Сангийн яамтай хамтран ажиллаж байна.
- Даатгалын үйл ажиллагааг зохицуулах дараах журмуудыг шинэчлэх, түүнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах чиглэлээр ажиллаж, Захиргааны ерөнхий хуулийн дагуу олон нийтээс санал авч байна:
 - Ипотекийн зээлдэгчийн даатгалтай холбоотой тулгамдаж буй асуудлыг шийдвэрлэх, даатгуулагчдад хэрэгцээтэй даатгалын бүтээгдэхүүнийг зах зээлд нэвтрүүлэх, мөн даатгалын зуучлагч банк, даатгалын төлөөлөгч болон цахим даатгалын үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлагыг боловсронгуй болгох хүрээнд Хорооны 2019 оны 2 дугаар тогтоолоор баталсан “Даатгалын багц дүрэм”-ийг шинэчлэн батлах;
 - Жолоочийн даатгалын зохицуулалтын орчныг сайжруулах хүрээнд Хорооны 2018 оны 211 дүгээр тогтоолоор баталсан “Жолоочийн даатгалын хураамжийн хэмжээг тооцох итгэлцүүр хэрэглэх журам”-ыг шинэчлэн батлах;
 - Хилийн бүс дэх Жолоочийн даатгалын тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зохицуулалтыг сайжруулах хүрээнд Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд, Санхүүгийн зохицуулах хорооны даргын 2012 оны А/23/24 тоот хамтарсан тушаалаар баталсан “Монгол Улсын нутаг дэвсгэрээр дамжин өнгөрөх болон түр хугацаагаар орж ирж байгаа авто тээврийн хэрэгсэл эзэмшигч, өмчлөгчийг жолоочийн даатгалд хамруулах журам”-д нэмэлт, өөрчлөлт оруулах;
 - Даатгалын нөөц сан, хөрөнгө оруулалтын зохицуулалтыг сайжруулах, актуарчийн үйл ажиллагааны стандартыг нэмэгдүүлэх зорилгоор Даатгалын багц дүрмийн 3 дугаар хавсралт “Даатгалын нөөц сан, албан журмын даатгалын сан болон бусад санг бүрдүүлэх, хуваарилах, түүнд хяналт тавих журам”, 8 дугаар хавсралт “Актуарчийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх олгох, актуарын стандарт, үнэлгээ болон актуарчийн хяналт шалгалт хийх, тайлан гаргах журам”, 11 дүгээр хавсралт “Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчоос тайлан, мэдээ, өргөдөл гаргах заавар” –ыг тус тус шинэчлэн найруулах зэрэг болно.

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

- Германы хамтын ажиллагааны нийгэмлэг(GIZ)–ээс хэрэгжүүлж буй “Insuring Small and Medium Enterprises (SME) through Blockchain Technology (ISBC)” төслийн хүрээнд Даатгалын мэргэшлийн институт(CII)–ээс гаргасан даатгалын 5 номын чанарын орчуулгыг хийж, даатгалын салбарын оролцогчид, иргэд, олон нийт дээрх номуудыг ашиглах, даатгалын талаарх мэдлэг, мэдээллийг авах боломжийг бүрдүүлээд байна.
- Монгол Улс, Бүгд Найрамдах Солонгос улсын хооронд хийгдэж буй эдийн засгийн түншлэлийн хэлэлцээр байгуулах ажлын хэсэгт орж ажиллан 2024 оны 9 дүгээр сарын 10–ны өдөр зохион байгуулсан 3 дах удаагийн хэлэлцээрт оролцсон. Тус хэлэлцээр нь хоёр улс хоорондын худалдаа, хөрөнгө оруулалт, аж үйлдвэрийн салбарын нэмүү өртөг шингээсэн экспорт, валютын орлого зэргийг нэмэгдүүлэх, талуудын тарифын болон тарифын бус саад тотгорыг багасгах, худалдааг хөнгөвчлөх, гаалийн бүрдүүлэлтийг хялбаршуулах зорилготой бөгөөд хэлэлцээрийг байгуулснаар 2 улсын хөрөнгө оруулагч, бизнес эрхлэгчид нь нөгөө улсын зах зээлд нэвтрэх боломжийг нэмэгдүүлэх ач холбогдолтой юм.

ХУРАЛ, СЕМИНАР, УУЛЗАЛТ

- Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2018 оны 210 дугаар тогтоолоор баталсан “Ипотекийн даатгалын үйл ажиллагааны журам” болон Хорооны 2019 оны 2 дугаар тогтоолоор баталсан “Даатгалын багц дүрэм”–ийн 1 дүгээр хавсралт “Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”–д нэмэлт, өөрчлөлт оруулахтай холбогдуулан даатгалын салбарын оролцогчдыг хамруулсан хэлэлцүүлгийг 2024 оны 9 дүгээр сарын 06–ны өдөр зохион байгуулсан.
- Даатгалын салбарт анх удаа “Ард даатгал” ХК БОНЗ тайланг гаргаж, олон нийтэд тайлагнасан бөгөөд 2024 оны 9 дүгээр сарын 16–ны өдөр Хорооны албан хаагчдад БОНЗ–ын талаар мэдээлэл, сургалт, танилцуулгыг “Ард даатгал”ХК–тай хамтран зохион байгуулж, цаашид бүх даатгалын компаниудыг БОНЗ тайланг гаргаж, тайлагнадаг байхыг даатгалын салбарын оролцогчдод уриалав.
- Азийн хөгжлийн банк (ADB), Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллага (OECD), Индонез улсын Санхүүгийн үйлчилгээг зохицуулах хороо (OJK) хамтран 2024 оны 7 дугаар сарын 09–10–ны өдрүүдэд Индонез улсын Ёгякарта хотод зохион байгуулсан “Ази дах даатгал, тэтгэврийн хуримтлал” сэдэвт дугуй ширээний уулзалт, хэлэлцүүлэг, мөн Азийн хөгжлийн банк, БНСУ–ын Цахим Ази ба Мэдлэгийн Түншлэлийн Сан (Republic of Korea e-Asia and Knowledge Partnership Fund), Люксембургийн Их Гүнт Улсын Сангийн яам (The Grand Duchy of Luxembourg, the Ministry of Finance) хамтран 2024 оны 9 дүгээр сарын 18–21–ний өдрүүдэд Филиппин улсын Манила хотод зохион байгуулсан “Уур амьсгал, гамшгийн эрсдэлийн даатгал” сэдэвт форумд тус тус Санхүүгийн зохицуулах хорооны төлөөлөл оролцож, Монгол Улсын даатгалын салбарын талаар илтгэл тавьж, мэдээлэл өгсөн.

БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Нийт хөрөнгө

6.4 их наяд
төгрөг

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв

Хөрөнгийн өсөлт

50.7%

Харилцагч

4.9 сая

Дундаж зээлийн хэмжээ

2.6 сая төгрөг

Хүртээмжтэй байдал

Зээлийн ББСБ

88.6%

Зөвхөн гадаад валютын
арилжааны ББСБ

10.8%

Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ

Ашигт ажиллагаа

Нийт орлого

1,282.6

тэрбум төгрөг

Улсад татан
төвлөрүүлсэн
татвар, НДШ

116.1

тэрбум төгрөг

Тогтвортой байдал

Z индекс

19.4

Чанаргүй зээлийн нийт
зээлд эзлэх хувь

6.2%

Бодлого зохицуулалт

САНХҮҮГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТӨЛӨВ

2024 оны 3 дугаар улиралд Санхүүгийн зохицуулах хорооноос олгосон тусгай зөвшөөрөлтэйгөөр 555 банк бус санхүүгийн байгууллага (ББСБ) үйл ажиллагаа явуулсан бөгөөд өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 6.5 хувиар өссөн байна.

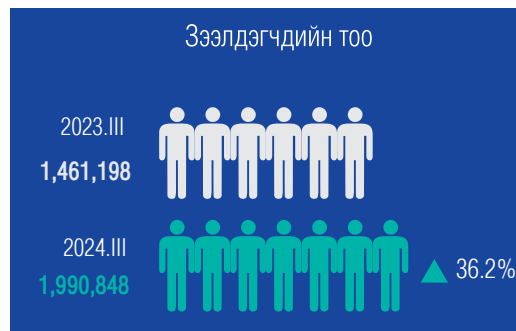
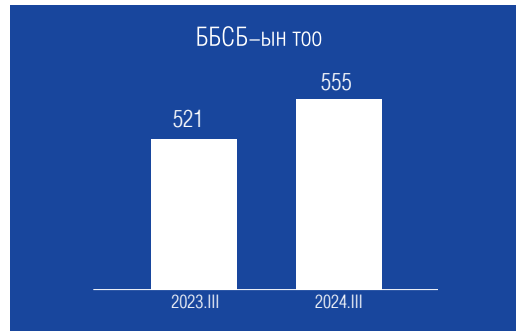
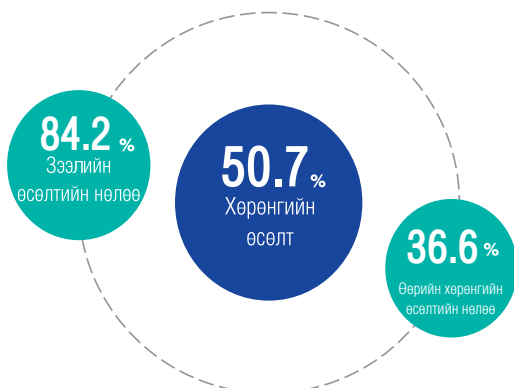

ББСБ-уудын 4.9 хувь нь гадаадын, 95.1 хувь нь үндэсний хөрөнгө оруулалттай байна.

ББСБ-УУДЫН НИЙТХӨРӨНГӨ

Тайлант улиралд ББСБ-уудын нийт хөрөнгийн хэмжээ 6.4 их наяд төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 2,160.2 тэрбум төгрөгөөр буюу 50.7 хувиар, 2020 оны 3 дугаар улирлаас 3.3 дахин өсжээ.

ББСБ-уудын активын бүтэц /тэрбум төгрөгөөр/

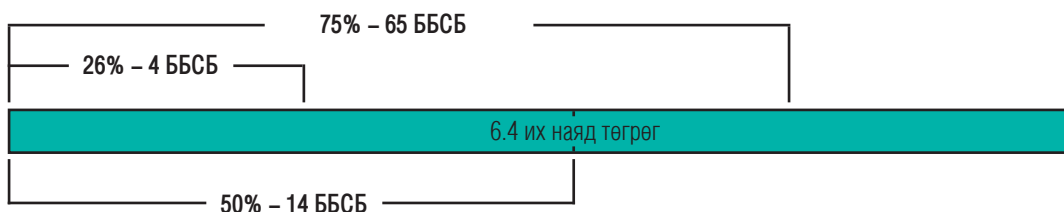
САНХҮҮГИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	6,151.6	95.9%	
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	726.7	11.3%	
Хөрөнгө оруулалт	72.4	1.1%	
Зээл /цэврээр/	5,155.5	80.4%	
Факторингийн тооцооны авлага (цэврээр)	18.0	0.3%	
Үүсмэл санхүүгийн хөрөнгө	0.8	0.0%	
Бусад санхүүгийн хөрөнгө	178.2	2.8%	
САНХҮҮГИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	266.0	4.1%	
НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	6,417.6	100.0%	

ББСБ-уудын пассивын бүтэц /тэрбум төгрөгөөр/

НИЙТ ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	3,038.3	47.3%	
САНХҮҮГИЙН ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	2,866.5	44.7%	
Итгэлцлийн үйлчилгээний эх үүсвэр	1,062.8	16.6%	
Банк, санхүүгийн байгууллагаас татсан эх үүсвэр	1,026.3	16.0%	
Бусад эх үүсвэр	543.0	8.5%	
Үүсмэл санхүүгийн өр төлбөр	1.1	0.0%	
Бусад санхүүгийн өр төлбөр	232.9	3.6%	
Хоёрдогч өглөг	0.4	0.0%	
Давуу эрхийн хувьцаа (өр төлбөр)	-	0.0%	
САНХҮҮГИЙН БУС ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	171.8	2.6%	
ӨӨРИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	3,379.3	52.7%	
Хувь нийлүүлсэн хөрөнгө	1,714.9	26.7%	
Нэмж төлөгдсөн капитал	85.7	1.3%	
Халаасны хувьцаа	(2.5)	0.0%	
Үндсэн хөрөнгө, биет бус хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	5.2	0.1%	
Хуримтлагдсан ашиг, алдагдал	1,501.7	23.4%	
Бусад өмч	74.3	1.2%	
НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР БА ӨӨРИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	6,417.6	100.0%	

Зах зээлд эзлэх хувь хэмжээг нийт хөрөнгөд эзлэх хувиар нь харвал

- 26 хувийг нэр бүхий 4 ББСБ;
- 50 хувийг нэр бүхий 14 ББСБ;
- 75 хувийг нэр бүхий 65 ББСБ эзэлж байна.

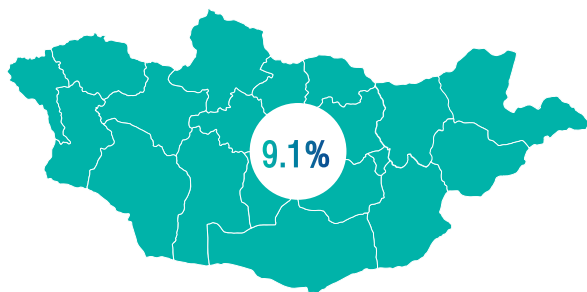
	ББСБ–ын тоо		Нийт хөрөнгө		Нийт зээл		Зээлийн багцад эзлэх чанаргүй зээлийн эзлэх хувь	Харилцагчдын тоо	
	Тоо	%	Хэмжээ /тэрбум төг/	%	Хэмжээ /тэрбум төг/	%		Тоо	%
Топ 26 %	4	0.7%	1,679.4	26.2%	1,355.9	26.1%	1.3%	188,605	3.8%
Топ 50 %	14	2.5%	3,192.9	49.8%	2,644.2	50.9%	2.3%	1,194,787	24.2%
Топ 75 %	65	11.7%	4,813.6	75.0%	4,021.1	77.4%	4.0%	4,557,065	92.4%
САЛБАРЫН НИЙТ	555	100.0%	6,417.6	100.0%	5,198.2	100.0%	6.2%	4,932,618	100.0%

Банк бус санхүүгийн зах зээлийн нийт хөрөнгийн 26, 50 болон 75 хувийг бүрдүүлж буй ББСБ–уудын зээлийн үлдэгдэл салбарын нийт зээлийн үлдэгдлийн 26.1, 50.9, болон 77.4 хувийг тус тус эзэлж байна.

Нийт хөрөнгө болон нийт зээлийн үлдэгдлийн эзлэх хувь ойролцоо хэдий ч нийт зээлд эзлэх чанаргүй зээлийн хувь харгалзан 1.3, 2.3 болон 4.0 хувьтай байна. Өөрөөр хэлбэл салбарт эзлэх хувь өндөртэй ББСБ–уудын зээлийн чанар салбарын дундажтай харьцуулахад дунджаас доогуур байна.

	ББСБ–ын тоо	Нийт хөрөнгө		Нийт зээл		Харилцагчдын тоо	
		Хэмжээ /тэрбум төг/	%	Хэмжээ /тэрбум төг/	%	Тоо	%
Дотоодын хөрөнгө оруулалт бүхий	528	5,424.0	84.5%	4,499.3	86.6%	4,837,681	98.1%
Гадаадын хөрөнгө оруулалт бүхий	27	993.6	15.5%	698.9	13.4%	94,937	1.9%

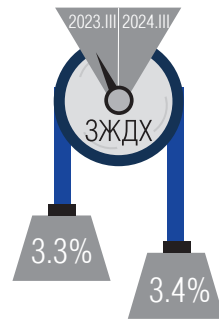
Гадаадын хөрөнгө оруулалттай ББСБ–уудын 48.1 хувь буюу 13 нь Япон, 25.9 хувь нь буюу 7 нь БНСУ, 2 нь АНУ–ын, үлдсэн нь Их Британи, Канад, Малайз, Сичелл, БНХАУ зэрэг бусад улсын хөрөнгө оруулалттай байна. Гадаадын хөрөнгө оруулалттай ББСБ–уудын хувьд салбарын нийт хөрөнгийн 15.5 хувийг эзэмшдэг бөгөөд нийт харилцагчдын 1.9 хувьд үйлчилгээ үзүүлдэг болно.

ББСБ–уудын нийт хөрөнгө Монгол Улсын ДНБ–ий 9.1 хувьтай тэнцэхүйц хэмжээнд байна.

Зээлийн хүү: ББСБ-уудын олгосон зээлийн жигнэсэн дундаж хүү сарын 3.4 хувь байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс 0.1 пунктээр өссөн байна.

НИЙТ ЗЭЭЛ

Тайлант улиралд салбарын нийт зээлийн хэмжээ 5,198.2 тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 53.9 хувиар буюу 1,819.7 тэрбум төгрөгөөр, 2020 оны 3 дугаар улирлаас 282.8 хувиар буюу 3.8 их наяд төгрөгөөр өссөн дүнтэй байна.

ХЭВИЙН

90.1%

+1.1%

ХУГАЦАА ХЭТЭРСЭН

3.7%

+0.2%

ЧАНАРГҮЙ

6.2%

-1.3%

8.5 их наяд төгрөг | Олгосон зээл

Төлөгдсөн зээл | 7.0 их наяд төгрөг

Бөөний болон жижиглэн худалдаа

6.7%

6.0%

Барилга

2.5%

2.4%

Уул, уурхайн олборлолт

0.6%

0.6%

Машин, мотоциклийн засвар үйлчилгээ

1.6%

1.8%

Байр сууц болон хоол хүнсээр үйлчлэх үйлчилгээ

1.0%

1.0%

Боловсруулах үйлдвэр

0.5%

0.5%

Хөдөө аж, ахуй

0.6%

0.6%

Бусад

86.5%

87.1%

ИРГЭН

89.7%

93.1%

93.1%

ХУУЛИЙН ЭТГЭЭД

10.3%

6.9%

6.9%

ЗЭЭЛИЙН ҮЛДЭГДЭЛ

ОЛГОСОН ЗЭЭЛ

ТӨЛӨГДСӨН ЗЭЭЛ

Нийт зээлийн үлдэгдлийн 89.7 хувь нь иргэнд, 10.3 хувь нь хуулийн этгээдэд олгосон зээл эзэлж байна.

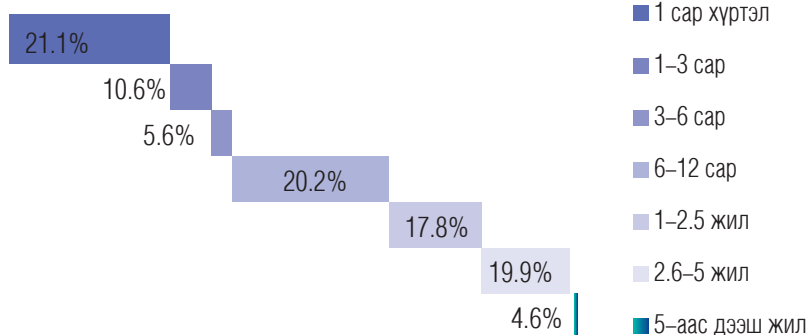
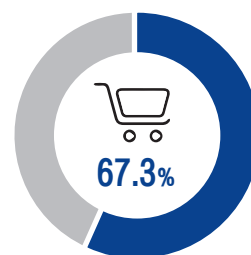

Олгосон зээл

Төлөгдсөн зээл

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ЗЭЭЛ

Нийт олгосон зээлийн 68.0 хувь, төлөгдсөн зээлийн 67.3 хувийг хэрэглээний зориулалттай зээл бүрдүүлж байна.

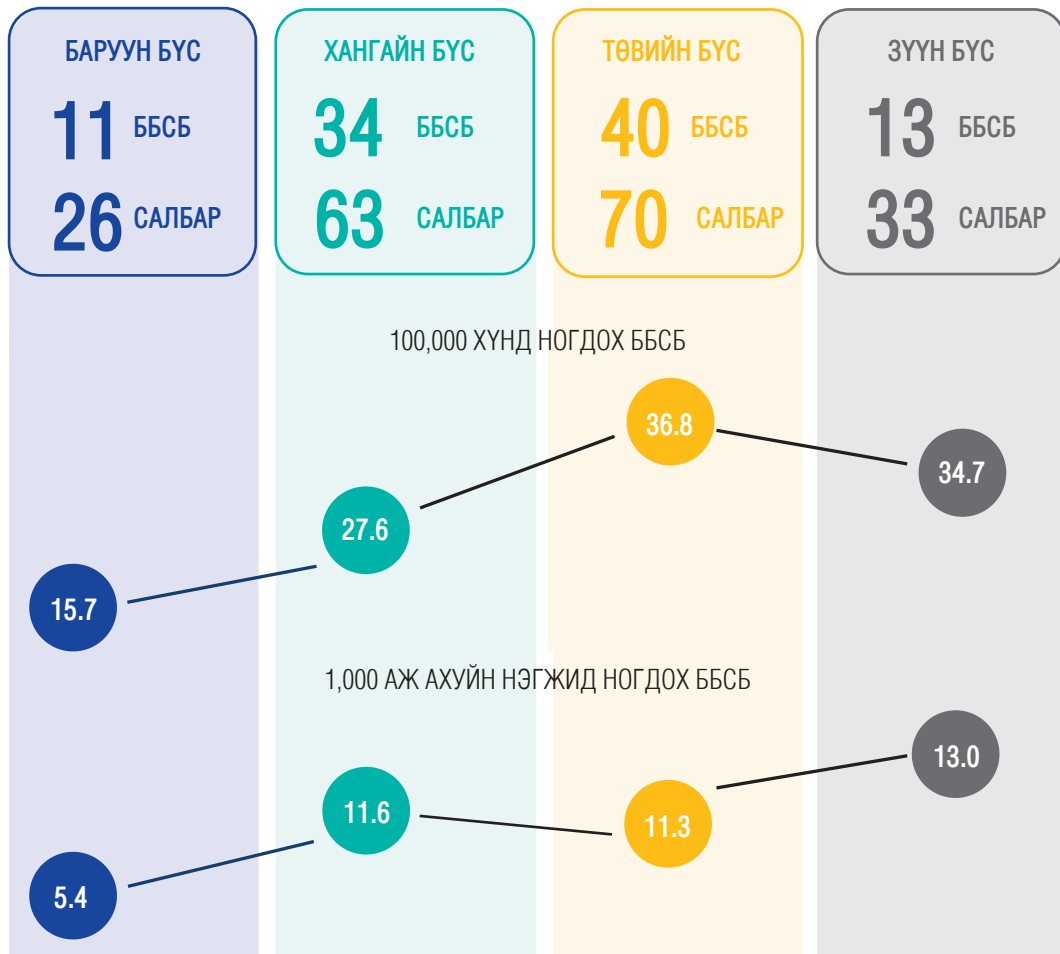

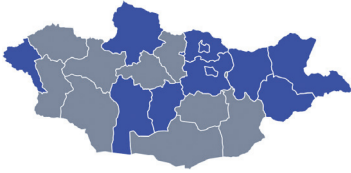
ББСБ-ын салбарын зээлийн 21.1 хувийг 1 сар хүртэлх, 20.2 хувийг 6-12 сарын, 20.0 хувийг 2.6-5 жилийн, 17.8 хувийг 1-2.5 жилийн хугацаатай зээл бүрдүүлж байна.

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

Улсын хэмжээнд 555 ББСБ болон тэдгээрийн 484 салбар банк бус санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхэлж байна.

ББСБ-ын байршлыг зураглалаар харуулбал дийлэнх буюу 82.3 хувь нь Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа явуулж байна.

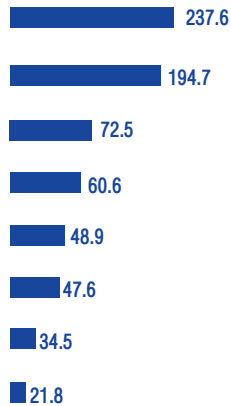
Олон улсын санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг (AFI)-ийн улс орнуудад санхүүгийн хүртээмжийг үнэлэх үндсэн индикаторуудыг ашиглан салбарын хүртээмжтэй байдлыг тооцвол:

21 аймгийн 66.7 хувь буюу 14 аймагт 3 буюу түүнээс дээш тооны ББСБ байна.

1,000 хүн аж ахуй нэгжид ногдох

100,000 хүн амд ногдох

Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа эрхэлж буй 457 ББСБ-ын 33.9 хувь нь Сүхбаатар, 27.6 хувь нь Чингэлтэй, 14.6 хувь нь Баянгол, 11.4 хувь нь Баянзүрх, 10.3 хувь нь Хан-Уул, 2.0 хувь нь Сонгинохайрхан, 0.2 хувь нь Багануур дүүрэгт тус тус байршилтай байна.

ББСБ-УУДЫН ХҮРТЭЭМЖ, ГАЗАРЗҮЙН БАЙРШЛААР

- Монгол Улсын хэмжээнд 18–64 насны 100,000 иргэнд 52.9 ББСБ, 1,000 аж ахуйн нэгжид 10.7 ББСБ ногдож байна.
- Орон нутгийн хэмжээнд уг харьцаанууд нь 28.5, 10.2 байгаа бөгөөд бүс нутгийн хувьд Төвийн бүс 100,000 иргэнд 36.8 ББСБ, зүүн бүс 1,000 аж ахуйн нэгжид 13.0 ББСБ ногдож хүртээмжээр тэргүүлж байна.
- Улаанбаатар хотын хувьд 100,000 иргэнд 79.3 ББСБ, 1,000 аж ахуйн нэгжид 10.9 ББСБ ногдож байгаа нь орон нутгаас хүртээмж сайтай байна

Улсын хэмжээнд
100,000 хүнд

53
ББСБ

1,000 аж
ахуйн нэгжид

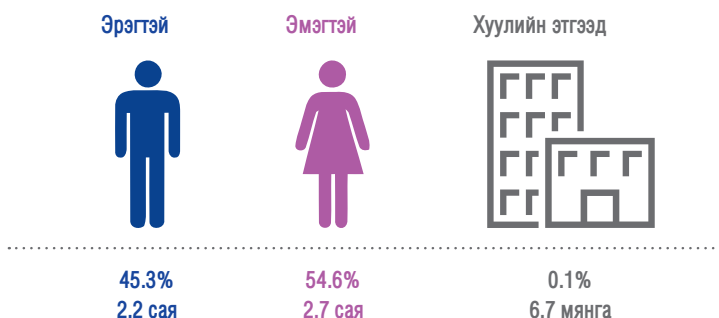
11
ББСБ

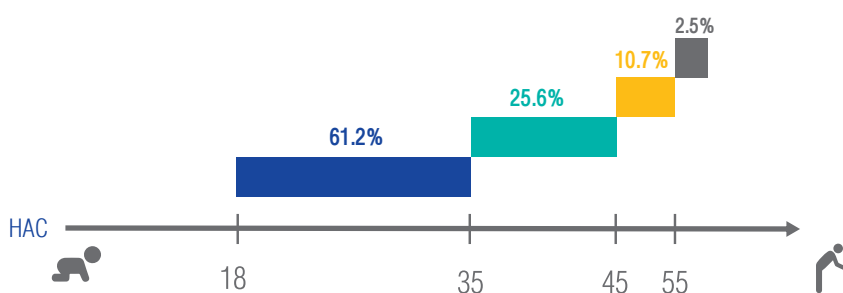
ДУНДАЖ ЗЭЭЛ

- Монгол Улсын хэмжээнд ББСБ-аас нэг зээлдэгч дунджаар 2.6 сая төгрөгийн зээл авсан бол орон нутагт энэхүү үзүүлэлт 1.8 сая төгрөг, Улаанбаатар хотын хувьд 2.6 сая төгрөг байна.
- Уг үзүүлэлт өмнөх оны мөн үед улсын хэмжээнд 2.3 сая төгрөг байсан ба тайлант улирлын хувьд ББСБ-аас зээл авсан нэг зээлдэгчид ногдох зээлийн дундаж хэмжээ 12.9 хувиар өсчээ.
- Давхардсан тоогоор нийт зээлдэгчдийн тоо 2.0 сая байгаа нь хөдөлмөрийн насны буюу 18–64 насны хүн бүр (100 хүн тутмын 101.5) нь ББСБ-аас зээлтэй байна.

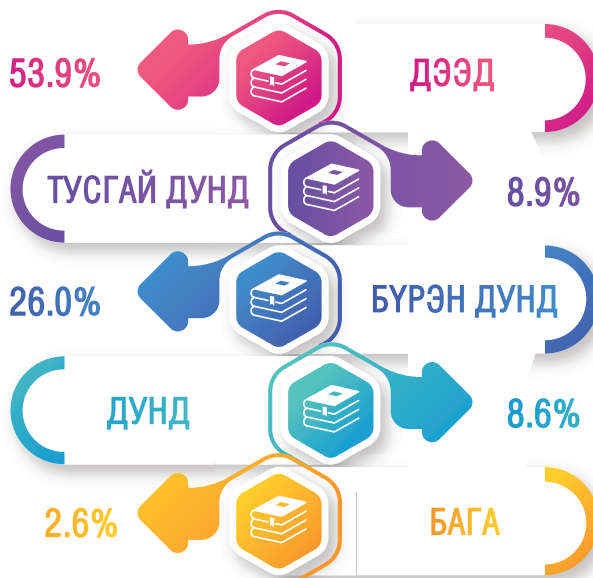
ББСБ-ын харилцагчид

ББСБ-ын зээлдэгчид /насны бүлгээр/

ББСБ-ын зээлдэгчид /боловсролын түвшингээр/

ББСБ-ын ажилчид

Эрэгтэй
41.8%

Эмэгтэй
58.2%

БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

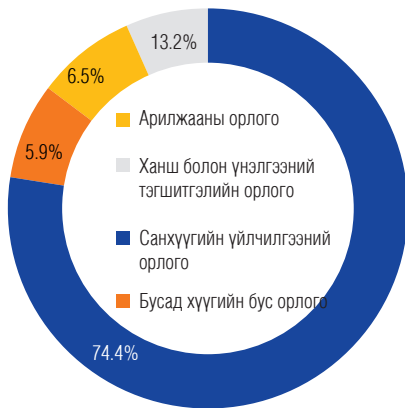
ББСБ-ЫН ТОО, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТӨРЛӨӨР /ДАВХАРДСАН ТООГООР/

БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ОРЛОГО

Тайлант улиралд ББСБ-уудын нийт орлого 1,282.6 тэрбум төгрөгт хүрэв.

Үүнээс 98.3 хувийг үндсэн үйл ажиллагааны орлого буюу хүүгийн болон хүүгийн бус орлого бүрдүүлж байгаагаас 87.1 хувь буюу 1,117.0 тэрбум төгрөгийг хүүгийн орлого, 11.2 хувь нь буюу 143.6 тэрбум төгрөгийг хүүгийн бус орлого бүрдүүлж байна.

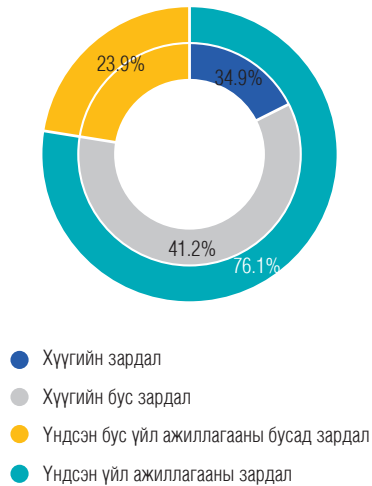

ХҮҮГИЙН БУС ОРЛОГЫН ЗАДАРГАА

- Хүүгийн бус орлогын 74.4 хувийг санхүүгийн үйлчилгээний орлого, 13.2 хувийг ханш болон үнэлгээний тэгшигтгэлийн орлого, 6.5 хувийг арилжааны орлого, 5.9 хувийг бусад хүүгийн бус орлого бүрдүүлж байна.

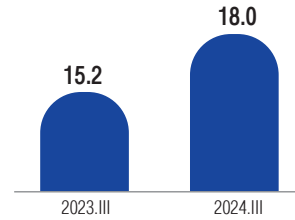
БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ

- Зардал 783.3 тэрбум төгрөг байгаагийн 76.1 хувийг үндсэн үйл ажиллагааны зардал буюу хүүгийн болон хүүгийн бус зардал эзэлж байна. Үндсэн үйл ажиллагааны зардлын 41.2 хувь буюу 322.8 тэрбум төгрөгийг хүүгийн бус зардал, 34.9 хувь нь буюу 273.3 тэрбум төгрөгийг хүүгийн зардал бүрдүүлж байна.

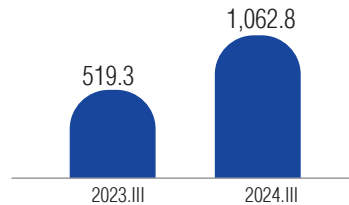
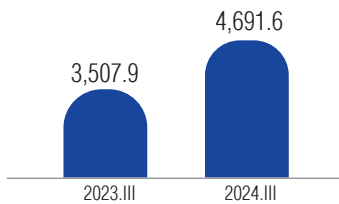

Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэлтэй холбоотой гарах зардал буюу болзошгүй эрсдэлийн зардал 85.9 тэрбум төгрөг ба үүний 90.3 хувийг эзэлийн эрсдэлийн зардал, 4.3 хувийг банк, санхүүгийн байгууллагуудад байршуулсан хөрөнгийн эрсдэлийн сангийн зардал, 2.1 хувийг өмчлөх бусад хөрөнгийн эрсдэлийн сангийн зардал, 2.1 хувийг авлагын эрсдэлийн сангийн зардал, 0.2 хувийг факторингийн тооцооны авлагын эрсдэлийн сангийн зардал, 1.0 хувийг бусад хөрөнгийн эрсдэлийн сангийн зардал тус тус эзэлж байна.

- Салбарын хэмжээнд нийт 18.0 тэрбум төгрөгийн факторингийн тооцооны авлага бүртгэлтэй байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 17.9 хувиар өсжээ.

Факторингийн үйлчилгээний цэвэр авлага
/тэрбум төгрөг/

- Салбарын хэмжээнд 90 ББСБ-ын итгэлцлийн үйлчилгээ эрхэлж байгаа ба эх үүсвэр 1,062.8 тэрбум төгрөг байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс 2 дахин өсжээ.

Итгэлцлийн үйлчилгээний эх үүсвэр
/тэрбум төгрөг/Мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээний орлого
/сая төгрөг/

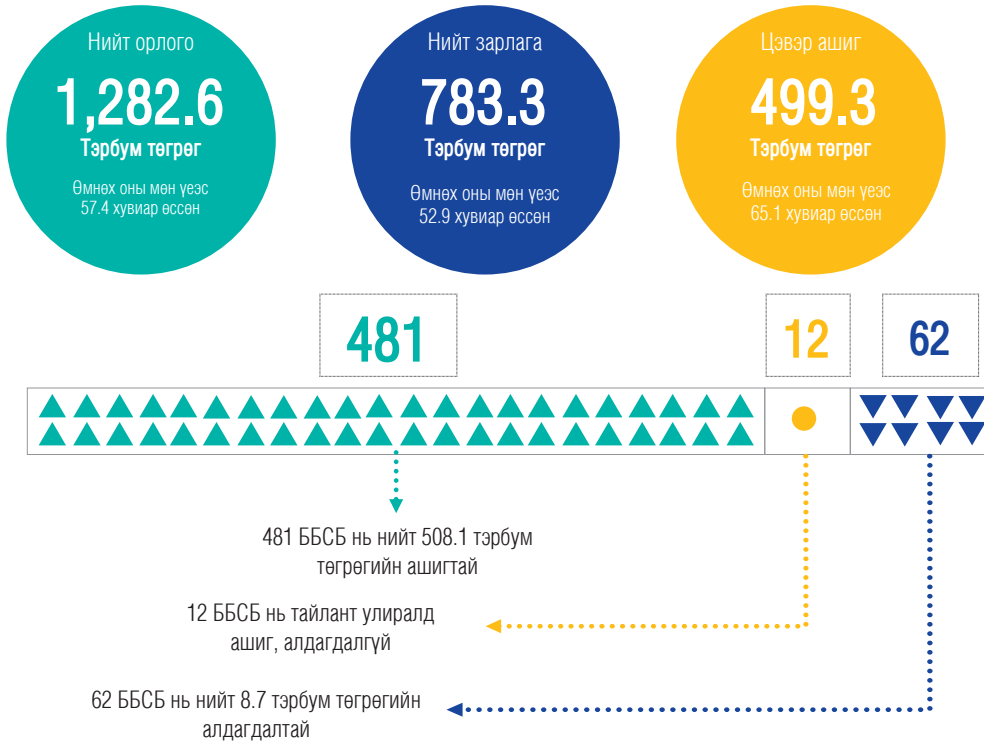
- ББСБ-ууд мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээнээс нийт 4.7 тэрбум төгрөгийн орлогыг олжээ. Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 1.2 тэрбум төгрөгөөр өссөн үзүүлэлт юм.
- Уг үйлчилгээг эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй 53 ББСБ-аас 13 нь уг үйлчилгээнээс орлого олсон байна.

ХУДАЛДСАН, ХУДАЛДАН АВСАН ВАЛЮТЫН МЭДЭЭ

ББСБ-ууд нийт 1,470.1 тэрбум төгрөгийн валют худалдан авч, 1,391.6 тэрбум төгрөгийн валютыг худалдсан байна. Худалдаж авсан валютын 52.2 хувийг, худалдсан валютын 49.9 хувийг АНУ-ын доллар бүрдүүлж байна.

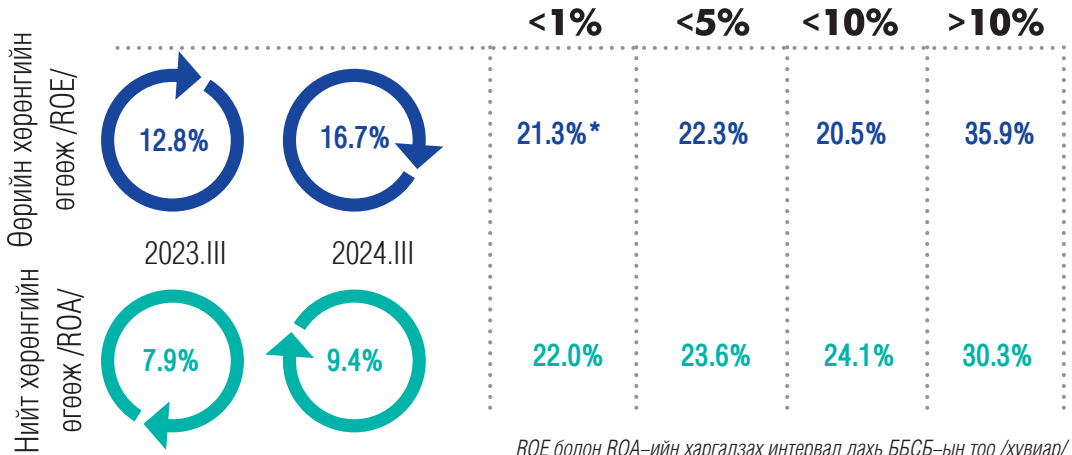
ВАЛЮТЫН НЭР	Худалдаж авсан	Худалдсан
	Дүн /тэрбум төгрөг/	Дүн /тэрбум төгрөг/
АНУ-ЫН ДОЛЛАР	766.8	694.5
БНХАУ-ЫН ЮАНЬ	463.0	459.6
ОХУ-ЫН РУБЛЬ	102.0	97.8
ЕВРО	73.7	74.6
БНСУ-ЫН ВОН	40.2	40.9
ЯПОНЫ ИЕН	17.4	17.8
БУСАД	7.1	6.6

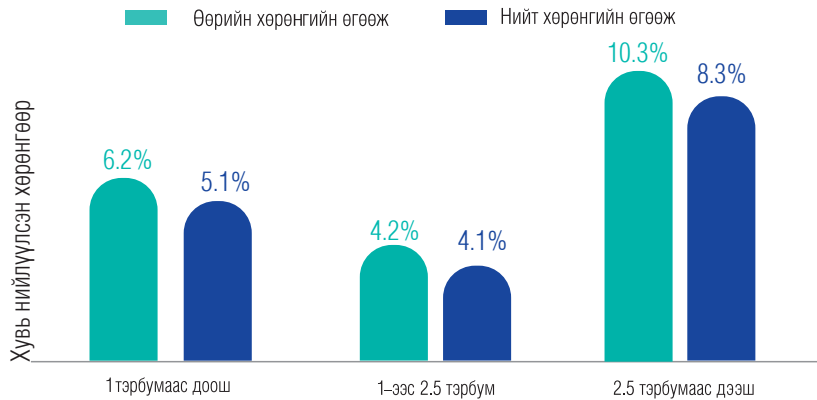
АШИГТ АЖИЛЛАГАА

НИЙТ БОЛОН ӨӨРИЙН ХӨРӨНГИЙН ӨГӨӨЖИЙН ТАРХАЛТ

ББСБ-уудын нийт хөрөнгийн өгөөж 16.7 хувьд хүрч өмнөх оны мөн үеэс 3.9 пунктээр, өөрийн хөрөнгийн өгөөж 9.4 хувьд хүрч өмнөх оны мөн үеэс 1.5 пунктээр тус тус өссөн байна. Нийт ББСБ-ын 21.3 хувь нь 1 хувиас доош өөрийн хөрөнгийн өгөөжтэй, 22.3 хувь нь 1–5 хувийн өөрийн хөрөнгийн өгөөжтэй, 20.5 хувь нь 5–10 хувийн өөрийн хөрөнгийн өгөөжтэй, 35.9 хувь нь 10 хувиас дээш өөрийн хөрөнгийн өгөөжтэй ажиллалаа. Нийт хөрөнгийн өгөөжийн хувьд холбогдох утгууд нь харгалзан 22.0, 23.6, 24.1, 30.3 хувийн өгөөжтэй ажиллалаа.

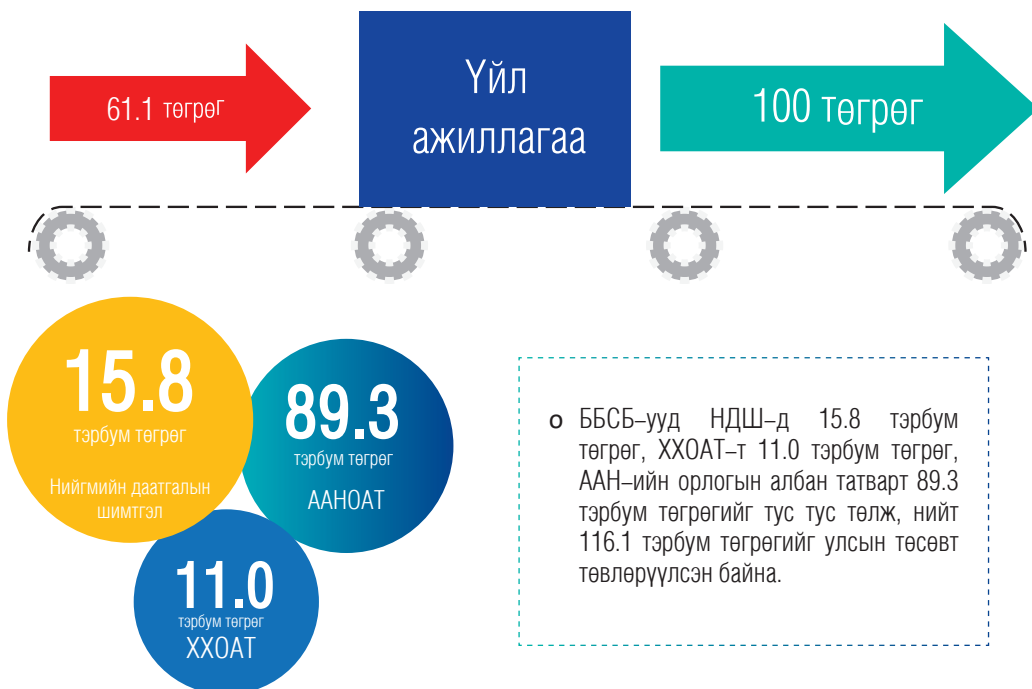

НИЙТ БОЛОН ӨӨРИЙН ХӨРӨНГИЙН ӨГӨӨЖИЙН ХАРЬЦАА /ХӨРӨНГИЙН АНГИЛЛААР/

ББСБ-уудын нийт болон өөрийн хөрөнгийн өгөөжийг хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн ангиллаар харахад 1.0 тэрбум төгрөгөөс доош хувь нийлүүлсэн хөрөнгөтэй ББСБ-уудын тал хувь нь 5.1 хувиас бага, 1–2.5 тэрбум төгрөгийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгөтэй ББСБ-уудын тал хувь нь 4.1 хувиас бага, 2.5 тэрбум төгрөгөөс дээш хувь нийлүүлсэн хөрөнгөтэй ББСБ-уудын тал хувь нь 8.3 хувиас бага нийт хөрөнгийн өгөөжтэй байна. Өөрийн хөрөнгийн өгөөжийн хувьд холбогдох утгууд нь харгалзан 6.2, 4.2 болон 10.3 хувьтай байна.

ЗАРДАЛ, ОРЛОГЫН ХАРЬЦАА

ББСБ-ууд нэг төгрөгийн орлого олохын тулд дунджаар хэдэн төгрөгийн зардал гаргаж буйг тооцдог харьцаа болох зардал, орлогын харьцаа 61.1 хувь гарсан нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1.8 пунктээр буурчээ. Өөрөөр хэлбэл ББСБ-ууд 100 төгрөгийн орлого олохын тулд дунджаар 61.1 төгрөгийн зардал гаргаж байна.

ТОГТВОРТОЙ БАЙДАЛ

- o AFI-с санхүүгийн хүртээмж болон санхүүгийн тогтвортой байдлыг тодорхойлох зөвлөмж зааврын дагуу ББСБ-уудын дараах 4 үзүүлэлтийг тооцож байна. Үүнд:

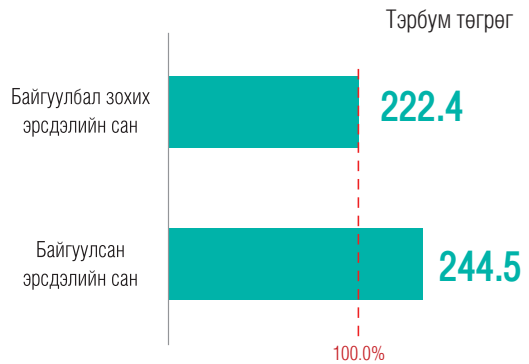

ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙН САНГИЙН ХАРЬЦАА

Уг харьцаа 110.0 хувь гарч байгуулвал зохих эрсдэлийн санг бүрдүүлж чадсан бөгөөд эрсдэлийг мөн хувиар нөхөх чадамжтайг харуулжээ.

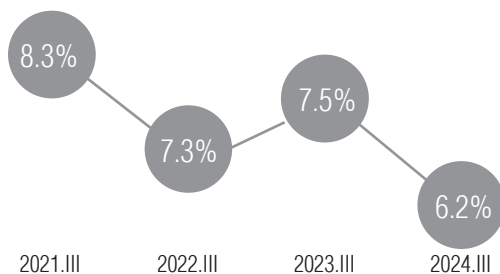
Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 1.5 нэгжээр буурсан үзүүлэлт юм.

110.0%

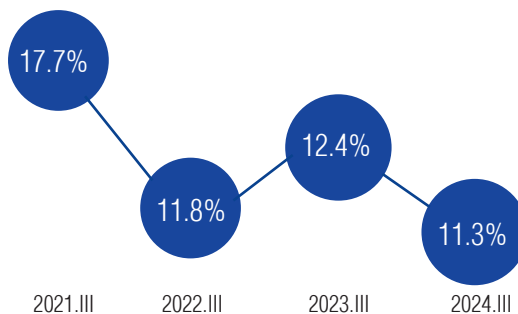
ЧАНАРГҮЙ ЗЭЭЛ

Чанаргүй зээлийн хэмжээ 322.2 тэрбум төгрөгт хүрч чанаргүй зээлийн нийт зээлд эзлэх хувь 6.2 хувь болжээ. Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 1.3 пунктээр буурсан байна.

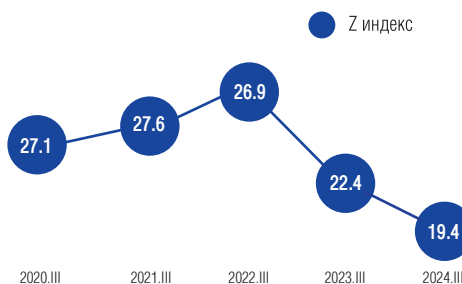
ХӨРВӨХ ЧАДВАРТАЙ ХӨРӨНГИЙН ХАРЬЦАА

- Уг харьцаа 11.3 хувь болж өмнөх оноос 1.1 пунктээр буурсан байна.

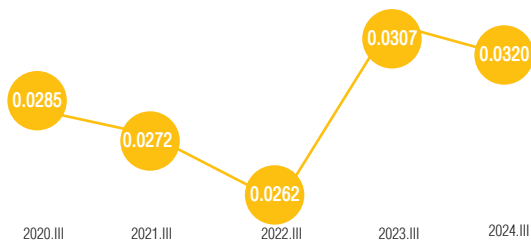

Z ИНДЕКС

Z индекс нь ББСБ-ын дампуурах магадлалыг харуулдаг ба нийт хөрөнгийн өгөөж болон өөрийн хөрөнгийн харьцааны нийлбэрийг нийт хөрөнгийн өгөөжийн хэлбэлзэлд харьцуулж тооцдог. Z индексийн утга ашигт ажиллагаа болон өөрийн хөрөнгийн хөшүүрэг өндөр байх үед их гарах ба өгөөжийн хэлбэлзэл ихтэй үед буюу орлогын тодорхойгүй байдал их үед бага гарна. Өөрөөр хэлбэл индексийн их утга нь эрсдэл багатай, тогтвортой байдлыг илэрхийлдэг. Тайланд улирлын байдлаар банк бус санхүүгийн салбарын Z индекс өмнөх оны мөн үеэс 3.0 нэгжээр буурч 19.4 боллоо.

- Нийт хөрөнгийн өгөөжийн стандарт хазайлт

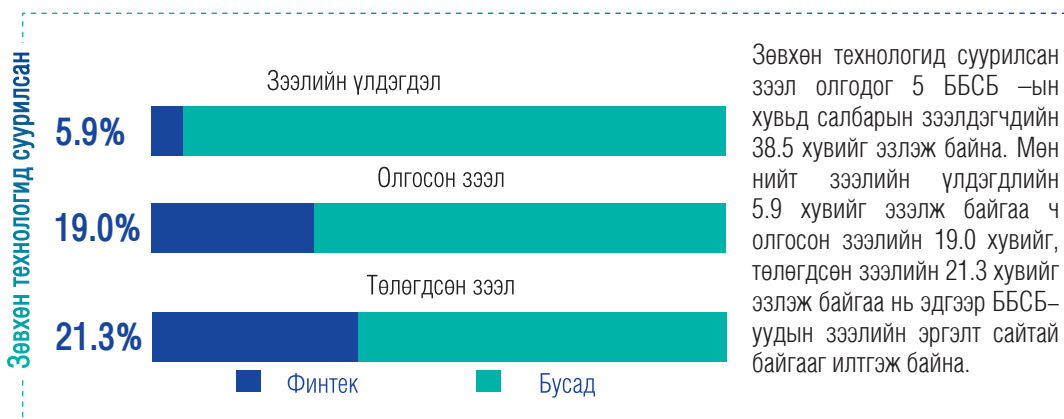
СТАНДАРТ ХАЗАЙЛТ

Нийт хөрөнгийн өгөөжийн стандарт хазайлтыг сүүлийн 4 улирлын өгөөж дээр суурилан тооцдог. Стандарт хазайлт гэдэг нь өгөгдлүүд дундаж хэмжээнээс хэр зэрэг өөрчлөлттэй байгааг тодорхойлдог статистик үзүүлэлт юм. Стандарт хазайлтын утга их байх нь өгөөж хэлбэлзэл ихтэйг илэрхийлдэг бол бага утга нь өгөөж хэлбэлзэл багатай, тогтвортой байгааг илэрхийлнэ. Тайланд улиралд уг утга нь 0.0320 болж өмнөх оны мөн үеэс 0.0014-өөр өссөн байна.

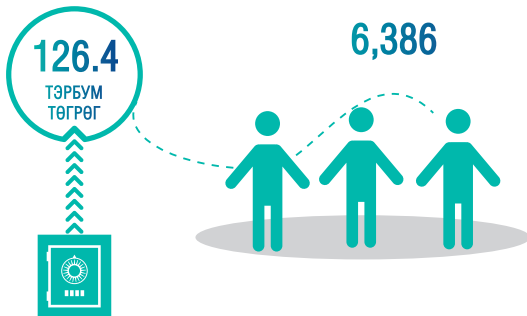
ФИНТЕК

	Нийт зээл		Зээлдэгчийн тоо		1 зээлдэгчид ногдох дундаж зээлийн хэмжээ /мян. төгрөг/
	Хэмжээ /тэрбум төгрөг/	Эзлэх хувь	Тоо	Эзлэх хувь	
Финтек	1,244.8	23.9%	1,554.0	78.1%	801.0
Уламжлалт	3,953.4	76.1%	436.8	21.9%	9,050.4
НИЙТ	5,198.2	100.0%	1,990.8	100.0%	2,611.0

- o ББСБ–ын салбарын нийт харилцагчдын 94.7 хувь нь финтек харилцагчид, нийт зээлдэгчдийн 78.1 хувь финтек зээлийн үйлчилгээнд хамрагджээ.
- o Финтек зээлдэгчдийн 38.5 хувь нь зөвхөн гар утсаараа дамжуулан зээл авсан байна.

НОГООН ЗЭЭЛ

Ногоон зээлийн үлдэгдэл: 12 нэр төрлийн ногоон зээлийг 6,386 зээлдэгчид олгосон нь нийт зээлийн үлдэгдлийн 2.4 хувь буюу 126.4 тэрбум төгрөг байна.

	Ногоон зээл (хувиар)	Зээлдэгчдийн TOO	Нийт зээлийн үлдэгдэл /сая төгрөг/
Эрчим хүчний хангамж, дэд бүтэц	0.2%	132	246.6
Эрчим хүчний үр ашиг	0.5%	57	685.9
Тогтвортой хот төлөвлөлт ба барилга	9.4%	825	11,924.5
Бохирдлыг бууруулах ба сэргийлэх	9.2%	138	11,577.0
Тогтвортой ус, хог хаягдал	0.0%	–	–
Тогтвортой хөдөө аж, ахуй	4.8%	514	6,033.4
Тогтвортой газар ашиглалт ба биологийн олон янз байдал	0.7%	5	919.9
Нүүрс хүчлийн хийн ялгарал багатай тээвэр	65.1%	4,707	82,244.9
Мэдээлэл, харилцаа холбоо, технологи	0.0%	–	–
Эрүүл мэнд	0.6%	3	727.5
Боловсрол, Соёл	1.7%	3	2,149.3
Хүртээмжтэй дэд бүтэц	7.8%	2	9,855.1

ХЭВИЙН
88.2%

ХУГАЦАА ХЭТЭРСЭН
8.0%

ЧАНАРГҮЙ
3.8%

НҮҮРС ХҮЧЛИЙН ХИЙН ЯЛГАРАЛ БАГАТАЙ ТЭЭВЭР

ТАЙЛАНТ УЛИРАЛД ОЛГОСОН ЗЭЭЛ

Төрөл	Ногоон зээлийг (хувиар)	Зээлдэгчдийн тоо	Олгосон зээлийн дүн (сая төгрөг)
Эрчим хүчний хангамж, дэд бүтэц	0.4%	109	223.0
Эрчим хүчний үр ашиг	1.2%	28	663.1
Тогтвортой хот төлөвлөлт ба барилга	11.1%	305	6,306.6
Бохирдлыг бууруулах ба сэргийлэх	0.04%	1	22.5
Тогтвортой хөдөө аж, ахуй	0.5%	1	300.0
Тогтвортой газар ашиглалт ба биологийн олон янз байдал	0.8%	4	450.6
Нүүрс хүчлийн хийн ялгарал багатай тээвэр	80.8%	1,951	45,797.3
Эрүүл мэнд	1.1%	2	600.0
Боловсрол, Соёл	4.1%	3	2,330.5

Олгосон зээл: Нэр бүхий 28 ББСБ 8 төрлийн ногоон бүтээгдэхүүнд 56.7 тэрбум төгрөгийн зээл олгожээ.

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

Хууль, тогтоомж болон журмын өөрчлөлт, хэрэгжилт

- “Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллагын дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам”-ыг Санхүүгийн зохицуулах хорооны дарга болон Сангийн сайдын хамтарсан 2023 оны 12 дугаар сарын 08-ны өдрийн А/226/528 тоот тушаалаар шинэчлэн баталсан бөгөөд ББСБ-ууд энэхүү журмыг 2024 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөж байна.
- Шинэчилсэн журамд СТОУС-9 Санхүүгийн хэрэглүүр, СТОУС-13 Бодит үнэ цэнийн хэмжилт, СТОУС-7 Санхүүгийн хэрэглүүр: Тодруулга СТОУС-5 Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй эргэлтийн бус хөрөнгө ба зогсоосон үйл ажиллагаа зэрэг СТОУС, НББОУС-ын дагуу санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрөх, ангилах, хэмжих, ажил гүйлгээний бүртгэлийг дэлгэрэнгүй байдлаар тусгасан.

Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.4 дэх заалтын хэрэгжилт

- Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.4-т заасны дагуу 2023 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланг хөндлөнгийн аудитаар баталгаажуулах үүргийг 95.3 хувь буюу 491 ББСБ, нийтэд мэдээлэх үүргийг 87.0 хувь буюу 448 ББСБ хэрэгжүүлсэн байна.

Зээлийн мэдээллийн тухай хуулийн хэрэгжилт

- Зээлийн мэдээллийн тухай хуульд заасны дагуу ББСБ-ууд нь Монголбанкнаас олгосон тусгай зөвшөөрөл бүхий зээлийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэх этгээдэд шаардлагатай мэдээллийг өгөх, авах, гэрээ байгуулж мэдээлэл солилцох үүрэгтэй.
- Тайлант улиралд зээлийн үйл ажиллагаа эрхэлж буй 486 ББСБ-ын 95.5 хувь буюу 464 ББСБ Монголбанк, “Бүрэн скор ЗМС” ХХК болон “Титан Си Ар Эй ЗМС” ХХК-ийн аль нэгтэй гэрээ байгуулсан байна.

Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн хэрэгжилт

- Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1-д “Энэ хуулийн 4.1-д заасан этгээд 20 сая төгрөг, түүнээс дээш үнийн дүнтэй бэлэн мөнгөний болон гадаад төлбөр тооцооны гүйлгээний тухай мэдээллийг гүйлгээ хийгдсэнээс хойш ажлын таван өдрийн дотор батлагдсан маягт, журмын дагуу Санхүүгийн мэдээллийн албанд мэдээлэх үүрэгтэй.” гэж заасны дагуу нэр бүхий 113 ББСБ, 15,770 удаагийн тохиолдлоор, 1.9 их наяд төгрөгийг төгрөгийг, 7.2-т “Хөрөнгө, гүйлгээ, гүйлгээ хийх оролдлогыг мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй, эсхүл гэмт хэрэг үйлдэж олсон хөрөнгө, орлоготой холбоотой гэж сэжиглэсэн, эсхүл мэдсэн бол энэ хуулийн 4.1-д заасан этгээд энэ тухай 24 цагийн дотор сэжигтэй гүйлгээний тухай батлагдсан маягт, журмын дагуу Санхүүгийн мэдээллийн албанд мэдээлнэ.” гэж заасны дагуу нэр бүхий 8 ББСБ, 338 удаагийн тохиолдлоор, 3.3 их наяд төгрөгийг төгрөгийг Монголбанкны СМА-нд тус тус мэдээлж, хууль тогтоомжоор хүлээсэн үүргээ хэрэгжүүлсэн байна.

“Зохицуулалтын үйлчилгээний хөлсний хэмжээг тогтоох, төвлөрүүлэх журам”-ын хэрэгжилт

- 516 ББСБ-аас 1,293.0 сая төгрөгийн зохицуулалт үйлчилгээний хөлс төлөхөөс 99.2% буюу 510 ББСБ 1,282.3 сая төгрөгийн зохицуулалтын үйлчилгээний хөлсийг Хорооны холбогдох дансанд төвлөрүүлсэн байна.

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

- Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг (AFI)-ийн Хэрэглэгчийг чадавхжуулах, зах зээлийг зохицуулах ажлын хэсгийн 27 дахь удаагийн, Хүртээмжтэй ногоон санхүү ажлын хэсгийн 10 дахь удаагийн Бүгд Найрамдах Фижи Улсын Нади хотод зохион байгуулагдсан уулзалтуудад СЗХ-ны төлөөллүүд 2024 оны 03 дугаар сарын 04–08-ны өдрүүдэд оролцов. Уулзалтын үеэр хүртээмжтэй, ногоон санхүүгийн салбарыг хөгжүүлэх уур амьсгалын өөрчлөлт тухайн улсад хэрхэн нөлөөлж үүний хүрээнд авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээнүүдийн талаар хуралд оролцогчид мөн гишүүн байгууллагууд туршлага, судалж, санал солилцсон бөгөөд цаашид энэ чиглэлд хамтран ажиллахаа илэрхийллээ. Мөн тогтвортой хөгжлийн хүрээнд ЖДҮ-ийг хэрхэн дэмжиж болох, ногоон зээлийн эрсдэлийн баталгаа гаргах боломж, ногоон таксономийг хэрэглээнд нэвтрүүлэх явцын талаар хэлэлцсэн бөгөөд Монгол Улсын тогтвортой хөгжлийн чиглэлээр авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээний талаар танилцуулав.
- Олон улсын санхүүгийн корпораци (ОУСК), Монголын банк бус санхүүгийн байгууллагуудын холбоо (МББСБХ)-той хамтран ББСБ-уудад зориулсан Монгол Улс дахь БОНЗ-ын чиг хандлага, тулгамдаж буй асуудал, тогтвортой санхүүжилтийг нэвтрүүлэх хүчин зүйл, үндсэн бүрэлдэхүүн, БОНЗ-ын болон уур амьсгал, байгаль орчинтой холбоотой эрсдэлийн удирдлага, ногоон, тогтвортой санхүүжилтийн талаарх суурь ойлголт олгох сургалтыг 2024 оны 03 дугаар сарын 13–15-ны өдрүүдэд зохион байгуулав.
- ToC Холбоо, Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хороо, болон олон улсын түнш (GCF/TDBM, CTIF, UNDP, ESCAP, FC4S, IFC) байгууллагууд хамтарч “Тогтвортой байдал, хүрээлэн буй орчин, уур амьсгалын тайлагналын семинар, хэлэлцүүлэг” арга хэмжээг 2024 оны 04 дүгээр сарын 30-ны өдөр зохион байгуулав.
- Азийн хөгжлийн банкны санхүүжилттэй “Монгол Улсад финтек салбарын хууль, эрх зүй, зохицуулалтын орчныг хөгжүүлэх мэргэжлийн болон техник туслалцааны төсөл /Knowledge and Support Technical Assistance on Developing Fintech Legal and Regulatory Frameworks for Mongolia/” 2023 оны 11 дүгээр сараас эхлэн хэрэгжиж байна. Төслийн зөвлөх компани болон АХБ-ны зөвлөхүүдийн боловсруулсан эхний шатны зөвлөмжийн төслийг хэлэлцүүлэх уулзалтыг 2024 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдөр зохион байгуулж, финтекийн орчны талаар санал солилцож, эрх зүйн орчны талаар танилцуулав.

Сургалт

- “Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуй нэгж, байгууллагад дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам”-ыг 2024 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс дагаж мөрдөж эхэлсэнтэй холбогдуулан тулгамдаж буй асуудлыг тодорхойлох, хэрэгжилтийг сайжруулах зорилгоор 2024 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдөр ББСБ-ын 160 гаруй нягтлан бодогчдод СЗХ, Татварын ерөнхий газар, Монголын мэргэшсэн нягтлан бодогчдын институт, Монголын банк бус санхүүгийн байгууллагуудын холбоотой хамтран сургалт, хэлэлцүүлгийг зохион байгууллаа.
- Тогтвортой хөгжлийн чиглэлээр Монгол Улсад төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааг бэхжүүлэх, тогтвортой байдлын тайлагналын чиглэлээр шинэ стандарт, чиг хандлагатай холбоотой оролцогч талуудад тулгарч буй бодит бэрхшээлүүд, тэдгээрийг хэрхэн шийдвэрлэх арга замыг хамтран эрэлхийлэх зорилготой дугуй ширээний уулзалтад 2024 оны 04 дүгээр сарын 29-ний өдөр оролцож СЗХ-ны байр суурийг илэрхийлж санал солилцов.

ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШОО

Нийт хөрөнгө

354.6 тэрбум төгрөг

Хөрөнгийн өсөлт **17.1%**

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв

Нийт салбар **61**

Нийт гишүүдийн

44.8%

дээд боловсролтой

Хүртээмжтэй байдал

Нийт хадгаламж

239.7

тэрбум төгрөг

Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ

Ашигт ажиллагаа

Цэвэр ашиг

11.5

тэрбум төгрөг

Улсад татан
төвлөрүүлсэн
татвар, НДШ

3.5

тэрбум төгрөг

Тогтвортой байдал

Нийт зээлд эзлэх чанаргүй
зээлийн хувь

2.5%

Мөнгөн хөрөнгийн нийт
хөрөнгөд эзлэх хувь

18.3%

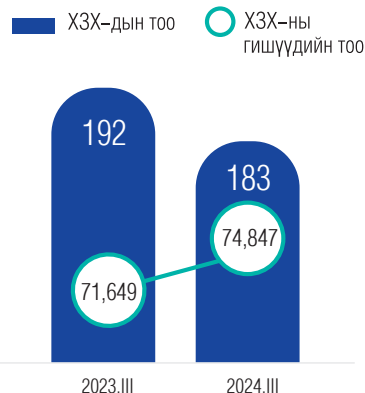
Бодлого зохицуулалт

САНХҮҮГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТӨЛӨВ

ХЗХ–ДЫН ТОО БА ГИШҮҮД

- 2024 оны 3 дугаар улирлын байдлаар Хадгаламж, зээлийн хоршоо (ХЗХ)–ны тоог өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 9–өөр буюу 4.7 хувиар буурч 183 боллоо.
- ХЗХ–дын гишүүний тоо 2023 оны 3 дугаар улиралд 71,649 байсан бол тайлант улиралд 4.5 хувиар өсөж 74,847 болжээ.
- Харин 2020 оны мөн үетэй харьцуулбал ХЗХ–ны тоо 26.2 хувиар буурч, гишүүний тоо 2.3 хувиар өссөн.

АЖИЛЛАГСАД

800

Өмнөх оны мөн үеэс 18.7 хувиар өссөн ба 70.3 хувь нь эмэгтэй ажиллагсад байна.

НИЙТ ГИШҮҮДИЙН

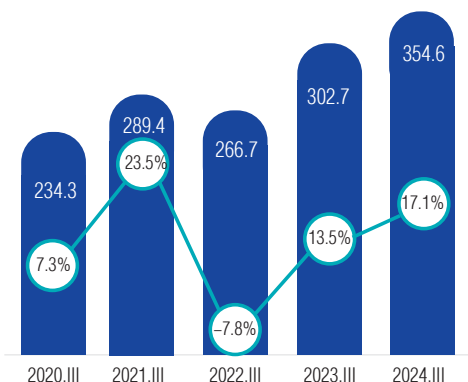
30,328

ЗЭЭЛДЭГЧ

44,944

ХАДГАЛАМЖ
ЭЗЭМШИГЧ

■ Нийт хөрөнгө /тэрбум төгрөг/ ○ Нийт хөрөнгийн өсөлт /хувь/

НИЙТ ХӨРӨНГӨ, ТҮҮНИЙ ӨСӨЛТ

- Тайлант улиралд нийт хөрөнгө өмнөх оны мөн үеэс 17.1 хувиар, 2020 оны мөн үеэс 51.3 хувиар тус тус өсөж 354.6 тэрбум төгрөгт хүрлээ.

НИЙТ ЗЭЭЛ

268.4

ТЭРБУМ ТӨГРӨГ

НИЙТ ХАДГАЛАМЖ

239.7

ТЭРБУМ ТӨГРӨГ

НИЙТ ЗАХ ЗЭЭЛД ЭЗЛЭХ ХУВЬ

Салбарын нийт хөрөнгийн

- 89.9 хувийг 1 тэрбум төгрөгөөс дээш хөрөнгөтэй 37 ХЗХ;
- 4.7 хувийг 500 саяас 1 тэрбум төгрөг хүртэл хөрөнгөтэй 23 ХЗХ;
- 5.4 хувийг 500 сая төгрөг хүртэл хөрөнгөтэй 123 ХЗХ эзэлж байна.

Тайлангийн бүтэц /тэрбум төгрөгөөр/

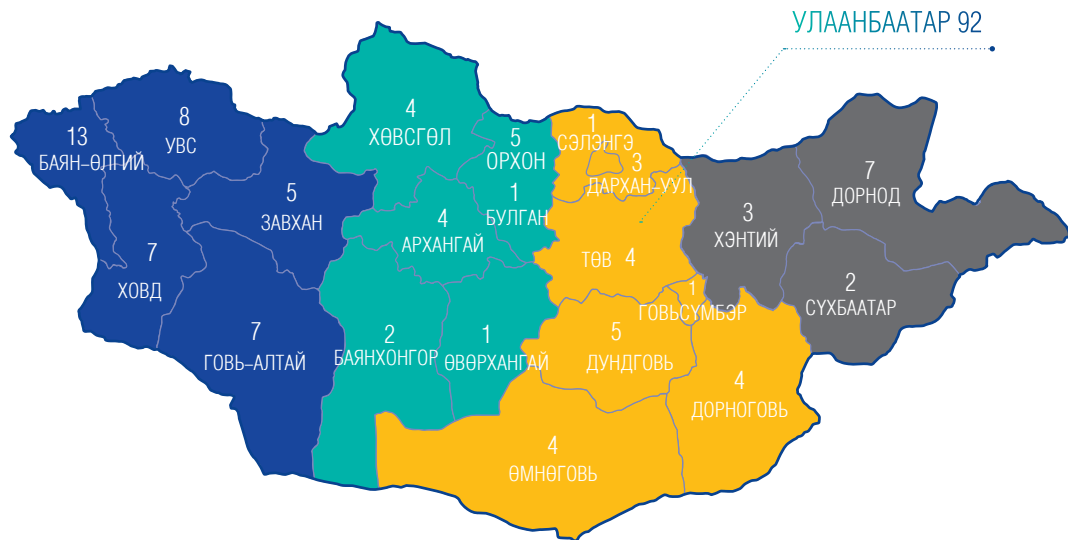
Нийт хөрөнгийн дүн	354.6	100.0%
Санхүүгийн хөрөнгө	345.3	97.4%
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	64.9	18.3%
Зээл /цэврээр/	274.0	77.3%
Бусад санхүүгийн хөрөнгө	6.4	1.8%
Санхүүгийн бус хөрөнгө	9.3	2.6%
Татварын авлага	0.4	0.1%
Эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн авлага	0.0	0.0%
Урьдчилж төлсөн зардал/тооцоо	3.3	0.9%
Бараа материал	0.2	0.1%
Өмчлөх бусад хөрөнгө /цэврээр/	0.6	0.2%
Бусад санхүүгийн бус хөрөнгө	0.2	0.1%
Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө /цэврээр/	0.0	0.0%
Үндсэн хөрөнгө /цэврээр/	4.4	1.2%
Биет бус хөрөнгө /цэврээр/	0.2	0.0%
Нийт өр төлбөр ба өөрийн хөрөнгийн дүн	354.6	100.0%
Санхүүгийн өр төлбөр	272.6	76.9%
Хадгаламж	256.0	72.2%
Банк, санхүүгийн байгууллагаас татсан эх үүсвэр	15.5	4.4%
Бусад санхүүгийн өр төлбөр	1.1	0.3%
Санхүүгийн бус өр төлбөр	3.0	0.8%
Өөрийн хөрөнгө	79.0	22.3%
Гишүүдийн оруулсан хувь хөрөнгө	28.6	8.1%
Өмчийн бусад хэсэг	0.5	0.1%
Хоршоологчдын өмч	49.9	14.1%

Тайлбар:

*Сангийн сайдын 2024 оны А/49 дүгээр тушаалаар шинэчлэн баталсан "Хадгаламж, зээлийн хоршооны үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллагын дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам"-ын дагуу боловсруулсан болно.

- Нийт хөрөнгийн 97.4 хувь нь санхүүгийн хөрөнгө, үлдсэн 2.6 хувь нь санхүүгийн бус хөрөнгө байна.
- Санхүүгийн хөрөнгийн бүрдлийг нийт хөрөнгөд эзлэх хувиар задалбал 18.3 хувийг мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө, 77.3 хувийг цэвэр зээл, 1.8 бусад санхүүгийн бус хөрөнгө бүрдүүлж байна.
- Эх үүсвэрийн хувьд нийт хөрөнгийн 76.9 хувийг санхүүгийн өр төлбөр, 22.3 хувийг өөрийн хөрөнгө, 0.8 хувийг санхүүгийн бус өр төлбөр бүрдүүлж байна.

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

БАРУУН БҮС

40 ХЗХ

8 САЛБАР

ХАНГАЙН БҮС

17 ХЗХ

18 САЛБАР

ТӨВИЙН БҮС

22 ХЗХ

20 САЛБАР

ЗҮҮН БҮС

12 ХЗХ

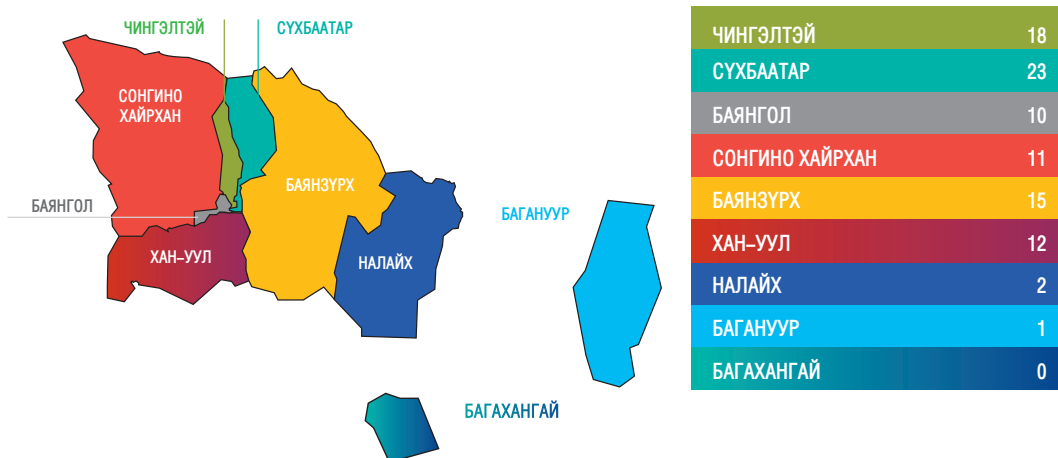
11 САЛБАР

УЛААНБААТАР

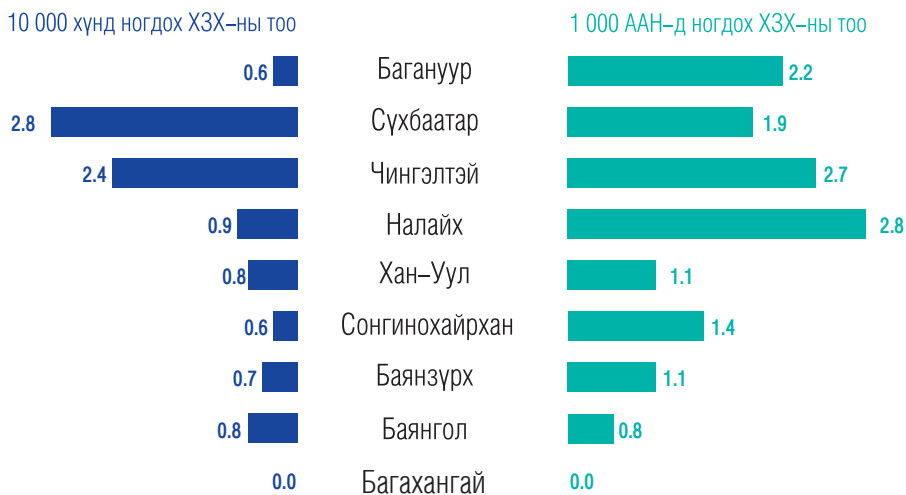
92 ХЗХ

4 САЛБАР

- 92 ХЗХ Улаанбаатар хотод, 91 ХЗХ орон нутагт бүртгэлтэй байна.
- Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж буй ХЗХ-дын 44.0 хувь нь баруун бүсэд, 24.1 хувь нь төвийн бүсэд, 18.7 хувь нь хангайн бүсэд, 13.2 хувь нь зүүн бүсэд байршжээ.
- Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа явуулж буй 92 ХЗХ-ны 96.7 хувь нь төвийн зургаан дүүрэгт, 3.3 хувь нь алслагдмал гурван дүүрэгт байршиж байна.

“Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг (AFI)”-ийн улс орнуудын санхүүгийн хүртээмжийг үнэлэх үндсэн индикаторуудыг¹ ашиглан салбарын хүртээмжтэй байдлыг хөдөлмөрийн насны буюу 18–64 насны 10,000 хүнд ногдох, 1,000 аж ахуйн нэгж (ААН)-д ногдох ХЗХ-дын тоогоор тооцоолоход дараах байдалтай байна.

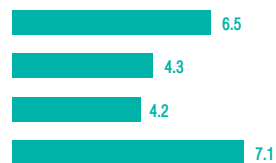
- 1,000 ААН-д ногдох ХЗХ-ны тоогоор Налайх дүүрэг 2.8, Чингэлтэй дүүрэг 2.7 үзүүлэлттэйгээр тус тус тэргүүлж байгаа бол Баянгол дүүрэг 0.8 гэсэн үзүүлэлттэйгээр хамгийн доогуур жагсаж байна.
- 10,000 хүнд ногдох ХЗХ-ны тоогоор Сүхбаатар, Чингэлтэй дүүргүүд тус тус 2.8, 2.4 гэсэн үзүүлэлтээр тэргүүлж байна.

¹ <https://www.afi-global.org/sites/default/files/publications/fidwg-core-set-measuring-fi.pdf>

10 000 хүнд ногдох ХЗХ-ны тоо

1 000 ААН-д ногдох ХЗХ-ны тоо

Хүртээмжийн үзүүлэлтийг 4 бүсээр ангилахад баруун бүс 10,000 хүнд ногдох, 1,000 ААН-д ногдох ХЗХ-дын тоогоор бусад бүсээс илүү үзүүлэлттэй байна.

Нэг гишүүнд ногдож буй дундаж зээл

ЗЭЭЛИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХҮРТЭЭМЖ

- Улсын хэмжээнд 18–64 насны 60 хүн тутмын нэг нь ХЗХ-нд гишүүнчлэлтэй, зээлийн үйлчилгээ хүртжээ.
- Дээрх үзүүлэлт орон нутагт 57 хүн тутмын нэг бол Улаанбаатар хотын хэмжээнд 63 хүнд нэг тохиож байна.
- Улсын хэмжээнд ХЗХ-ноос зээл авсан гишүүн дунджаар 8.8 сая төгрөгийн зээлтэй.
- Улаанбаатар хотын хэмжээнд энэ дүн 14.9 сая төгрөг, орон нутагт 3.8 сая төгрөг байна.

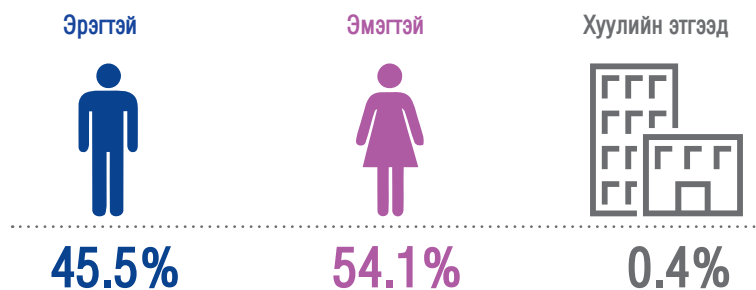
ХАДГАЛАМЖИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХҮРТЭЭМЖ

- Улсын хэмжээнд 18–64 насны 44 хүн тутмын нэг нь ХЗХ-нд хадгаламжаа байршуулжээ.
- Дээрх үзүүлэлт орон нутагт 49 хүнд нэг, Улаанбаатар хотын хэмжээнд 39 хүнд нэг тохиож байна.
- Улсын хэмжээнд ХЗХ-нд хадгаламж эзэмшигч гишүүн дунджаар 5.3 сая төгрөгийн хадгаламжтай.
- Улаанбаатар хотын хэмжээнд энэ дүн 7.7 сая төгрөг, орон нутагт 2.5 сая төгрөг байна.

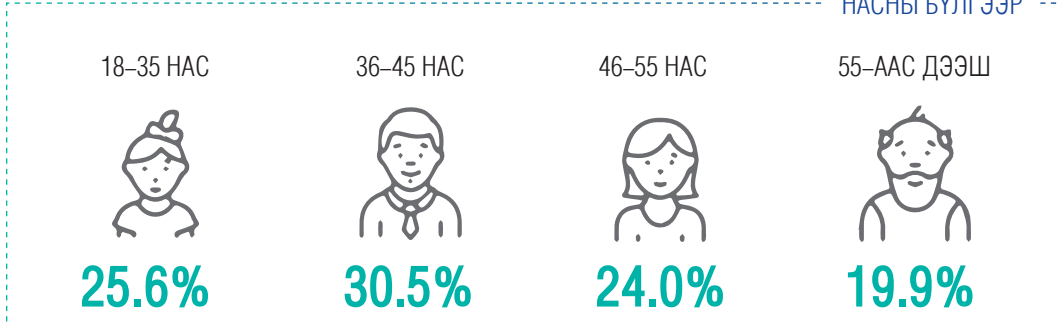
Нэг гишүүнд ногдож буй хадгаламжийн дундаж хэмжээ

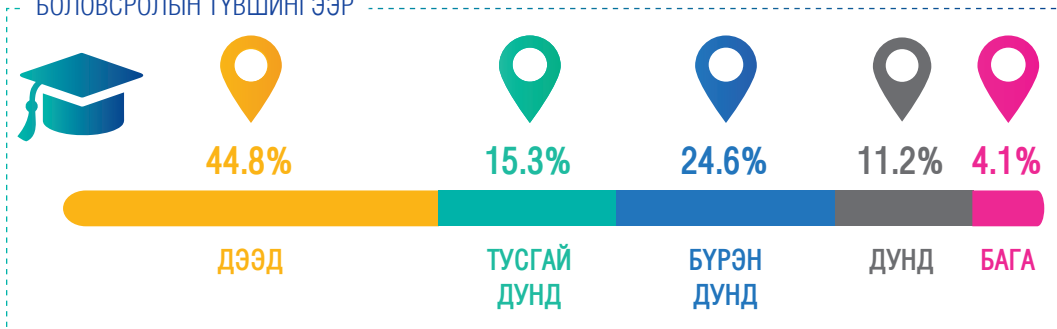
ХЗХ-НЫ ГИШҮҮДИЙН ХҮРТЭЭМЖ

НАСНЫ БҮЛГЭЭР

БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИНГЭЭР

Нийт ажилчдын тоо 800

Эмэгтэй 562
Эрэгтэй 238

Нийт зээлдэгчдийн тоо 30,328

Эмэгтэй 16,552
Эрэгтэй 13,658
Хуулийн этгээд 118

Нийт хадгаламж эзэмшигчдийн тоо 44,944

Эмэгтэй 24,743

Эрэгтэй 20,138

Хуулийн этгээд 63

Нийт гишүүдийн тоо 74,847

Эмэгтэй 40,480

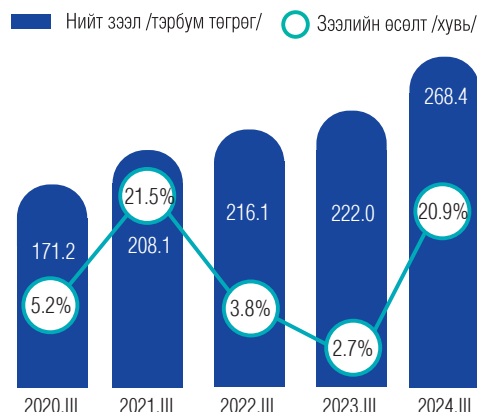
Эрэгтэй 34,056

Хуулийн этгээд 311

БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

ХЗХ–ДЫН ЗЭЭЛ

- Тайлант улиралд ХЗХ–дын нийт зээл 268.4 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 46.4 тэрбум төгрөгөөр буюу 20.9 хувиар өссөн үзүүлэлт юм.
- 2020 оны мөн үетэй харьцуулбал нийт зээл 97.2 тэрбум төгрөгөөр буюу 56.8 хувиар нэмэгджээ.
- Цэвэр зээлийн хэмжээ 274.0 тэрбум төгрөгт хүрсэн бол, зээлийн эрсдэлийн сангийн хэмжээ 4.8 тэрбум төгрөг болсон байна.

ХЭВИЙН

94.4%

ХУГАЦАА ХЭТЭРСЭН

3.1%

ЧАНАРГҮЙ

2.5%

ХЗХ–ДЫН ЗЭЭЛИЙН ЧАНАР

- Хэвийн зээлийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 22.8 хувиар өсөж 253.4 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Нийт зээлийн 94.4 хувийг хэвийн зээл эзэлж байна.
- Хугацаа хэтэрсэн зээлийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 4.6 хувиар буурч 8.3 тэрбум төгрөг боллоо.
- Чанаргүй зээлийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 2.9 хувиар буурч 6.7 тэрбум төгрөгт хүрэв.
- 2020 оны мөн үетэй харьцуулахад чанаргүй зээлийн дүн 0.6 тэрбум төгрөгөөр буюу 8.2 хувиар буурчээ.

ХЗХ–ДЫН ЗЭЭЛИЙН ЗОРИУЛАЛТ

- Нийт зээлийн 41.4 хувь нь хүн хөлслөн ажиллуулдаг өрхийн үйл ажиллагаа, 9.0 хувь нь бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин мотоциклийн засвар үйлчилгээний зориулалтаар, 8.8 хувь нь санхүүгийн болон даатгалын үйл ажиллагаанд зориулж олгосон байна.
- Нийт эргэн төлөгдсөн зээлийн 23.8 хувийг бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин мотоциклийн засвар үйлчилгээний зориулалтаар, 6.4 хувийг боловсруулах үйлдвэрлэлд, 4.5 хувийг хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуурын үйл ажиллагаанд олгосон зээлээс төлөгджээ.
- Нийт хаагдсан зээлийн 58.3 хувь нь хүн хөлслөн ажиллуулдаг өрхийн үйл ажиллагаа, 5.7 хувь нь санхүүгийн болон даатгалын үйл ажиллагаа, 4.9 хувь нь бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин мотоциклийн засвар үйлчилгээний зориулалтаар олгосон зээлээс хаагджээ.

ТӨЛӨГДСӨН ЗЭЭЛ

ОЛГОСОН ЗЭЭЛ

ХААГДСАН ЗЭЭЛ

Хүн хөслөн ажиллуулдаг өрхийн үйл ажиллагаа

2.2% 41.4% 58.3%

Бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин мотоциклийн засвар үйлчилгээ

23.8% 9.0% 4.9%

ХАА, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуур

4.5% 1.9% 1.2%

Санхүүгийн, даатгалын үйл ажиллагаа

3.7% 8.8% 5.7%

Барилга

4.4% 1.6% 1.1%

Үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа

3.2% 0.7% 0.1%

Зочид буудал, байр, сууц болон нийтийн хоолны үйлчилгээ

3.4% 1.0% 0.4%

Боловсруулах үйлдвэр

6.4% 1.9% 0.1%

Хүний эрүүл мэнд, нийгмийн үйл ажиллагаа

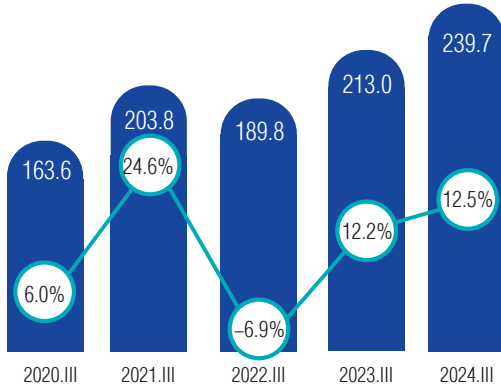
0.9% 0.4% 0.5%

Бусад

47.5% 33.3% 27.7%

■ Нийт хадгаламж /тэрбум төгрөг/ ○ Хадгаламжийн өсөлт /хувь/

ХЗХ-ДЫН ХАДГАЛАМЖ

- Тайлант улиралд ХЗХ-дын нийт хадгаламжийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 12.5 хувиар өсөж 239.7 тэрбум төгрөг боллоо.
- 2020 оны мөн үетэй харьцуулбал 76.1 тэрбум төгрөгөөр буюу 46.5 хувиар нэмэгджээ.

НИЙТ ХАДГАЛАМЖ

- 96.8 хувийг хугацаатай хадгаламж, 3.2 хувийг хугацаагүй хадгаламж бүрдүүлж байна.

96.8%

ХУГАЦААТАЙ

3.2%

ХУГАЦААГҮЙ

182 ХЗХ

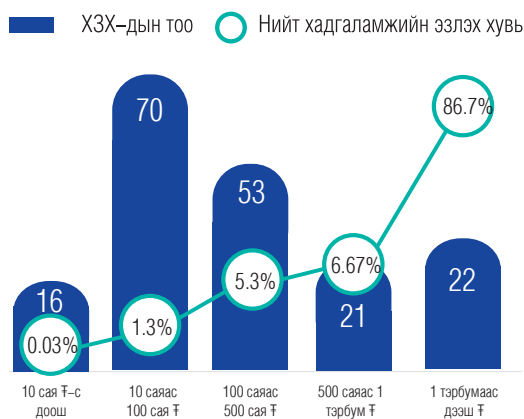

1 ХЗХ

- ХЗХ-дын 99.5 хувь буюу 182 ХЗХ нь 239.7 тэрбум төгрөгийн хадгаламж төвлөрүүлсэн.
- Үлдсэн 0.5 хувь буюу 1 ХЗХ хадгаламж татаагүй байна.

НИЙТ ХАДГАЛАМЖИД ЭЗЛЭХ ХУВЬ

- 1 тэрбумаас дээш төгрөгийн хадгаламжтай 22 ХЗХ 207.9 тэрбум төгрөгийн хадгаламж татан төвлөрүүлсэн нь зах зээлийн нийт хадгаламжийн 86.7 хувийг;
- 10 саяас 1 тэрбум төгрөгийн хадгаламжтай 144 ХЗХ 31.7 тэрбум төгрөгийн хадгаламж татан төвлөрүүлсэн нь зах зээлийн нийт хадгаламжийн 13.27 хувийг;
- 10 саяас доош төгрөгийн хадгаламжтай 16 ХЗХ 0.1 тэрбум төгрөгийн хадгаламж татан төвлөрүүлсэн нь зах зээлийн нийт хадгаламжийн 0.03 хувийг тус тус бүрдүүлж байна.
- Огт хадгаламж татаагүй 1 ХЗХ байна.

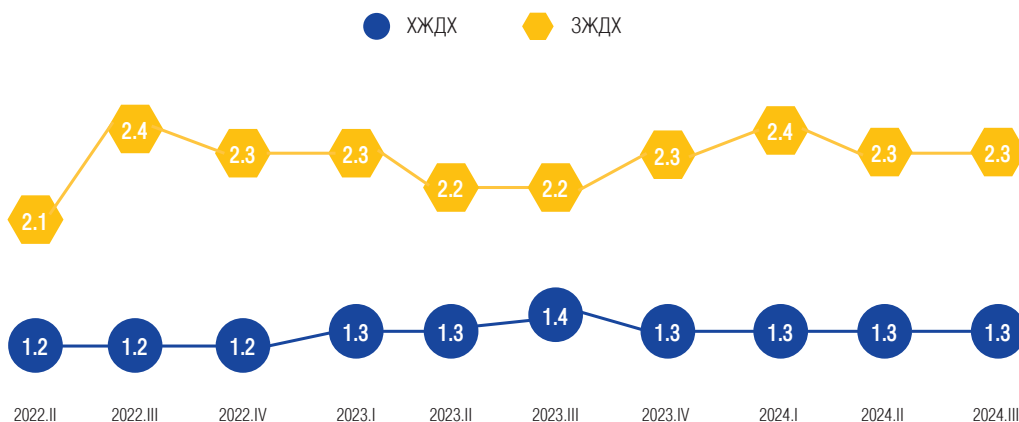
1.3%

Хугацаатай хадгаламжийн жигнэсэн дундаж сарын хүү

2.3%

Зээлийн жигнэсэн дундаж сарын хүү

ОРЛОГО

Тайлант улиралд ХЗХ–дын хүүгийн орлого өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 21.6 хувиар өсөж 54.0 тэрбум төгрөгт хүрлээ. Үүнд;

- Зээлийн хүүгийн орлого 87.9 хувь буюу 47.5 тэрбум төгрөг;
- Банк, санхүүгийн байгууллагаас авсан хүүгийн орлого 10.6 хувь буюу 5.7 тэрбум төгрөг;
- Зээлийн нэмэгдүүлсэн хүүгийн орлого 1.9 хувь буюу 1.0 тэрбум төгрөг;
- Зээлийн хүүгийн орлогын буцаалт 0.4 хувь буюу 0.2 тэрбум төгрөг.

ЗАРДАЛ

Тайлант улиралд ХЗХ–дын хүүгийн зардал өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 13.7 хувиар өсөж 29.5 тэрбум төгрөгт хүрлээ. Үүнд:

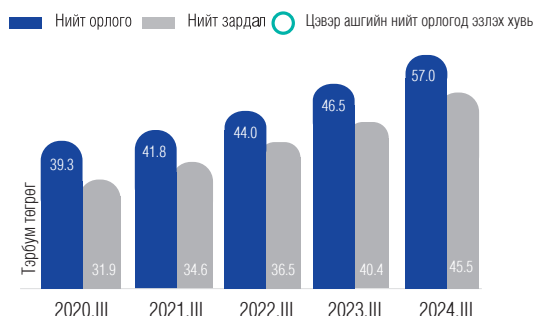
- Хадгаламжийн хүүгийн зардал 97.9 хувь буюу 28.9 тэрбум төгрөг;
- Банк, санхүүгийн байгууллагад төлсөн болон бусад хүүгийн зардал 1.5 хувь буюу 0.4 тэрбум төгрөг;
- Санхүүгийн байгууллагад төлсөн хүүгийн зардал 0.7 хувь буюу 0.2 тэрбум төгрөг;
- Хүүгийн зардлын буцаалт 0.1 хувь буюу 0.03 тэрбум төгрөг байна.

АШИГТ АЖИЛЛАГАА

ХЗХ-ДЫН ОРЛОГО, ЗАРДАЛ

- Тайлант улиралд ХЗХ-д нийт 57.0 тэрбум төгрөгийн орлого олж, 45.5 тэрбум төгрөг зарцуулж, 11.5 тэрбум төгрөгийн цэвэр ашигтай ажилласан.

НИЙТ БОЛОН ӨӨРИЙН ХӨРӨНГИЙН ӨГӨӨЖ

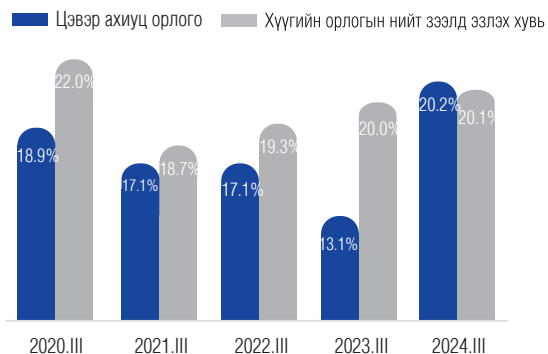
- Татварын дараах цэвэр ашгаар тооцоолоход ХЗХ-дын өөрийн хөрөнгийн өгөөж нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 5.2 пунктээр өсөж 14.6 хувьд хүрлээ.
- Нийт хөрөнгийн өгөөж нь 3.3 хувь болов.

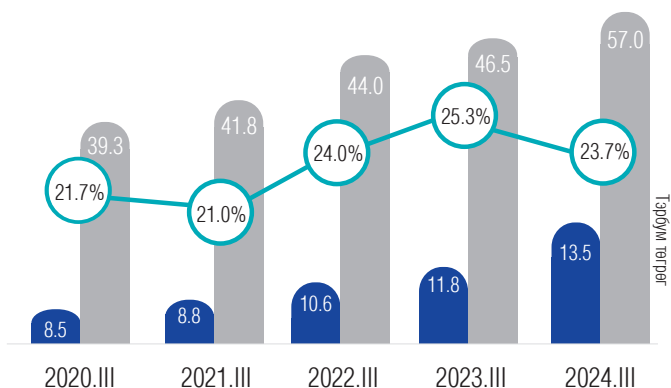
- ХЗХ-д нийгмийн даатгалын шимтгэлд 1.8 тэрбум төгрөг, ХХОАТ-т 0.7 тэрбум төгрөг, ААН-ийн орлогын албан татварт 1.0 тэрбум төгрөгийг тус тус улсын төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

ГОЛЛОХ ХАРЬЦААНУУД

- Хүүгийн орлогын нийт зээлд эзлэх хувь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал 0.1 пунктээр өсөж 20.1 хувьд хүрлээ.
- Цэвэр орлогыг нийт орлогод харьцуулан тооцдог цэвэр ахиуц ашгийн харьцаа нь өмнөх оны мөн үеэс 7.1 пунктээр өсөж 20.2 хувь болжээ.

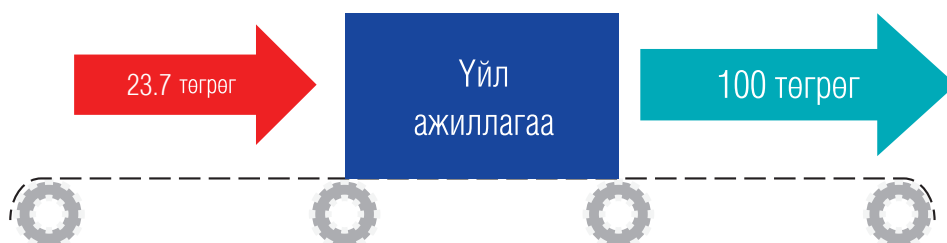

■ Үйл ажиллагааны зардал ■ Нийт орлого ○ Үйл ажиллагааны зардал / Нийт орлого

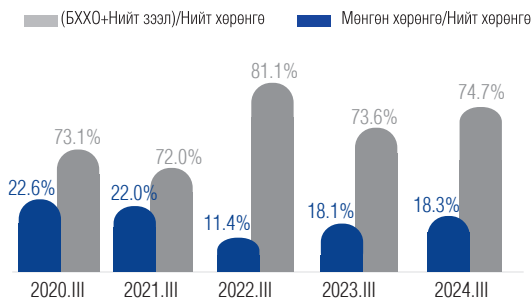
ЗАРДАЛ ОРЛОГЫН ХАРЬЦАА

- ХЗХ-дын 100.0 төгрөгийн орлого тутамд 23.7 төгрөгийн үйл ажиллагааны зардал ногдож байна.

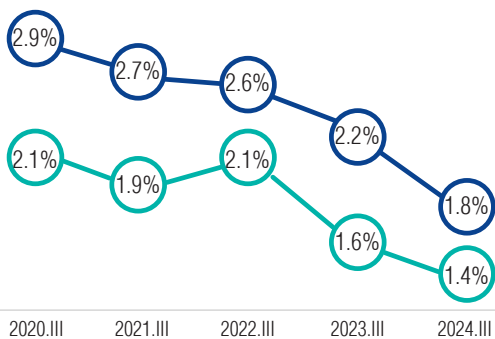

ХЗХ-ДЫН ХӨРВӨХ ЧАДВАР:

- ХЗХ-дын нийт мөнгөн хөрөнгө болон нийт хөрөнгийн харьцаа 18.3 хувьтай байна.
- Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт болон нийт зээлийн нийлбэрийг нийт хөрөнгөд харьцуулсан үзүүлэлт 75.7 хувь боллоо.

- Зээлийн эрсдэлийн сангийн нийт зээлд эзлэх хувь
- Зээлийн эрсдэлийн сангийн нийт хөрөнгөд эзлэх хувь

ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙН САН

- ХЗХ-дын зээлийн эрсдэлийн сангийн нийт зээлд эзлэх хувь 1.8 хувь, харин нийт хөрөнгөд эзлэх хувь 1.4 хувь байна.

Харьцаа	Зохистой хувь	Жилийн эцэс
Бусдаас авсан зээл/Нийт зээл	<20%	5.7%
Нийт хадгаламж/Нийт хөрөнгө	20%–80%	67.6%
Цэвэр зээл/Нийт хөрөнгө	60%–85%	77.3%
Хоршоологчдын өмч/Нийт хөрөнгө	>5%	14.1%
Нөөцийн сан/Хоршоологчдын өмч	>3%	29.1%
Үйл ажиллагааны зардал/Нийт хөрөнгө	<15%	3.8%

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- “Хадгаламж, зээлийн хоршооны үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллагын дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам”-ыг Сангийн яамтай хамтран боловсруулж, Сангийн сайдын 2024 оны 03 дугаар сарын 28-ны өдрийн А/49 дүгээр тушаалаар шинэчлэн баталсан. Журам танилцуулах сургалтыг Сангийн яамтай хамтран Монголын хадгаламж, зээлийн хоршоодын үндэсний холбооны төлөөлөл болон хадгаламж, зээлийн хоршоодын гүйцэтгэх захирал, нягтлан бодогчид, аудитын байгууллага, санхүүгийн программ хангамжийн компанийн төлөөлөл 145 оролцогчийг хамруулан 2024 оны 04 дүгээр сарын 11, 18 болон 05 дугаар сарын 09-ний өдрүүдэд тус тус зохион байгуулсан.
- Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2024 оны 06 дугаар сарын 05-ны өдрийн 286 дугаар тогтоолоор “Хадгаламж, зээлийн хоршооны үйл ажиллагааны зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлт”-ийг шинэчлэн баталж, Захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн сангийн 6880 дугаарт бүртгүүлсэн.
- “Хадгаламж, зээлийн хоршооны үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийх журам”-ыг Санхүүгийн зохицуулах хорооны даргын 2024 оны 06 дугаар сарын 27-ны өдрийн 254 тоот тушаалаар баталсан.

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

- Азийн Хөгжлийн Банктай хамтран ТА-6883 REG: “Хүртээмжтэй, ногоон сэргэлтийн төлөө Зүүн Азийн жендерийн тэгш байдлыг эрчимжүүлэх” төслийг хэрэгжүүлж, Хадгаламж, зээлийн хоршооны гишүүн эмэгтэй бичил, жижиг, дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн ногоон санхүүжилтийн хэрэгцээг тодорхойлох суурь судалгааг хийж гүйцэтгэсэн. Суурь судалгааны үр дүнд үндэслэн Хадгаламж, зээлийн хоршоодод ногоон зээлийн бүтээгдэхүүнийг хөгжүүлэх, ногоон санхүүжилтийг нэмэгдүүлэх олон улсын туршлагыг нэвтрүүлэх боломжийн талаар 2023 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдөр нийт хадгаламж зээлийн хоршоод, бодлого тодорхойлогч болон дэмжигч байгууллагын төлөөлөгчийг хамруулсан хэлэлцүүлэг зохион байгууллаа.
- Азийн Хөгжлийн Банктай хамтран ТА-9654MON “Бичил санхүүгийн байгууллагыг чадавхжуулах, санхүүгийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх төсөл”-ийг хадгаламж, зээлийн хоршооны зах зээлд 2019-2023 онд амжилттай хэрэгжүүлж хэрэгжүүлж дуусгалаа.
- Бүгд Найрамдах Кени Улсын Найроби хотод 2024 оны 07 дугаар сарын 19-21-ний өдрүүдэд зохион байгуулагдсан Дэлхийн хадгаламж, зээлийн хоршоодын зохицуулагчдын зөвлөл (ICURN)-ийн ээлжит хуралд Санхүүгийн зохицуулах хороо оролцож уур амьсгалын өөрчлөлтийн эсрэг дасан зохицоход зохицуулалтын байгууллагууд хэрхэн ажиллаж байгаа талаар АНУ-ын Мэрилэнд муж болон Сейшэлын арлын хадгаламж, зээлийн хоршоодын зохицуулагч нартай туршлага хуваалцах хэлэлцүүлэгт модератороор оролцсон.

ХУРАЛ, СЕМИНАР, УУЛЗАЛТ

- Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2023 оны 384 дүгээр тогтоолоор шинэчлэн баталсан “Хадгаламж, зээлийн хоршооны үйл ажиллагаа эрхлэхэд тавих нөхцөл, шаардлага”-ын 2.1.16-д заасны дагуу Монголын хадгаламж, зээлийн хоршоодын үндэсний холбооноос хадгаламж, зээлийн хоршоодын зээлийн хорооны гишүүдэд 2024 оны 05 дугаар сарын 02-ны өдөр зохион байгуулсан “Хадгаламж, зээлийн хоршооны зээлийн үйл ажиллагаа” сургалтад “Банкнаас бусад санхүүгийн зах зээлийн тойм”, “Тогтвортой санхүүгийн суурь ойлголт, олон улсын чиг хандлага” сэдвээр мэдээлэл өгч, 23 оролцогчид гэрчилгээ олгосон.
- Монголын хуульчдын холбооноос 2024 оны 05 дугаар сарын 01-ний өдөр зохион байгуулсан “Хуульчийн Про Боно өдөр 2024”-т оролцож иргэдэд хадгаламж, зээлийн хоршооны хууль эрх зүйн орчны талаар мэдээлэл өгсөн.
- Улсын Их Хурлын даргын ивээл дор зохион байгуулагдсан “Номын баяр”-т 2024 оны 05 дугаар сарын 18–19-ний өдрүүдэд оролцож иргэдэд хадгаламж, зээлийн хоршооны салбарын талаар мэдээлэл, зөвлөгөө өгсөн.
- Бичил санхүүгийн бодлогын зөвлөлийн ээлжит хурлыг 2024 оны 06 дугаар сарын 14-ний өдөр хуралдуулж өнөөгийн нөхцөл байдал, хяналт шалгалт, зохицуулалтын чиглэлээр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ зэрэг сэдвээр мэдээлэл өгч, хэлэлцүүлсэн.

МӨНГӨН ЗЭЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭГЧ

Улаанбаатар
255
Орон нутаг
146

Хүртээмжтэй байдал

Бодлого зохицуулалт

САНХҮҮГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТӨЛӨВ

Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэгч /МЗҮАЭ/ этгээдийн тоон мэдээлэл

Тайлант улиралд 401 этгээд мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхэлж байгаагаас 274 хуулийн этгээд, 127 нь иргэнээр үйл ажиллагаа явуулж байна. 274 хуулийн этгээдийн 70 нь Санхүүгийн зохицуулах хороонд, 204 нь аймаг, нийслэлийн засаг даргад бүртгүүлсэн байна.

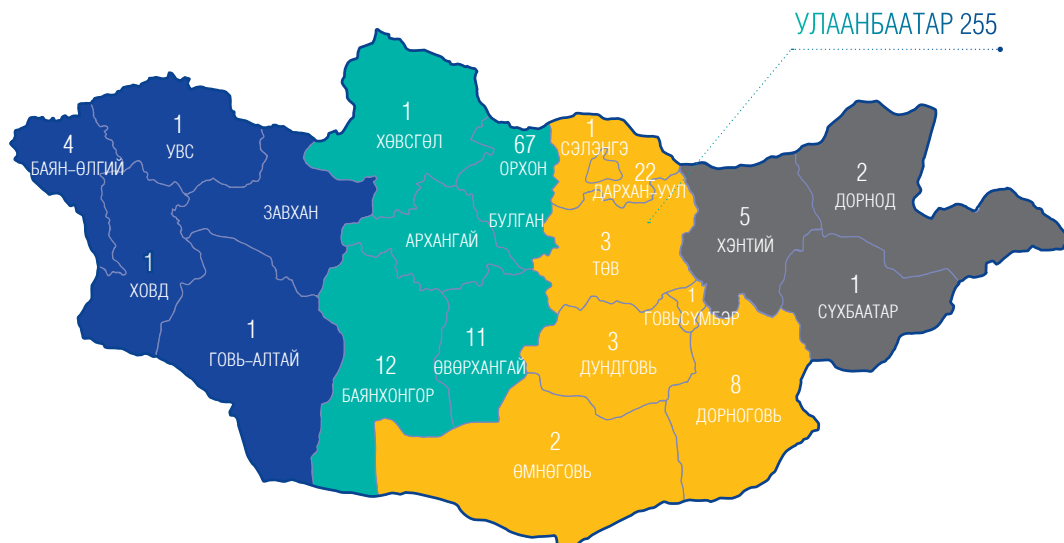
Санхүүгийн
зохицуулах хороо

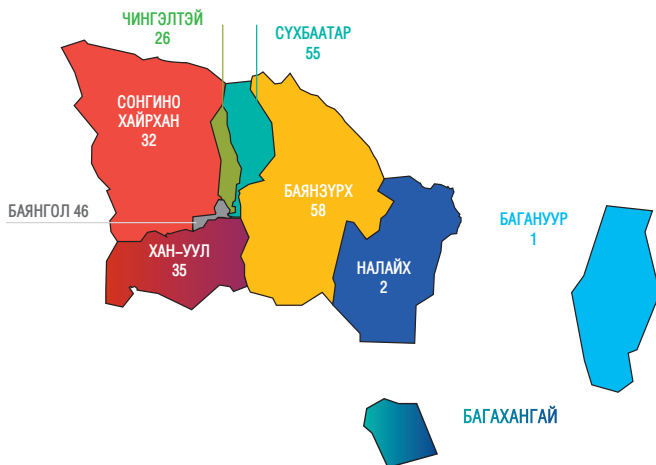
Аймаг, нийслэлийн
засаг дарга

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

- Улсын хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа 401 Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэгч байгууллагуудын байршлыг зураглалаар харуулбал 63.6 хувь нь Улаанбаатар хотод байршиж байна.
- Бүсээр нь авч үзвэл баруун бүст 4 иргэн, 3 хуулийн этгээд, хангайн бүсэд 79 иргэн, 11 хуулийн этгээд, төвийн бүсэд 11 иргэн, 30 хуулийн этгээд, зүүн бүсэд 3 иргэн, 5 хуулийн этгээд бүртгүүлэн үйл ажиллагаа явуулж байна.

- Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа явуулж буй 255 Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн 22.7 хувийг Баянзүрх, 21.6 хувийг Сүхбаатар, 18.1 хувийг Баянгол, 13.7 хувийг Хан-Уул, 12.5 хувийг Сонгинохайрхан, 10.2 хувийг Чингэлтэй, 0.8 хувийг Налайх, 0.4 хувийг Багануур дүүрэгт үйл ажиллагаа эрхлэгч байгууллагууд эзэлж байна.
- Үйл ажиллагаа явуулж буй мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэгчдийн 30 нь иргэн, 225 нь хуулийн этгээд байна.

Улсын хэмжээнд 20 Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн 113 салбар үйл ажиллагаа явуулж байгаагийн 69 нь Улаанбаатар хотод, 44 нь хөдөө орон нутагт байршиж байна.

113 салбарын 100 нь Санхүүгийн зохицуулах хороонд, 7 нь орон нутгийн засаг даргад, 6 нь Нийслэлийн засаг даргад бүртгүүлсэн байна.

Хамгийн олон салбартай Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн салбарын тоо 21 байна.

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хуульд заасан зарим зохицуулалтыг нарийвчлах, тодорхой болгох зорилгоор Санхүүгийн зохицуулах хорооноос 2023 онд нэр бүхий 5 журмыг батлан мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаанд мөрдөн ажиллаж байгаа бөгөөд эдгээр журмуудын хэрэглээг хялбарчлах, зохицуулалтын давхардлыг арилгах, шинэ тутам хөгжиж буй цахим зээлийн үйлчилгээний харилцааг зохицуулах зорилгоор “Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн бүртгэл, үйл ажиллагааны журам”-ын төслийг боловсруулсан. Журмын төслийг тус Хорооны www.frc.mn цахим хуудасны “таны туслах” цэсэд байршуулан олон нийтээс санал авах ажиллагааг хийж байна.
- Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааны бодлогын зөвлөл 2024 оны 01 дүгээр сарын 18-ны өдөр хуралдаж, зээлийн хүүгийн дээд хэмжээг сарын 4.5 хувиар тогтоосон бөгөөд энэхүү шийдвэрийг 2024 оны 03 дугаар сарын 01-ний өдрөөс дагаж мөрдөхөөр шийдвэрлэсэн. Монгол Улсын Дээд шүүхийн Захиргааны хэргийн тахимын шүүх хуралдааны 2024 оны 09 дүгээр сарын 23-ны өдрийн тогтоолоор Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааны бодлогын зөвлөлийн 2024 оны 01 дүгээр сарын 18-ны өдрийн “Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдээс олгох зээлийн хүүгийн дээд хэмжээг тогтоох тухай” 01 дүгээр тогтоолыг дахин шинэ акт гаргах хүртэл зургаан сарын хугацаагаар түдгэлзүүлсэн бөгөөд тус актыг шинэчлэн батлах судалгаа, олон нийтээс санал авах ажлыг эхлүүлээд байна.

ХУРАЛ, СЕМИНАР, УУЛЗАЛТ

- Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд болон түүний холбогдох ажилтанд зориулсан мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааны харилцааг зохицуулсан хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний акт болон бусад дүрэм, журмын талаарх сургалтыг Санхүүгийн боловсролын хөгжлийн HUB төвтэй хамтран цахимаар зохион байгуулж байна. Сургалтын системд байршуулсан хичээлийг хэдийд ч хандаж судлах, шалгалт сорилгыг цахимаар өгөх боломжтой ба сургалтын үргэлжлэх хугацаа 72 цагаас илүүгүй байна. Энэхүү сургалтыг 2023 оны 4 дүгээр сараас эхлэн зохион байгуулж байгаа бөгөөд өнгөрсөн хугацаанд нийт 1,678 иргэн тус сургалтад хамрагдан гэрчилгээ авсан бол 2024 онд 750 иргэн хамрагдсан байна.
- Орон нутагт мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх иргэн, хуулийн этгээдэд Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хууль, холбогдох журам, Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааны бодлогын зөвлөлөөс баталсан зээлийн хүүгийн дээд хэмжээ, зээлийн, батлан даалтын, барьцааны гэрээний ерөнхий загварын тогтоолын танилцуулга, зөвшөөрлийн цахим системийг ашиглах Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд болон түүний холбогдох ажилтанд зориулсан мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааны харилцааг зохицуулсан хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний акт болон бусад дүрэм, журмын талаарх сургалтыг Санхүүгийн боловсролын хөгжлийн HUB төвтэй хамтран цахимаар зохион байгуулж байна. Сургалтын системд байршуулсан хичээлийг хэдийд ч хандаж судлах, шалгалт сорилгыг цахимаар өгөх боломжтой ба сургалтын үргэлжлэх хугацаа 72 цагаас илүүгүй байна. Энэхүү сургалтыг 2023 оны дөрөвдүгээр сараас эхлэн зохион байгуулж байгаа бөгөөд өнгөрсөн хугацаанд нийт 1,678 иргэн тус сургалтад хамрагдан гэрчилгээ авсан бол 2024 онд 750 иргэн хамрагдсан байна.
- Орон нутагт мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх иргэн, хуулийн этгээдэд Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хууль, холбогдох журам, Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааны бодлогын зөвлөлөөс баталсан зээлийн хүүгийн дээд хэмжээ, зээлийн, батлан даалтын, барьцааны гэрээний ерөнхий загварын тогтоолын танилцуулга, зөвшөөрлийн цахим системийг ашиглах зааварчилгаа, бүрдүүлэх баримт бичгийн талаарх зөвлөмж зааврыг танилцуулах сургалтыг 2024 оны 02 дугаар сарын 07, 08-ны өдрүүдэд баруун, зүүн, төвийн, хангайн бүсүүдэд цахимаар зохион байгуулсан бөгөөд тус сургалтад нийт 164 иргэн хамрагдсан байна. Мөн Нийслэлийн 9 дүүргийн Санхүү, төрийн сангийн холбогдох мэргэжилтнүүдэд мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийг бүртгэх, зөвшөөрлийн цахим системд ажиллах заавар, сургалтыг 2024 оны 03 дугаар сарын 19-ний өдөр Санхүүгийн зохицуулах хорооноос зохион байгуулсан.

ЗЭЭЛИЙН БАТЛАН ДААЛТЫН САН

Нийт хөрөнгө

311.3
тэрбум төгрөг

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв

Нэг батлан даалтын
дундаж хэмжээ

28.4
сая төгрөг

Хүртээмжтэй байдал

Ирүүлсэн
хүсэлтийн тоо

10,775

Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ

Ашигт ажиллагаа

Нийт орлого

21.6 тэрбум төгрөг

Тайлант үеийн ашиг

15.1 тэрбум төгрөг

Тогтвортой байдал

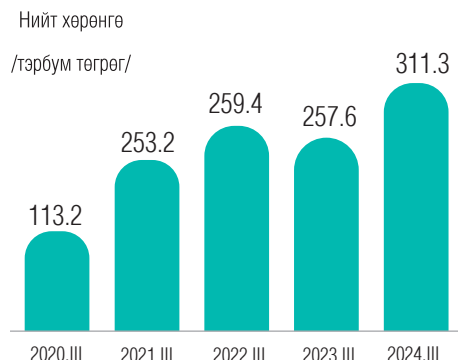
Чанаргүй батлан
даалтын эзлэх хувь

1.8%

САНХҮҮГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТӨЛӨВ

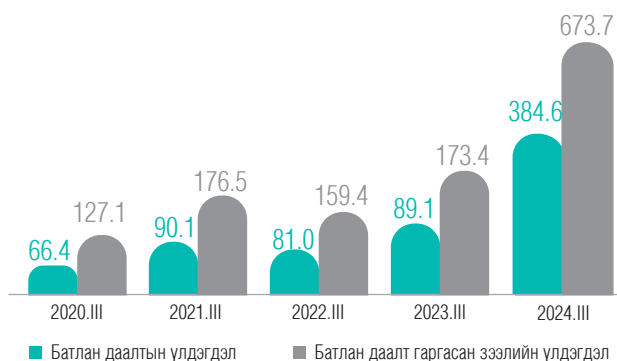

2024 оны 3 дугаар улирлын байдлаар Зээлийн батлан даалтын сан (ЗБДС)-гийн нийт хөрөнгийн хэмжээ 311.3 тэрбум төгрөг хүрч өмнөх оны мөн үеэс 20.8 хувиар буюу 53.7 тэрбум төгрөгөөр өссөн.

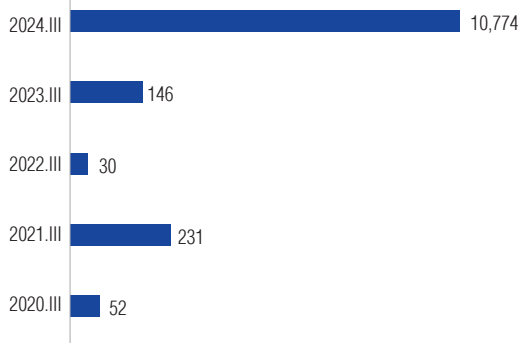

- ЗБДС-ийн батлан даалтын үлдэгдэл 384.6 тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 4.3 дахин буюу 295.5 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдэв.
- Батлан даалт гаргасан зээлийн үлдэгдэл өмнөх оны мөн үеэс 3.9 дахин буюу 500.3 тэрбум төгрөгөөр өсөж 673.7 тэрбум төгрөгт хүрлээ.

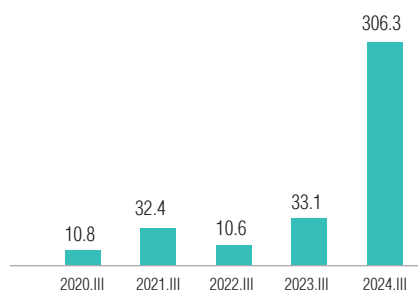
Батлан даалт болон батлан даалттай зээлийн үлдэгдэл /тэрбум төгрөг/

Олгосон батлан даалтын тоо

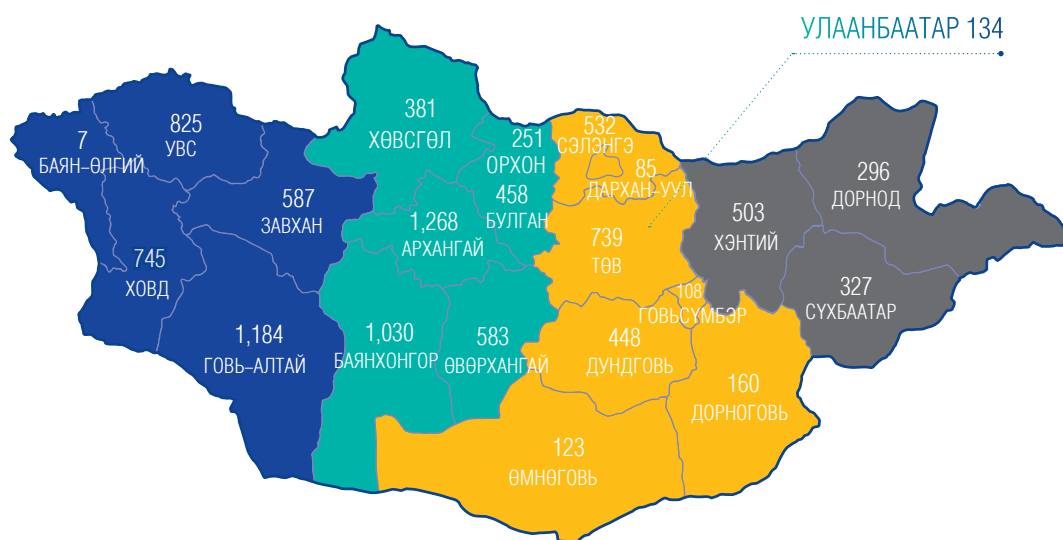

Шинээр ологосон батлан даалтын дүн /тэрбум төгрөг/

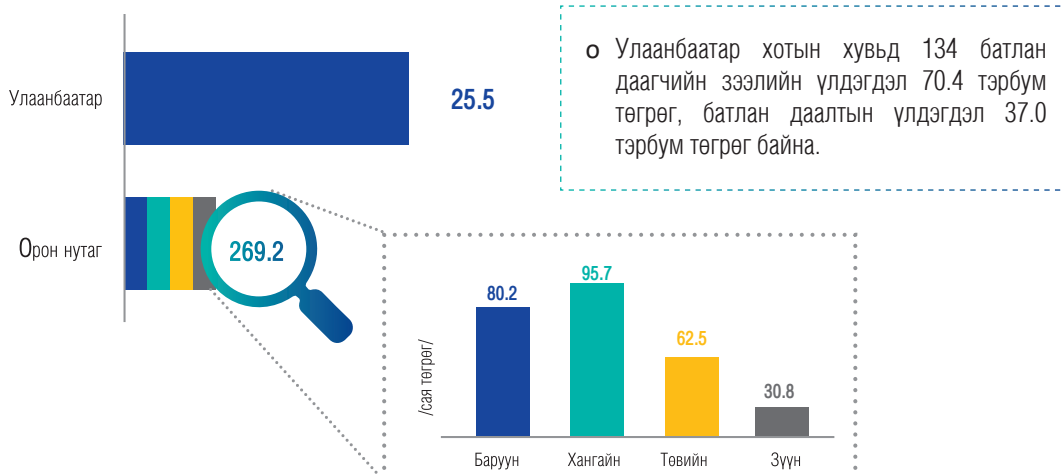

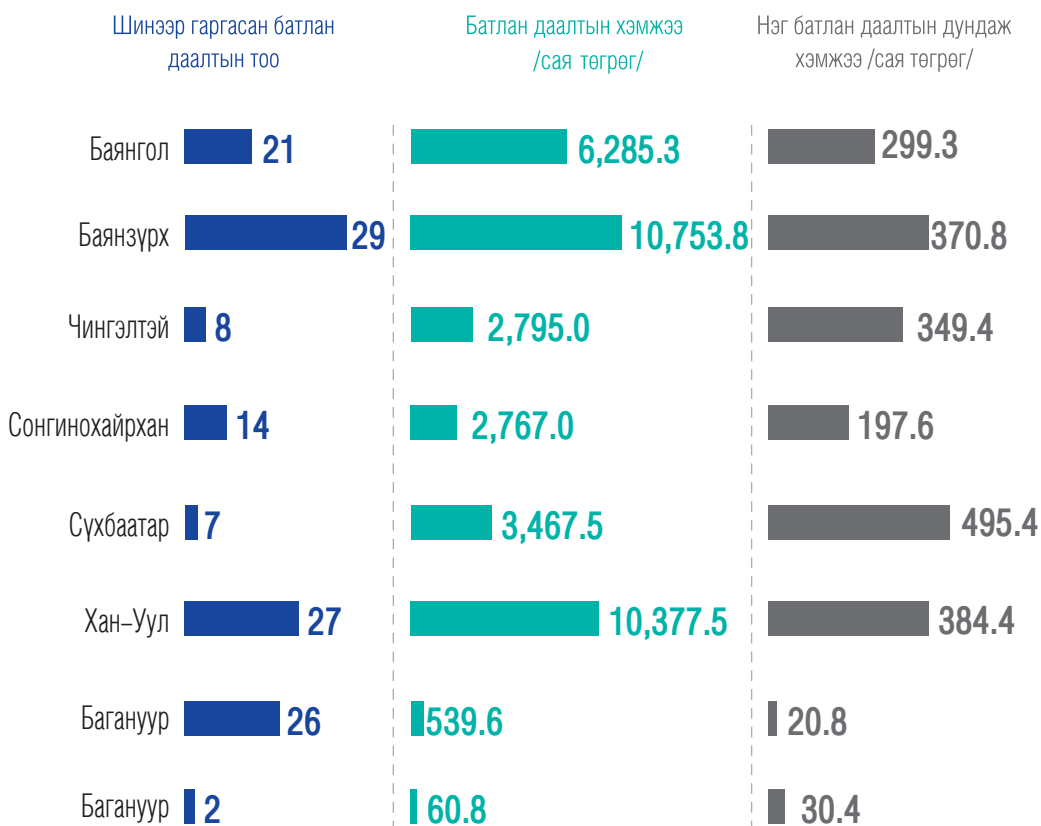
Тайлант улиралд ЗБДС нь нийт 306.3 тэрбум төгрөгийн 10,774 батлан даалтыг шинээр гаргасан нь өмнөх оны мөн үеэс 73.8 дахин өссөн үзүүлэлттэй байна.

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

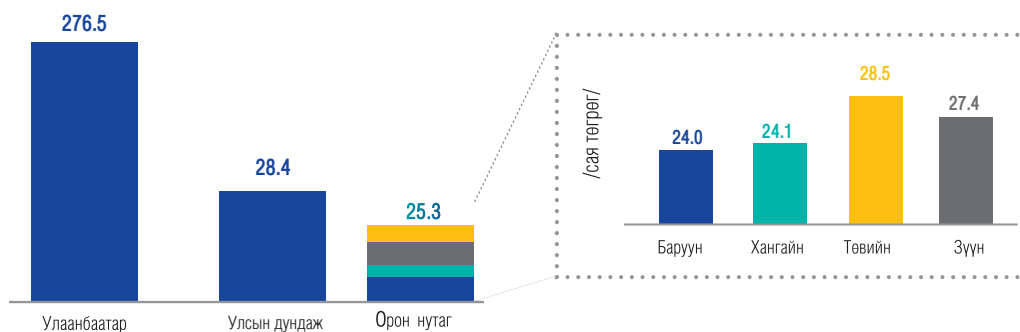
НИЙТ БАТЛАН ДААЛТЫН ХЭМЖЭЭ /тэрбум төгрөгөөр/

НЭГ БАТЛАН ДААЛТЫН ДУНДАЖ ХЭМЖЭЭ

- Нэг зээлдэгчийн батлан даалтын үлдэгдэл дунджаар Улаанбаатар хотод 276.5 сая төгрөг, орон нутагт 25.3 сая төгрөг, улсын хэмжээнд 28.4 сая төгрөгт хүрв.
- Бус нутгуудын хувьд Төвийн бүсэд нэг зээлдэгчид олгосон батлан даалтын дундаж үлдэгдэл хамгийн их буюу 28.5 сая төгрөг байна.

БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

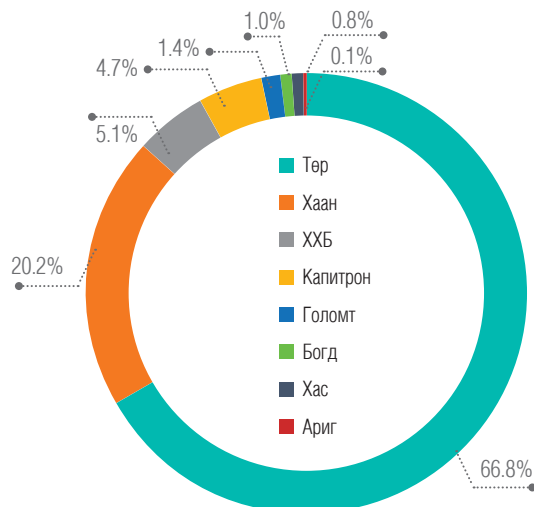
	Батлан даалт гаргуулахаар ирүүлсэн хүсэлтийн тоо	Шийдвэрлэгдсэн хүсэлтийн тоо	Эзлэх хувь
2021.III	319	236	74.0%
2022.III	56	31	55.4%
2023.III	202	155	76.7%
2024.III	10,775	10,775	100.0%

Тайлант улиралд батлан даалт гаргуулахаар ирүүлсэн 10,775 хүсэлт 100 хувь зөвшөөрөгдсөн. Ирүүлсэн хүсэлтийн тоо өмнөх оны мөн үеэс 53.3 дахин өсжээ.

Тайлант улиралд олгосон нийт батлан даалтын 6.4 хувийг бөөний болон жижиглэн худалдаа, 3.2 хувийг боловсруулах үйлдвэрлэл, 90.4 хувийг бусад салбар эзэлж байна. Бусад салбарын дийлэнх хэсгийг "Шинэ хоршоо" хөдөлгөөн болон ипотекийн батлан даалт бүрдүүлж байна.

ЗБДС-аас олгосон батлан даалтын 66.8 хувийг Төрийн банк, 20.2 хувийг Хаан банк, 5.1 хувийг Худалдаа хөгжлийн банк, 4.7 хувийг Капитрон банк, 1.4 хувийг Голомт банк, 1.0 хувийг Богд банк, 0.8 хувийг Хас банк, 0.1 хувийг Ариг банкнаас гаргасан зээл бүрдүүлсэн.

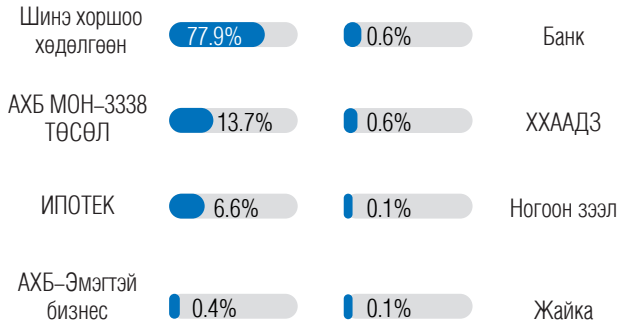

ЗБДС–аас олгож буй батлан даалтын эх үүсвэрийн 77.9 хувийг Шинэ хоршоо хөдөлгөөн, 13.7 хувийг Азийн хөгжлийн банкны МОН–3338 төсөл, 6.6 хувийг ипотека, 0.6 хувийг банк, 0.6 хувийг Хүнсний болон хөдөө аж ахуйн үйлдвэрийг дэмжих зээл, 0.6 хувийг бусад зээл болон төслүүдэд тус тус олгожээ.

- Гаргасан батлан даалтын дундаж хугацаа 79.4 сар буюу 6.6 жил байна.
- Энэ үзүүлэлт нь өмнөх оны мөн үеэс 84.7 сар буюу 7.1 жилээр буурсан үзүүлэлт юм.

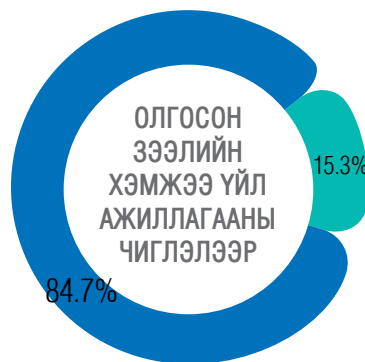
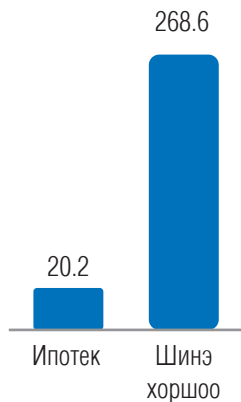
79.4
CAP

Олгосон батлан даалтын хэмжээ

Батлан даалттай олгосон зээлийн 84.7 хувийг иргэн, 15.3 хувийг аж ахуйн нэгж бүрдүүлж байна. Аж ахуйн нэгжийн батлан даалтын 38.2 тэрбум төгрөгийг бөөний болон жижиглэн худалдааны үйл ажиллагаа, 19.2 тэрбум төгрөгийг боловсруулах үйлдвэр, 7.1 тэрбум төгрөгийг эрүүл мэндийн салбар, 5.3 тэрбум төгрөгийг хөдөө аж ахуй, 5.0 тэрбум төгрөгийг үйлчилгээ, 4.3 тэрбум төгрөгийг тээвэр, 10.7 тэрбум төгрөгийг бусад салбарт олгожээ. Иргэнд олгосон батлан даалтын 268.6 тэрбум төгрөгийг "Шинэ хоршоо хөдөлгөөн" болон 20.2 тэрбум төгрөгийг "Ипотек"–ийн батлан даалт эзэлж байна.

Иргэн /тэрбум төгрөг/

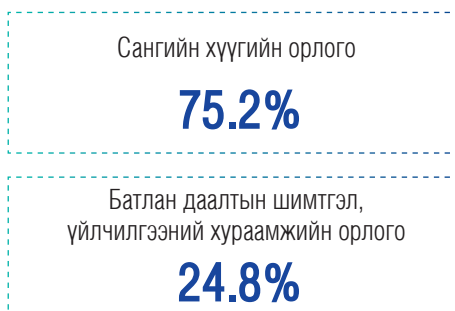
Аж ахуйн нэгж /тэрбум төгрөг/

АШИГТ АЖИЛЛАГАА

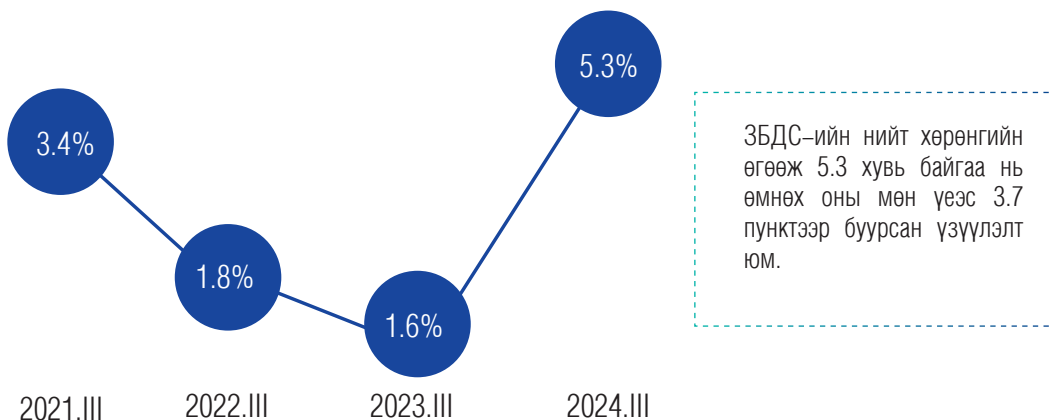
Орлогын бүтэц

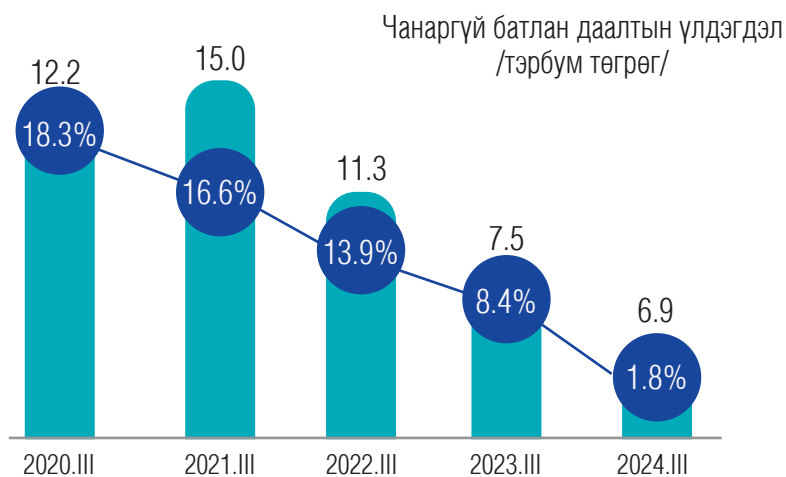
Зарлагын бүтэц

Нийт хөрөнгийн өгөөж

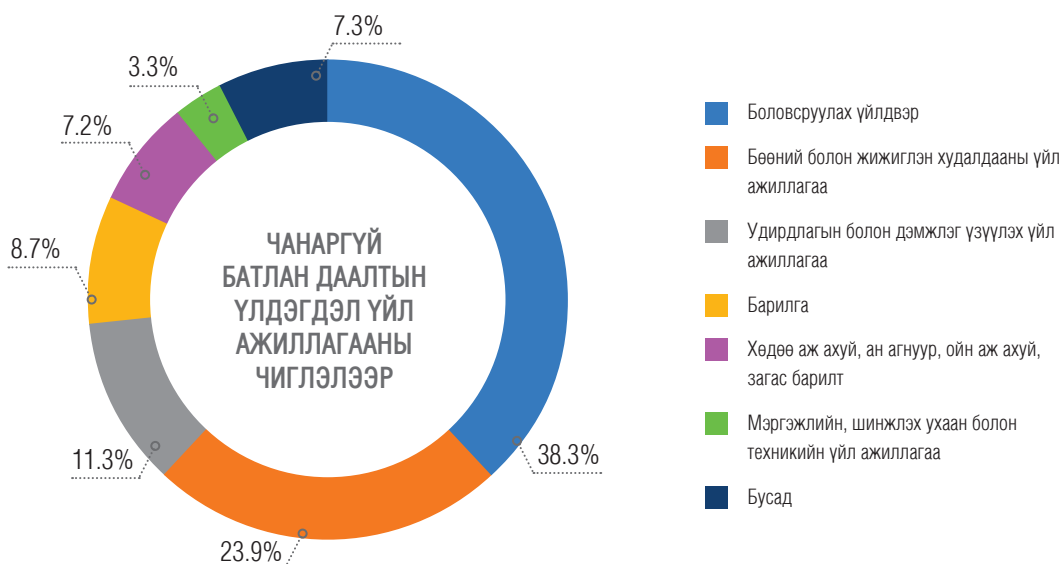

ТОГТВОРТОЙ БАЙДАЛ

Батлан даалтын нийт үлдэгдэлд эзлэх чанаргүй батлан даалтын хувь 1.8 болж өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 6.6 пунктээр буурч сангийн чанаргүй батлан даалтын үлдэгдэл 6.9 тэрбум төгрөгт хүрлээ.

Чанаргүй батлан даалтын үлдэгдлийг эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар авч үзвэл 38.3 хувь нь боловсруулах үйлдвэр, 23.9 хувь нь бөөний болон жижиглэн худалдаа, 11.3 хувь нь удирдлагын болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагааны салбарт, 8.7 хувь нь барилга, 7.2 хувь нь хөдөө аж ахуй, 3.3 хувь нь мэргэжлийн, шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагааны салбарт, 7.3 хувь нь бусад салбарт олгосон батлан даалтууд бүрдүүлж байна.

ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГӨ ЗУУЧЛАЛЫН САЛБАР

Зохицуулалттай этгээд

301

Салбарын төлөв

ҮХЭХЗ-ын зуучлалын хэлцэл

2,003.8
тэрбум төгрөг

Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ

Хүртээмжтэй байдал

98.7%

Улаанбаатар хотод үйл
ажиллагаа эрхлэгчид

Бодлого зохицуулалт

САЛБАРЫН ТӨЛӨВ

2024 оны 3 дугаар улирлын байдлаар нийт 301 үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлал (ҮХЭХЗ)-ын байгууллага тусгай зөвшөөрөлтэй үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс 13-аар буюу 4.1 хувиар буурсан байна.

Санхүүгийн
зохицуулах хорооны
тусгай зөвшөөрөлтэй

301

Тусгай зөвшөөрөлтэй ҮХЭХЗ-ын
байгууллагууд:

Брокер **314**

Агент **1,301**

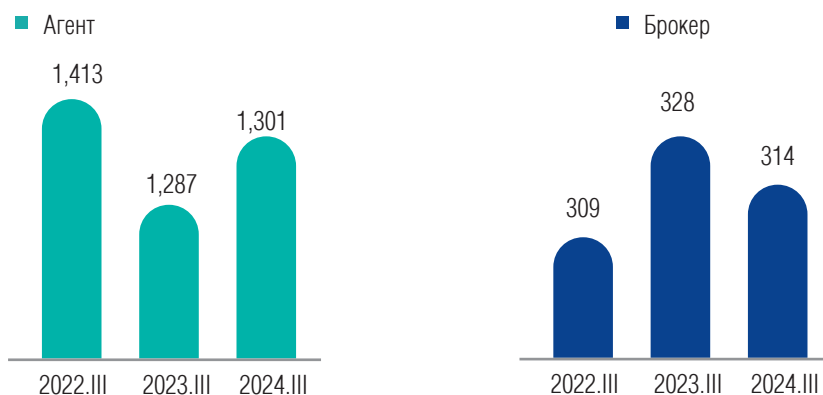
Нэг ҮХЭХЗ-ын байгууллага дунджаар 1 брокер, 4 агенттай ажиллаж байна. Хамгийн олон агенттай ҮХЭХЗ-ын байгууллагын агентын тоо 88 байна.

ХУВЬ НИЙЛҮҮЛСЭН ХӨРӨНГӨ

ҮХЭХЗ-ын байгууллагууд нь 450 хувьцаа эзэмшигчдийн 6.9 тэрбум төгрөгийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгөтэй байна.

Брокерын тоо өмнөх оны мөн үеэс 14-өөр буюу 4.3 хувиар буурсан бол агентын тоо 1,301-д хүрч өмнөх оны мөн үеэс 14-өөр буюу 1.1 хувиар өссөн байна.

НИЙТ ХӨРӨНГӨ

Тайлант улиралд ҮХЭХЗ-ын байгууллага нийт хөрөнгө 212.5 тэрбум төгрөг байгаа бөгөөд үүний 175.0 тэрбум төгрөг буюу 82.3 хувийг эргэлтийн хөрөнгө, үлдсэн 37.5 тэрбум төгрөг буюу 17.7 хувийг эргэлтийн бус хөрөнгө, эх үүсвэрийн 164.5 тэрбум төгрөг буюу 77.4 хувийг өр төлбөр, 48.0 тэрбум төгрөг буюу 22.6 хувийг эздийн өмч тус тус эзэлж байна.

ХӨРӨНГӨ, ЭХ ҮҮСВЭРИЙН АНГИЛАЛ	Мөнгөн дүн / тэрбум төгрөг/	Хөрөнгө болон эх үүсвэрт эзлэх хувь
ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ	175.0	82.3%
ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГӨ	37.5	17.7%
ӨР ТӨЛБӨР	164.5	77.4%
ЭЗДИЙН ӨМЧ	48.0	22.6%

ЗАХ ЗЭЭЛД ЭЗЛЭХ ХУВЬ

Тайлант улиралд ҮХЭХЗ-ын байгууллагуудын нийт хөрөнгийн 77.8 хувийг 15 компани, 94.7 хувийг 60 компани бүрдүүлж байна.

Нийт хөрөнгийн дүнгээр зах зээлд эзлэх хувийг авч үзвэл 90 сая ₮-с дээш хөрөнгөтэй 109 ҮХЭХЗ-ын байгууллагын хөрөнгө зах зээлийн 97.6 хувийг, 60-с 90 сая ₮ хүртэл хөрөнгөтэй 22 ҮХЭХЗ-ын байгууллага нийт зах зээлийнхээ 0.8 хувийг, 60 сая ₮ төгрөг хүртэл хөрөнгөтэй 170 байгууллага нийт зах зээлийн 1.6 хувийг тус тус бүрдүүлж байна.

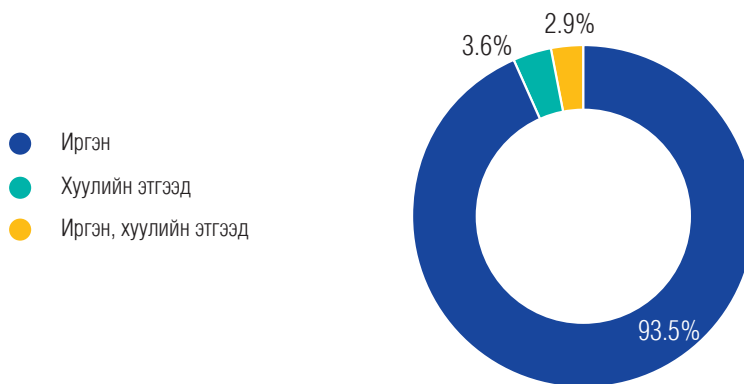
ЗАХ ЗЭЭЛД ЭЗЛЭХ ХУВЬ

Хөрөнгийн хэмжээ	Байгууллагын тоо	Зах зээлд эзлэх хувь
15 сая ₮ хүртэл	80	0.4%
30 сая ₮ хүртэл	137	0.9%
60 сая ₮ хүртэл	170	1.6%
90 сая ₮ хүртэл	192	2.4%
90 сая ₮ дээш	109	97.6%

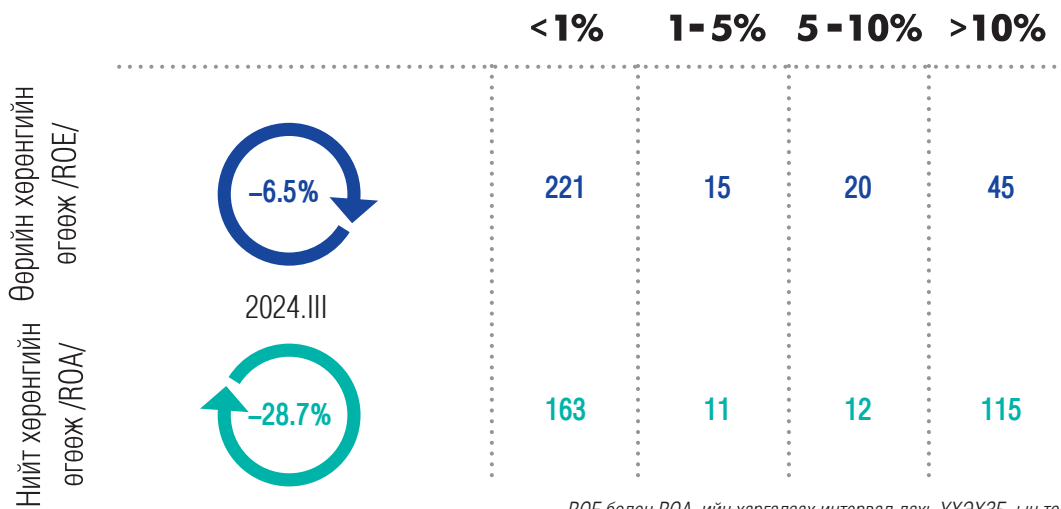
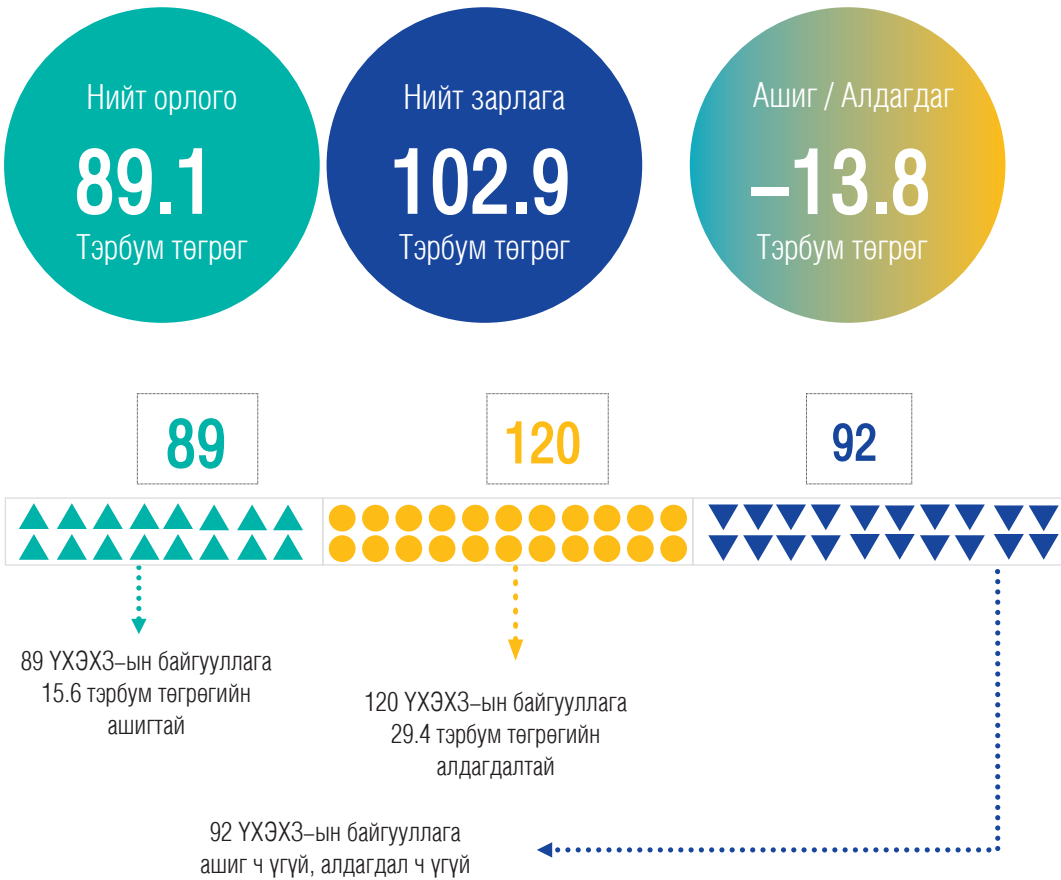
ХУВЬ НИЙЛҮҮЛСЭН ХӨРӨНГӨ

Тусгай зөвшөөрөлтэй ҮХЭХЗ-ын байгууллагуудын 450 хувьцаа эзэмшигчдийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ 6.9 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна.

ҮХЭХЗ-ын байгууллагын хувьцаа эзэмшигчдийн бүтцийн хувьд 93.5 хувийг иргэд, 3.6 хувийг хуулийн этгээд, үлдсэн 2.9 хувийг иргэн, хуулийн этгээд хамтран эзэмшиж байна.

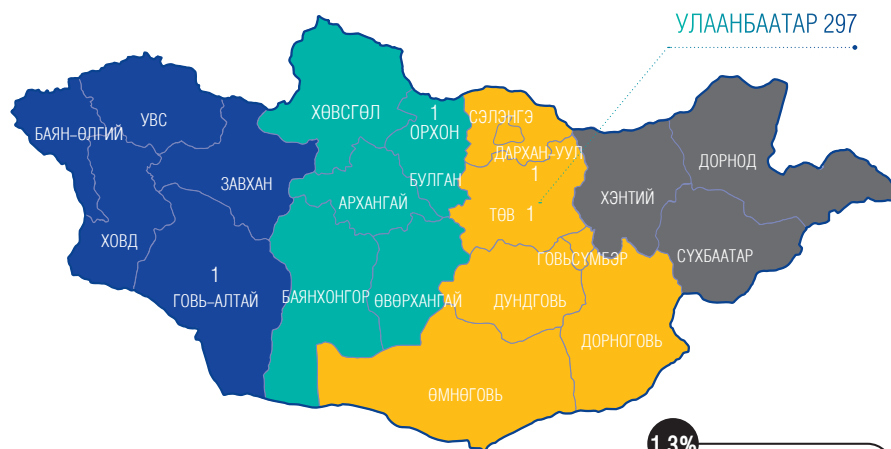
АШИГТ АЖИЛЛАГАА

ROE болон ROA-ийн харгалзах интервал дахь ҮХЭХЗ-ын тоо

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

ҮХЭХЗБ-УУДЫН БАЙРШИЛ:

ОРОН НУТАГ 4

32.0%

СҮХБААТАР 95

26.6%

ХАН-УУЛ 79

10.8%

ЧИНГЭЛТЭЙ 32

10.4%

БАЯНГОЛ 31

18.9%

БАЯНЗҮРХ 56

1.3%

СОНГИНОХАЙРХАН 4

Нийт тусгай зөвшөөрөлтэй ҮХЭХЗ-ын байгууллагуудын 32.0 хувь нь Сүхбаатар, 26.6 хувь нь Хан-Уул, 18.9 хувь нь Баянзүрх, 10.4 хувь нь Баянгол, 10.8 хувь нь Чингэлтэй, 1.3 хувь нь Сонгинохайрхан дүүрэгт тус тус үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа бол орон нутагт 4 байгууллага буюу 1.3 хувь нь үйл ажиллагаа эрхэлж байна.

БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГӨ ЗУУЧЛАЛЫН БАЙГУУЛЛАГУУДЫН ТОО, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТӨРЛӨӨР /ДАВХАРДСАН ТООГООР/

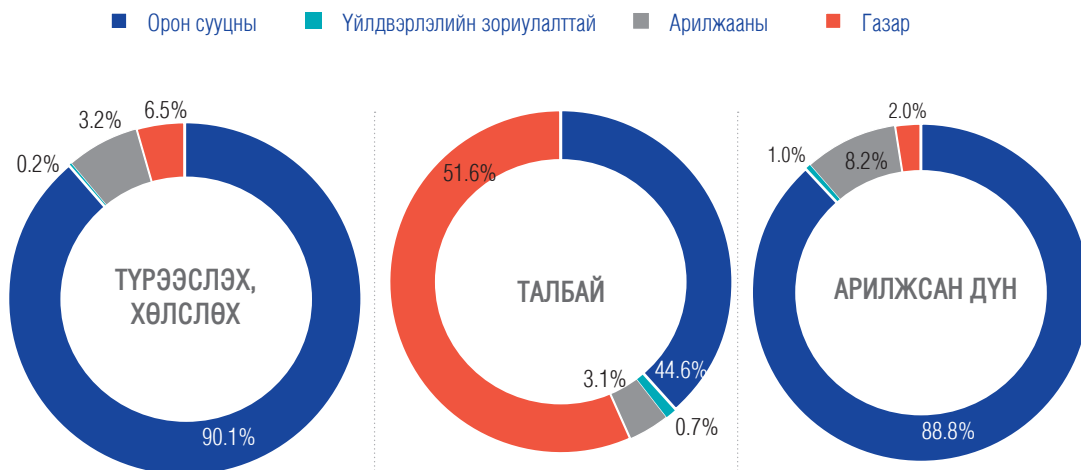

ШИГТГЭЭ

Тайлант улиралд тусгай зөвшөөрөлтэй 301 ҮХЭХЗ-ын байгууллагаас ирүүлсэн тайлан мэдээнээс нийтийн орон сууцны 1 м.кв-ын дундаж үнэ 3.3 сая төгрөг, тансаг зэрэглэлийн орон сууцны 1 м.кв-ын дундаж үнэ 6.3 сая төгрөг байна.

БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

ҮХЭХЗ-ЫН БАЙГУУЛЛАГЫН ТҮРЭЭС, ХӨЛСЛӨХ БОЛОН ХУДАЛДАХ, ХУДАЛДАН БОРЛУУЛАХ

ҮХЭХЗ-ын байгууллагуудын ирүүлсэн мэдээгээр худалдсан үл хөдлөх хөрөнгийн хэлцлийн 90.1 хувийг орон сууц, 6.5 хувийг газар, 3.2 хувийг арилжааны, 0.2 хувийг үйлдвэрлэлийн зориулалттай ҮХХ эзэлж байна.

Худалдсан үл хөдлөх хөрөнгийн талбайн 51.6 хувийг газар, 44.6 хувийг орон сууцны, 3.1 хувийг арилжааны, 0.7 хувийг үйлдвэрлэлийн зориулалттай ҮХХ эзэлж байна.

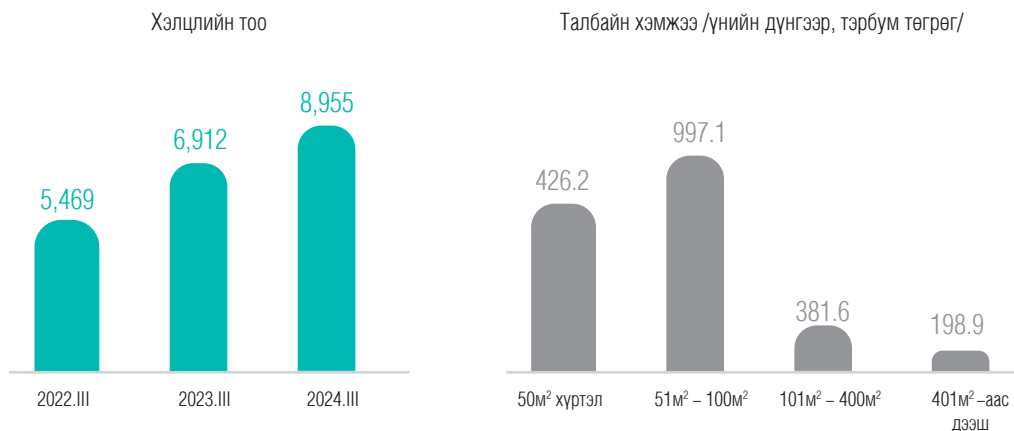
Худалдсан үл хөдлөх хөрөнгийн арилжсан дүнгийн 88.8 хувийг орон сууц, 8.2 хувийг арилжааны, 2.0 хувийг газар, 1.0 хувийг үйлдвэрлэлийн зориулалттай ҮХХ эзэлж байна.

ҮХЭХЗ-ын байгууллагуудаар дамжуулан худалдан борлуулсан үл хөдлөх хөрөнгийн нийт үнийн дүнгийн хэмжээгээр 50-аас доош м.кв бүхий үл хөдлөх хөрөнгө 22.4 хувийг, 51-ээс 100 м.кв хүртэлх 49.6 хувийг, 101-ээс 200 м.кв хүртэлх 18.2 хувийг, 201 м.кв-аас дээших талбайтай нь 9.8 хувийг тус тус эзэлж байна.

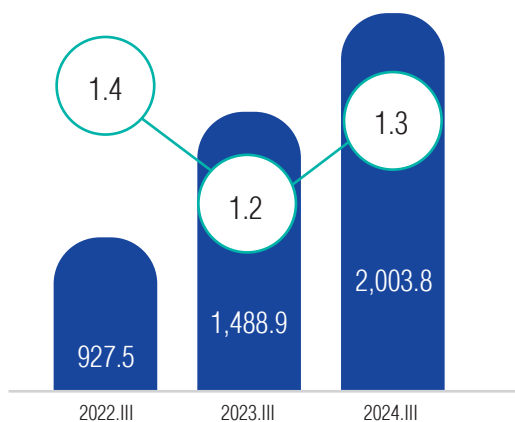
Үл хөдлөх эд хөрөнгө түрээслэх, хөлслөхөд зуучилсан үл хөдлөх хөрөнгийн нийт үнийн дүнгийн хэмжээгээр 50-аас доош м.кв бүхий үл хөдлөх хөрөнгө 21.4 хувийг, 51-ээс 100 м.кв хүртэлх 38.7 хувийг, 101-ээс 200 м.кв хүртэлх 22.0 хувийг, 201 м.кв-аас дээших талбайтай нь 17.9 хувийг тус тус эзэлж байна.

ХУДАЛДАХ, ХУДАЛДАН АВАХ, ШИЛЖҮҮЛЭХ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

ҮХЭХЗ-ын байгууллага оны эхнээс нийт 8,955 хэлцлээр, 1,303.5 мянган м.кв талбай, 2,003.8 тэрбум төгрөгийн үнэ бүхий үл хөдлөх хөрөнгийг зуучлан худалдан шилжүүлжээ.

Үл хөдлөх хөрөнгийн худалдаа

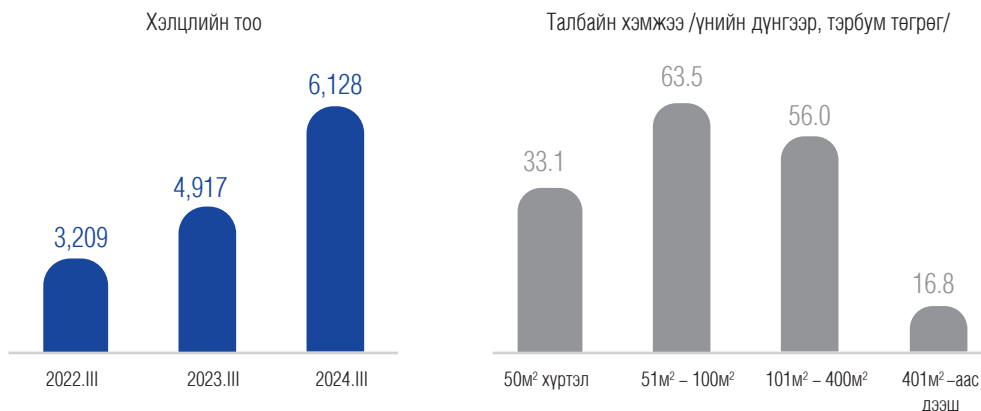
- Талбайн хэмжээ /сая м.кв/
- Мөнгөн дүн /тэрбум төгрөг/

Худалдан борлуулсан үл хөдлөх хөрөнгийн үнийн дүнгийн хувьд өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 514.9 тэрбум төгрөгөөр буюу 34.6 хувиар өссөн байна.

Харин талбайн хувьд өнгөрсөн оны мөн үеэс 0.1 сая м.кв буюу 8.3 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

ТҮРЭЭСЛЭХ, ТҮРЭЭСЛҮҮЛЭХ, ХӨЛСЛӨХ, ХӨЛСЛҮҮЛЭХ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

ҮХЭХЗ–ын байгууллага оны эхнээс нийт 6,128 хэлцлээр 481.6 мянган м.кв талбай, 169.4 тэрбум төгрөгийн үнэ бүхий үл хөдлөх хөрөнгийг зуучлан хөлслүүлж, түрээслүүлжээ.

Түрээслэж, хөлсөлсөн үл хөдлөх хөрөнгийн үнийн дүнгийн хувьд өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 45.7 хувиар өссөн байна.

Харин түрээслэж, хөлсөлсөн талбайн хувьд 25.0 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- СЗХ-ны 2023 оны 235 дугаар тогтоолоор баталсан “Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын байгууллагын үйл ажиллагаанд зайны болон газар дээрх хяналт шалгалт хийх журам”-ыг шинэчлэн боловсруулсан.
- Их өгөгдөлд суурилсан хяналт шалгалтын системийг нэвтрүүлэх ажлын хүрээнд 2020–2024 онд Хорооноос тусгай зөвшөөрөл авсан 311 үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын байгууллага, 53 ҮМҮЧЭТХЭАЭ хуулийн этгээдийн мэдээллийг Төрийн нэгдсэн зөвшөөрлийн системд оруулах ажлыг бүрэн хийж гүйцэтгэсэн.

ХУРАЛ, СЕМИНАР, УУЛЗАЛТ

- Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын мэргэжилтэнд эрх олгох 8 удаагийн сургалтад 367 оролцогч хамрагдсан бөгөөд СЗХ-ноос салбарын зохицуулалттай холбоотой хууль журмын талаар холбогдох сургалтыг орсон.
- “Үл хөдлөх хөрөнгө зуучлалын салбарын брокерын эрх олгох сургалт” шинээр зохион байгуулагдах гэж байгаатай холбогдуулан Санхүүгийн зохицуулах хороо, Монголын Үл Хөдлөх Хөрөнгө Удирдлагын Академи, “Үл хөдлөх хөрөнгийн бизнес эрхлэгчийн дээвэр нэгдсэн холбоо” ГҮТББ-ын төлөөлөлтэй 2024 оны 09 дүгээр сарын 27-ны өдөр уулзалт хийж, сургалтын шинэ хөтөлбөр болон 2025 онд хамтран хийх ажлын талаар санал солилцлоо.
- “Үл хөдлөх хөрөнгийн бизнес эрхлэгчийн дээвэр нэгдсэн холбоо” ГҮТББ-тай хамтран “Үл хөдлөх хөрөнгө зуучлалын салбарын мэргэжилтний эрх олгох сургалт”-д СЗХ-ны нэр бүхий 5 сургагч багш холбогдох хичээлээр бичлэг (фэйсбүүк рийлс) хийлгэсэн бөгөөд үүнээс “Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл, эрх олголт, бүртгэл болон холбогдох зохицуулалт” сэдэвт хичээлийн бичлэгийг Холбооны цахим хуудсанд байршуулан, бичлэгийг 11 иргэн бусдад хуваалцаж, 2.000 иргэн үзсэн байна.

ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧДИЙН САЛБАР

Арилжаа эрхлэгчдийн тоо

53

Хуулийн этгээд

Салбарын төлөв

460

Иргэн

Худалдан авсан үнэт
металл

259.6

тэрбум төгрөг

Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ

Хүртээмжтэй байдал

73.5%

Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа явуулж буй арилжаа эрхлэгч

Бодлого зохицуулалт

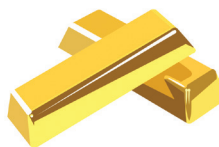
САЛБАРЫН ТӨЛӨВ

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛТЭЙ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭГЧДИЙН ТОО:

2024 оны 3 дугаар улирлын байдлаар үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй 53 хуулийн этгээд, 460 иргэн үйл ажиллагаа эрхэлж байна.

ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ, ЭСХҮЛ
ТЭДГЭЭРЭЭР ХИЙСЭН ЭДЛЭЛИЙН
АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭД

53

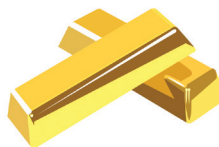

118

ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ, ЭСХҮЛ
ТЭДГЭЭРЭЭР ХИЙСЭН ЭДЛЭЛИЙН
АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧ

ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ АРИЛЖАА
ЭРХЛЭГЧИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭГЧ
ИРГЭД

122

220

ҮНЭТ МЕТАЛЛ БОЛОН ҮНЭТ ЧУЛУУГААР
ХИЙСЭН ЭДЛЭЛИЙН АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧ
ИРГЭД

ХУВЬ НИЙЛҮҮЛСЭН ХӨРӨНГӨ

Нэр бүхий 53 хуулийн этгээд 85 хувьцаа эзэмшигчдийн 10.1 тэрбум төгрөгийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгөтэй байна.

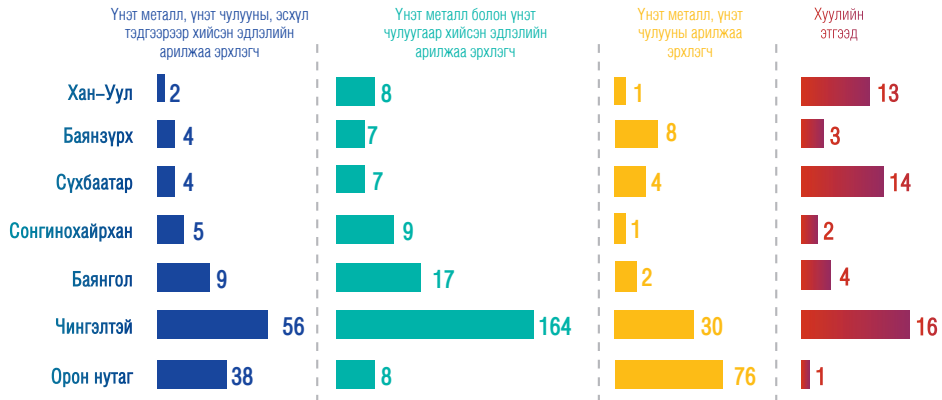
Тусгай зөвшөөрөлтэй арилжаа эрхлэгч иргэдийн 338 буюу 73.5 хувь нь Улаанбаатар хотод, 122 буюу 26.5 хувь нь орон нутагт үйл ажиллагаа эрхэлж байна.

Улаанбаатар хотод

73.5%

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

ҮНЭТ МЕТАЛЛ БОЛОН ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ, ЭСХҮЛ ТЭДГЭЭРЭЭР ХИЙСЭН ЭДЛЭЛИЙН АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧ /БАЙРШЛААР/

- Үнэт металл, үнэт чулууны арилжаа эрхлэгчид ихэвчлэн орон нутагт, харин үнэт эдлэлийн арилжаа эрхлэгчид голчлон Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа эрхэлж байна. Тухайлбал, үнэт металл, үнэт чулууны арилжаа эрхлэгчдийн 62.3 хувь нь орон нутагт, 37.7 хувь нь Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа явуулж байна.

ОРОН НУТАГТ АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧИД:

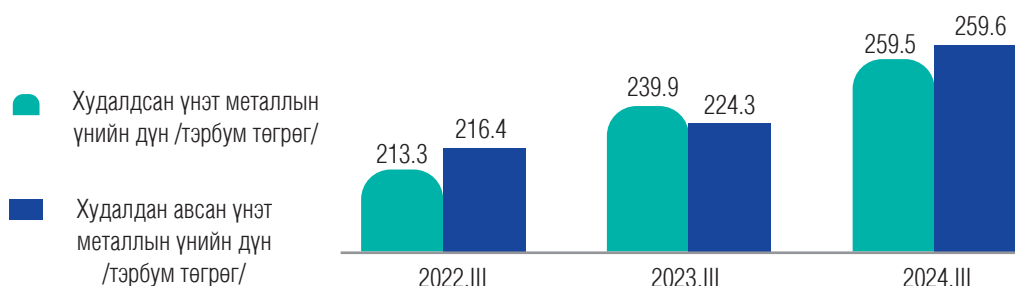
<p>Үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгч</p> <p>БАЯН-ӨЛГИЙ 2 БАЯНХОНГОР 10 ГОВЬ-АЛТАЙ 3 ДАРХАН-УУЛ 11 ОРХОН 4 ӨМНӨГОВЬ 4 СЭЛЭНГЭ 1 УВС 2 ХЭНТИЙ 1</p>	<p>Үнэт металл болон үнэт чулуугаар хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгч</p> <p>БАЯНХОНГОР 1 ДАРХАН-УУЛ 5 ХОВД 2</p>	<p>Үнэт металл, үнэт чулууны арилжаа эрхлэгч</p> <p>БАЯНХОНГОР 13 ГОВЬ-АЛТАЙ 3 ДАРХАН-УУЛ 10 ДОРНОГОВЬ 1 ДОРНОД 1 ӨВӨРХАНГАЙ 1 ӨМНӨГОВЬ 5 СЭЛЭНГЭ 22 ТӨВ 14 УВС 2 ХОВД 4</p>
--	--	---

БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

ХУДАЛДСАН БОЛОН ХУДАЛДАН АВСАН ҮНЭТ МЕТАЛЛ:

Тайлант улиралд 1.4 тонн үнэт металлыг 259.6 тэрбум төгрөгөөр худалдан авч, 1.1 тонн үнэт металлыг 259.5 тэрбум төгрөгөөр борлуулсан нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад худалдан авсан үнэт металлын үнийн дүнгээс 15.7 хувиар, худалдсан үнэт металлын үнийн дүнгээс 8.1 хувиар тус тус өссөн байна.

ҮНЭТ МЕТАЛЛ ЭРХЛЭГЧИД БОЛОН ИРГЭД, АЖ АХУЙ НЭГЖ ХООРОНДЫН АРИЛЖАА

ХУДАЛДСАН БОЛОН ХУДАЛДАН АВСАН ҮНЭТ ЭДЛЭЛИЙН ДҮН

ХУДАЛДАЖ АВСАН
ҮНИЙН ДҮН

18.1 тэрбум төгрөг

ХУДАЛДАЖ
БОРЛУУЛСАН
ҮНИЙН ДҮН

30.7 тэрбум төгрөг

Нийт 18.1 тэрбум төгрөгийн үнэт эдлэл худалдан авч, 30.7 тэрбум төгрөгийн үнэт эдлэлийг борлуулсан байна.

ҮНЭТ МЕТАЛЛЫН БОРЛУУЛАЛТЫН ДҮН /ТЭРБУМ ₮/

**ХУДАЛДАЖ
АВСАН
ҮНИЙН ДҮН**

259.6 сая төгрөг

**ХУДАЛДСАН
ҮНИЙН ДҮН**

259.5 сая төгрөг

Нийт 259.6 тэрбум төгрөгийн үнэт металл худалдан авч, 259.5 тэрбум төгрөгийн үнэт металлыг борлуулсан байна.

ХӨРӨНГӨ, ЭХ ҮҮСВЭРИЙН АНГИЛАЛ	Мөнгөн дүн /тэрбум төгрөг/	Хөрөнгө болон эх үүсвэрт эзлэх хувь
ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ	69.1	84.3%
ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГӨ	12.9	15.7%
ӨР ТӨЛБӨР	45.7	55.7%
ЭЗДИЙН ӨМЧ	36.3	44.3%

АШИГТ АЖИЛЛАГАА

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- СЗХ–ны 2023 оны 233 дугаар тогтоолоор баталсан “Үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагаанд зайны болон газар дээрх хяналт шалгалт хийх журам”–ыг шинэчлэн боловсруулсан.
- Үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчдийн салбарын эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох ажлын хүрээнд нэр бүхий 3 улсын (Канад, Бүгд Найрамдах Энэтхэг Улс, Арабын нэгдсэн Эмират улс/Саудын Арабын Хант Улсын) эрх зүйн орчны судалгааг хийсэн.

ХУРАЛ, СЕМИНАР, УУЛЗАЛТ

- Үнэт металл, үнэт чулуу, үнэт эдлэлийн салбарын үндэсний холбоотой байгуулсан сургалтын гэрээний дагуу эрх олгох 7 удаагийн сургалтаар 215 оролцогчид салбарын зохицуулалттай холбоотой хууль журмын талаар холбогдох сургалтыг орсон.
- Гэмт хэрэг зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлын хүрээнд Цагдаагийн ерөнхий газрын Эрүүгийн цагдаагийн албаны Санхүү, татварын гэмт хэрэгтэй тэмцэх хэлтэст үнэт металл, үнэт чулууны эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгч нийт 506 этгээдийн 2022–2024 оны борлуулалтын мэдээг 2024 оны 08 дугаар сарын 26–ны өдөр хүргүүлж хамтран ажилласан.

СЭНДБОКС ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ОРЧИН

Хүсэлтийн тоо **23***

Туршигдаж буй
бүтээгдэхүүн **6**

Салбарын төлөв

A

4
шууд оролцогчид

Биржийн бус зах зээлийн
блокчэйн арилжааны систем

9.3
тэрбум төгрөгийн
арилжаа

Репо хэлцэл зуучлалын үйлчилгээ

1,383
удаагийн хэлцлээр

282.7
тэрбум төгрөгийн арилжаа

P2P зээлийн үйлчилгээ

8,860

Харилцагчид

2.9

тэрбум төгрөгийн зээл

Хамтын санхүүжилтийн үйлчилгээ

4,460

Хөрөнгө
оруулагчид

282.9

сая төгрөгийн санхүүжилт

B2B зээлийн үйлчилгээ

128

Бүртгэлтэй харилцагчид

32.5

тэрбум төгрөгийн зээл

СЭНДБОКСОД ТУРШИГДАЖ БУЙ БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Сэндбоксоод ирүүлсэн хүсэлт, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний төрлөөр

Сэндбоксын орчинд бүтээгдэхүүн, үйлчилгээгээ турших нийт 23* хүсэлт ирснээс 8 бүтээгдэхүүн сэндбокс орчинд орсон. Үүнээс 6 бүтээгдэхүүн 2024 оны 3 дугаар улирлын байдлаар туршигдаж байна.

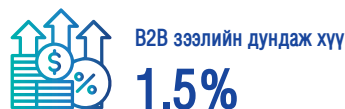

B2B зээлийн үйлчилгээ

B2B зээлийн үйлчилгээ нь 2024 оны 1 дүгээр сард сэндбоксын орчинд орсон. Тус үйлчилгээ нь аж ахуй нэгжүүдийн богино хугацаат санхүүжилтийн хэрэгцээг хангах, байгууллагуудын харилцах дансанд буй илүүдэл нөөцийг эргэлтэд оруулах замаар зах зээл дэх эх үүсвэрийг үр ашигтайгаар ашиглах боломжийг олгох юм.

B2B зээлийн үйлчилгээ нь 2024 оны 2 дугаар сараас эхлэн үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн бөгөөд 2024 оны 3 дугаар улирлын байдлаар тус платформд бүртгэлтэй 128 харилцагч байна. Платформоор нийт 32.5 тэрбум төгрөгийн зээл олгогдсон бөгөөд үүнээс 27.9 тэрбум төгрөгийн зээл эргэн төлөгдсөн байна. Мөн B2B зээлийн дундаж хүү 1.5 хувьтай байгаа бол хугацааны хувьд 14, 21, 28 гэсэн хоногуудтай байна.

Репо хэлцэл зуучлалын үйлчилгээ

Репо хэлцэл зуучлалын үйлчилгээ нь 2021 оны 12 дугаар сард сэндбокс орчинд орсон бөгөөд хадгаламжийн сертификат, итгэлцлийн үйлчилгээнд суурилсан мөнгөний захын хэрэгслүүдийг зуучлах үйлчилгээг нэмэлтээр туршиж байна.

Хадгаламжийн сертификат

2023 оны 9 дүгээр сараас 2024 оны 3 дугаар улирлыг хүртэлх байдлаар нийт 108.9 сая төгрөгийн Хадгаламжийн сертификат арилжаалагдсан байна.

Анхдагч арилжааны дүн Хоёрдогч арилжааны дүн

96.8 сая төгрөг

12.1 сая төгрөг

Итгэлцэл

2023 оны 10 дугаар сараас 2024 оны 3 дугаар улирлыг хүртэлх байдлаар нийт 3.4 тэрбум төгрөгийн итгэлцлийн үйлчилгээг зуучилсан байна.

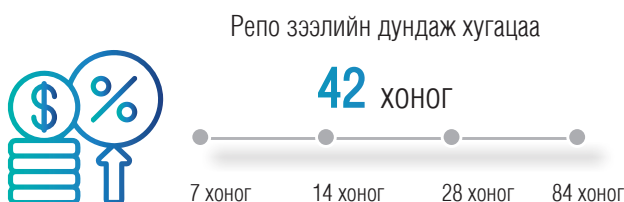
Анхдагч арилжааны дүн Хоёрдогч арилжааны дүн

2.7 тэрбум төгрөг

788 сая төгрөг

Репо хэлцэл зуучлалын платформ дээр өнгөрсөн хугацаанд 41 зээлдүүлэгч, 32 зээлдэгч нийт 282.7 тэрбум төгрөгийн 1,383 удаагийн арилжаа хийсэн байна. Мөн мөнгөний зах нь тайлант улиралд 63 удаагийн 16 тэрбум төгрөгийн илүүдэл нийлүүлэлт, 7 удаагийн 2.2 тэрбум төгрөгийн илүүдэл эрэлттэй байсан. Репо хэлцлийн платформоор хийгдэж буй зээлийн дундаж хугацаа 42 хоног, харин репо зээлийн дундаж хүү 17.9 хувьтай байна.

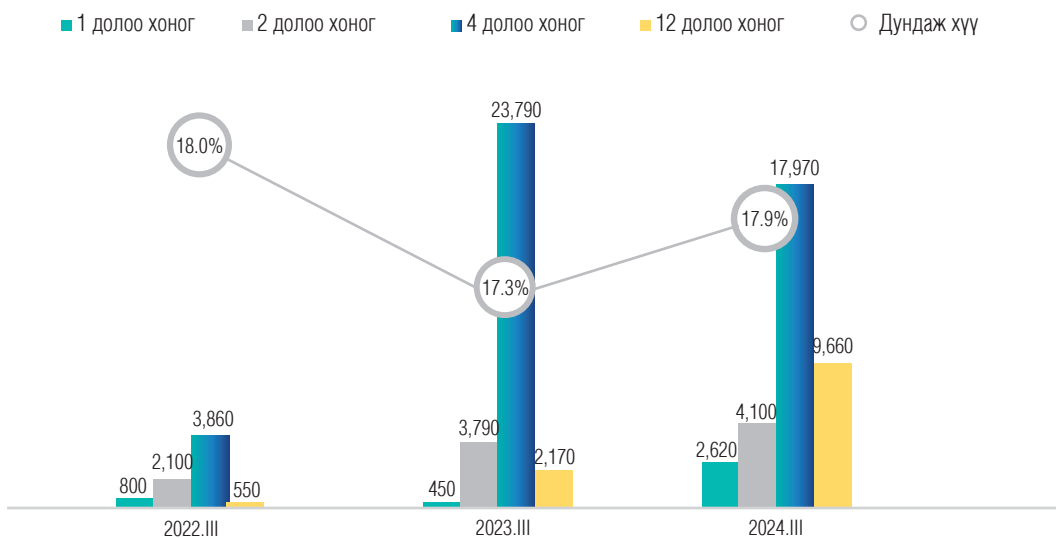

Мөнгөний захын ерөнхий үзүүлэлтүүд

Хугацаа	Зээлдүүлэгчийн тоо	Зээлдэгчийн тоо	Арилжааны тоо	Арилжааны дүн	Дундаж хүү	Зээлийн дундаж хугацаа
2022.III	13	14	164	24,280,000,000	21.4	26
2023.III	16	20	140	30,840,000,000	18.4	35
2024.III	18	20	114	27,310,000,000	17.9	42

Репо зээлийн тайлант улиралд 114 удаагийн репо хэлцэл биелж 27.3 тэрбум төгрөгийн арилжаа хийгджээ. Энэ улирлын биелсэн хэлцлийн тоо болон арилжааны дүнг түрүү жилийн мөн үетэй харьцуулахад арилжааны тоо 26-аар, нийт арилжааны дүн 11 хувиар, жилийн жигнэсэн дундаж хүү 0.5 пунктээр буурсан байна.

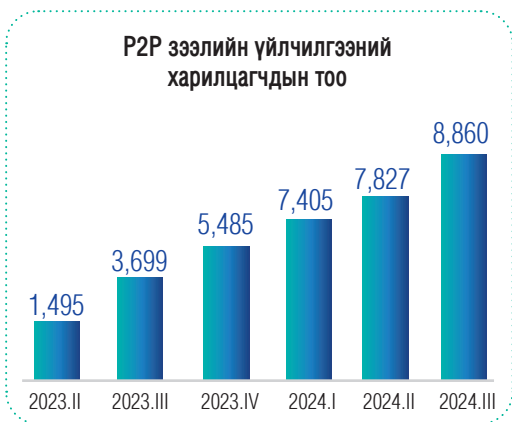
Мөнгөний захын хүүгийн түвшин ба арилжааны дүн, репо зээлийн хугацаагаар /сая төгрөгөөр/

Нийт репо хэлцлийн 66.7 хувийг 4 долоо хоногийн хугацаатай, 20.3 хувийг 12 долоо хоногийн хугацаатай, 11.5 хувийг 2 долоо хоногийн хугацаатай, 1.5 хувийг 1 долоо хоногийн хугацаатай репо хэлцлүүд тус тус эзэлж байна.

P2P зээлийн үйлчилгээ

P2P зээлийн үйлчилгээ нь 2022 оны 12 дугаар сард сэндбоксын орчинд орсон бөгөөд хиймэл оюун ухаан, блокчэйн технологийг зээлийн үнэлгээ, бүртгэлдээ ашиглан хөрөнгө оруулагч, зээлдэгч хоёрыг шууд холбох үйлчилгээг хөгжүүлэн хоёр дахь жилдээ туршиж байна.

98.7%
зээлдэгч

1.3%

хөрөнгө оруулагч

Тус платформоор 8,860 харилцагч P2P зээлийн үйлчилгээг хүртжээ. Эдгээр харилцагчдын 1.3 хувь нь хөрөнгө оруулагч, үлдсэн 98.7 хувь нь зээлдэгч байна.

Платформоор нийт 2.9 тэрбум төгрөгийн зээл олгогдсон бөгөөд үүнээс P2P-ийн зээлийн үлдэгдэл 408.0 сая төгрөг байна.

Хэвийн
97.9%

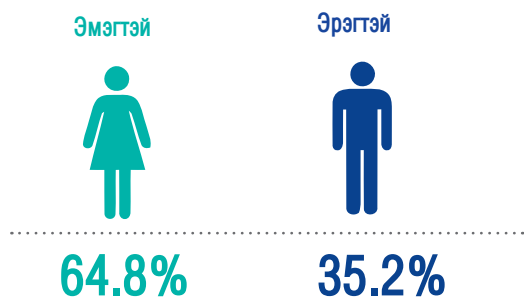

Хугацаа хэтэрсэн
1.6%

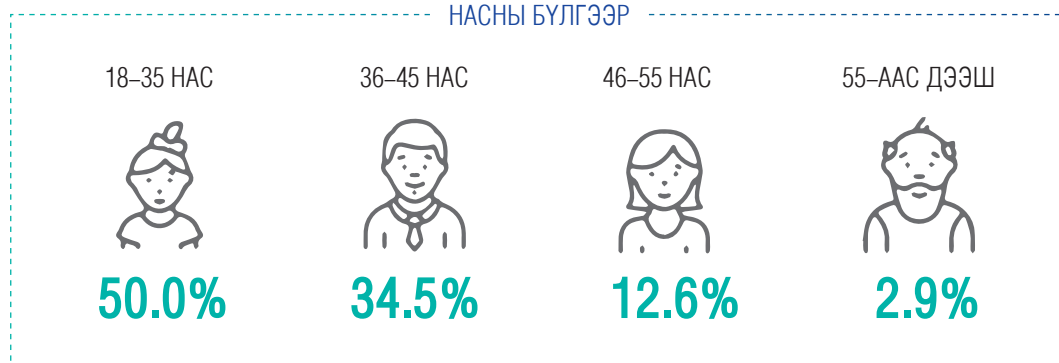
Чанаргүй
0.5%

P2P платформоор зуучлагдан олгогдсон нийт зээлийн үлдэгдлийн 97.9 хувь нь хэвийн, 1.6 хувь нь хугацаа хэтэрсэн, 0.5 хувь нь чанаргүй зээл байна. Мөн P2P зээлийн сарын жигнэсэн дундаж хүү 2.0 хувь байна.

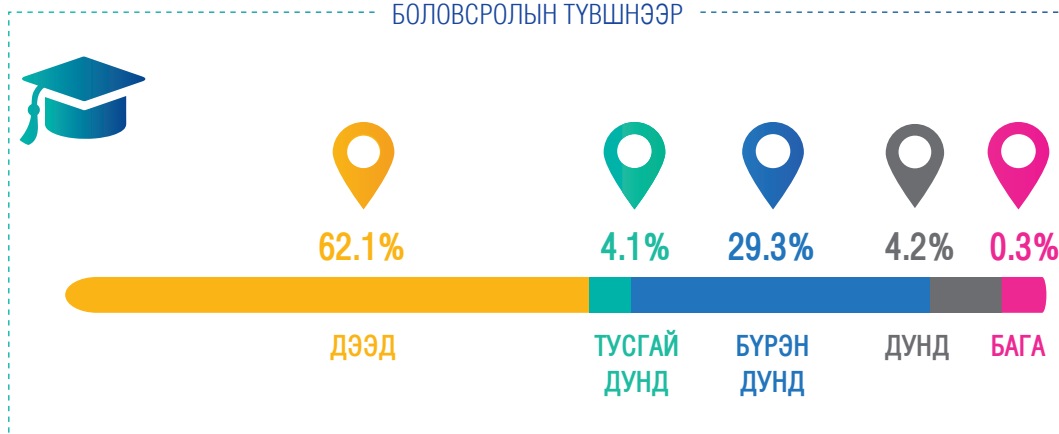

P2P зээлийн үйлчилгээний нийт харилцагчдын 64.8 хувь нь эмэгтэй, 35.2 хувь нь эрэгтэй байна. Харин нийт харилцагчдын 50.0 хувийг 18–35 насныхан, 34.5 хувийг 36–45 насныхан, 12.6 хувийг 46–55 насныхан, 2.9 хувийг 55–аас дээш насныхан тус тус бүрдүүлж байна. Харилцагчдыг боловсролын түвшнээр ангилбал 62.1 хувь нь дээд, 4.1 хувь нь тусгай дунд, 29.3 хувь нь бүрэн дунд, 4.2 хувь нь дунд, 0.3 хувь нь бага боловсролтой байна.

НАСНЫ БҮЛГЭЭР

БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШНЭЭР

Хамтын санхүүжилтийн үйлчилгээ

Хамтын санхүүжилтийн үйлчилгээ үзүүлэгч 2 байгууллага 2022 оны арван хоёр, 2023 оны 11 дүгээр сард сэндрбоксын орчинд орсон бөгөөд урамшуулал, зээл, хувьцаа, хандивт суурилсан хамтын санхүүжилтийн үйлчилгээ буюу краудфандинг үйлчилгээг үе шаттайгаар нэвтрүүлэн туршиж байна.

Төслийн дундаж хугацаа 31 хоног

Урамшуулалд суурилсан хамтын санхүүжилтийн 31 төсөлд 2,934 хөрөнгө оруулагчаас нийт 220.8 сая төгрөгийн санхүүжилт татан төвлөрүүлснээс 212.3 сая төгрөгийн урамшуулалт санхүүжилтийн төсөл амжилттай хэрэгжсэн. Төслүүдийн хувьд дунджаар нийт шаардлагатай санхүүжилтийн 30.4 хувийг босгосон байна.

Платформоор санхүүжилт босгосон эдгээр 31 төслийн 21 төсөл нь 1 сараас бага хугацаатай бөгөөд нийт төслийн дундаж хугацаа 31 хоног байна.

Хандивт суурилсан хамтын санхүүжилтийн 14 төсөл нийтлэгдсэн бөгөөд нийт 1524 оролцогчоос 51.1 сая төгрөгийн хандивыг босгосон.

Зээлд суурилсан хамтын санхүүжилтийн 1 төсөл хэрэгжиж 2 хөрөнгө оруулагчаас 11 сая төгрөгийн санхүүжилт босгосон байна.

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАГЧИД НАСНЫ БҮЛГЭЭР

18–35 НАС

65.3%

36–45 НАС

22.6%

46–55 НАС

8.3%

55–ААС ДЭЭШ

3.8%

Платформоор дамжуулсан урамшуулалт санхүүжилтийн төслүүдэд хөрөнгө оруулсан хөрөнгө оруулагчдын 65.3 хувь нь 18–35 нас, 22.6 хувь нь 36–45 нас, 8.3 хувь нь 46–55 нас, 3.8 хувь нь 55–аас дээш насныхан байна.

Блокчэйн арилжааны систем

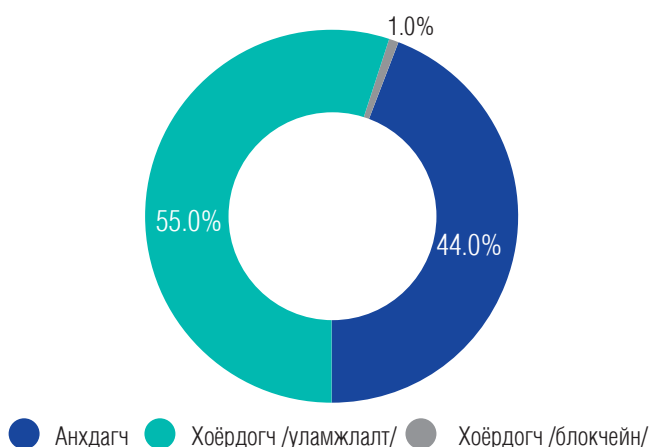
Биржийн бус зах зээлийн блокчэйн арилжааны систем нь 2024 оны 11 дүгээр сараас эхлэн сэндбоксын орчинд орсон. Биржийн бус зах зээлийн арилжаанд блокчэйн системийг нэвтрүүлснээр үнэт цаасны анхдагч болон хоёрдогч зах зээлийн арилжаа, төлбөр тооцоог автоматаар, цагийн хязгаарлалтгүй 24/7 гүйцэтгэх боломж бүрдэх юм.

Биржийн бус зах зээлийн блокчэйн арилжааны систем нь 2024 оны 4 дүгээр сараас эхлэн үйл ажиллагаагаа явуулж эхэлсэн. 2024 оны 3 дугаар улирлын байдлаар тус платформоор нийт 92,480 ширхэг үнэт цаас 9.3 тэрбум төгрөгөөр арилжаалагдсан байна. Мөн бондын жигнэсэн дундаж хүү 21.5%-тай байна. Блокчэйн хоёрдогч зах зээлийн арилжаанд оролцсон 4 шууд оролцогч байна.

Блокчэйн системийн арилжааны эзлэх хувь

Тайлант улиралд биржийн бус зах зээл дээр хийгдсэн нийт арилжааны 44.0 хувийг анхдагч зах зээлийн арилжаа, 55.0 хувийг уламжлалт хэлбэрээр гүйцэтгэсэн хоёрдогч зах зээлийн арилжаа, 1.0 хувийг блокчэйн систем дээр хийсэн хоёрдогч зах зээлийн арилжаа эзэлж байна.

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

Зохицуулалтын орчныг сайжруулах ажлын хүрээнд:

Азийн Хөгжлийн Банк (АХБ)–ны санхүүжилттэй “Монгол Улсад финтек салбарын хууль, эрх зүй, зохицуулалтын орчныг хөгжүүлэх мэргэжлийн болон техник туслалцааны хөтөлбөр төсөл” (1) Монголын финтек, инновацийн экосистемийг хөгжүүлэх замын зургийг боловсруулах, (2) Санхүүгийн хяналт, шалгалтад суптекийг нэвтрүүлэхэд шаардлагатай үнэлгээний болон бодлогын зөвлөмжийн тайланг боловсруулах, зорилготойгоор 2025 оныг хүртэл хэрэгжих ба төслийн үндсэн хэрэгжүүлэгчээр Санхүүгийн зохицуулах хороо, хамтран хэрэгжүүлэгчээр Монголбанк, Сангийн яам ажиллаж байна. Тайлан зөвлөмжийн эхний төсөл боловсруулагдан санал авах хэлэлцүүлгүүдийг зохион байгуулж байна.

Санхүүгийн зохицуулах хорооны дарга, Сангийн сайд, Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 2023 оны 190/71/А–72 тоот хамтарсан тушаалаар батлагдсан “Сэндбокс зохицуулалтын орчны журам”–д нэмэлт өөрчлөлт оруулах төслийг боловсруулан ажиллаж байна.

Сэндбоксын орчныг олон нийтэд таниулах ажлын хүрээнд:

Зүүн Өмнөд Азийн Төв банкуудын холбооноос 7 болон 9 дүгээр саруудад зохион байгуулсан “Төлбөрийн систем дэх технологийн хөгжил, зохицуулалт”, “Төлбөрийн системийн зохицуулагчдын уулзалт” хурлуудад зочин илтгэгчээр оролцон “Монгол Улс дахь финтекийн салбарын нөхцөл байдал, сэндбокс зохицуулалт”–ын талаар илтгэл, танилцуулга тавьсан.

JSI нийгэмлэгээс зохион байгуулсан үндэсний чуулганд “Санхүүгийн зах зээл дэх технологийн хөгжил” сэдэвт илтгэл, Авлигатай тэмцэх газрын албан хаагчдад “Сэндбокс зохицуулалт” сэдэвт сургалтыг орсон.

“Финтекийн форум–2024”–ын “Регтекийг нэвтрүүлэхэд зохицуулагч байгууллагын оролцоо” сэдэвт панел хэлэлцүүлэгт оролцон сэндбокс зохицуулалтын талаар мэдээлэл олон нийтэд өгсөн.

Сэндбоксын орчны оролцогчдод хяналт тавих, хамтран ажиллах ажлын хүрээнд:

Сэндбокс орчинд бүтээгдэхүүн, үйлчилгээгээ турших хүсэлтэй нийт 31 компанитай 76 удаагийн уулзалтыг зохион байгуулсан.

Оролцогчдоос ирсэн тайлан мэдээнд суурилан зайны хяналтыг тогтмол гүйцэтгэн, газар дээрх хяналт, үзлэгийг мөн гүйцэтгэн ажиллаж байна.

Финтекийн хөгжил болон зохицуулалтын орчны талаарх цахим болон танхимын сургалт, уулзалтуудад тогтмол оролцож байна.

Сэндбоксод туршигдаж буй 6 бүтээгдэхүүн тус бүрд тохирсон тайлан, мэдээний маягыг боловсруулан 7 хоног, сар, улирлын тайлан, мэдээг төвлөрүүлэн тоон мэдээллийн сан үүсгэн ажиллаж байна.

Сэндбоксод туршигдаж буй бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний олон улс дахь хөгжил, зохицуулалтын орчны судалгааг тогтмол гүйцэтгэн ажиллаж байна.

ВИРТУАЛ ХӨРӨНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭГЧИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

Виртуал хөрөнгийн
үйлчилгээ үзүүлэгч

12

Салбарын төлөв

Харилцагчийн тоо

919,434

Хүртээмжтэй байдал

Дотоодын виртуал
хөрөнгийн өдрийн
дундаж арилжаа

0.2 тэрбум төгрөг

Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ

Ашигт ажиллагаа

Нийт орлого

9.4 тэрбум төгрөг

Нийт ашиг

1.6 тэрбум төгрөг

Бодлого зохицуулалт

САЛБАРЫН ТӨЛӨВ

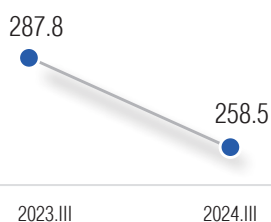
--- ВИРТУАЛ ХӨРӨНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭГЧИЙН ТОО ---

Тайлант улиралд 12 виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгч (ВХҮҮ) үйл ажиллагаа эрхэлж байна. ВХҮҮ-ийн тоо өмнөх улирлын мөн үеэс өсөлт, бууралт үзүүлээгүй.

ВХҮҮ-ийн үйл ажиллагааны чиглэлийн тоо /давхардсан тоогоор/

Дотоод виртуал хөрөнгийн зах зээлийн үнэлгээ /тэрбум төгрөгөөр/

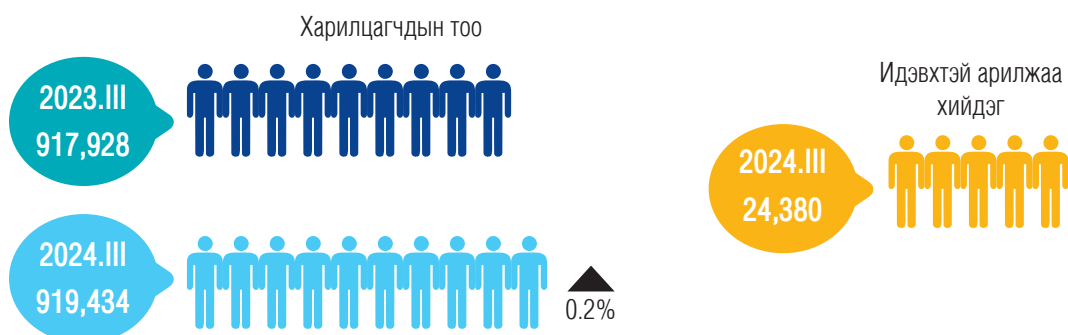

Тайлант улиралд дотоодын виртуал хөрөнгийн зах зээлийн үнэлгээ 258.5 тэрбум төгрөг болж өмнөх оны мөн үеэс 29.3 тэрбум төгрөг буюу 10.2 хувиар буурлаа.

--- ХУВЬЦАА ЭЗЭМШЛИЙН БҮТЭЦ ---

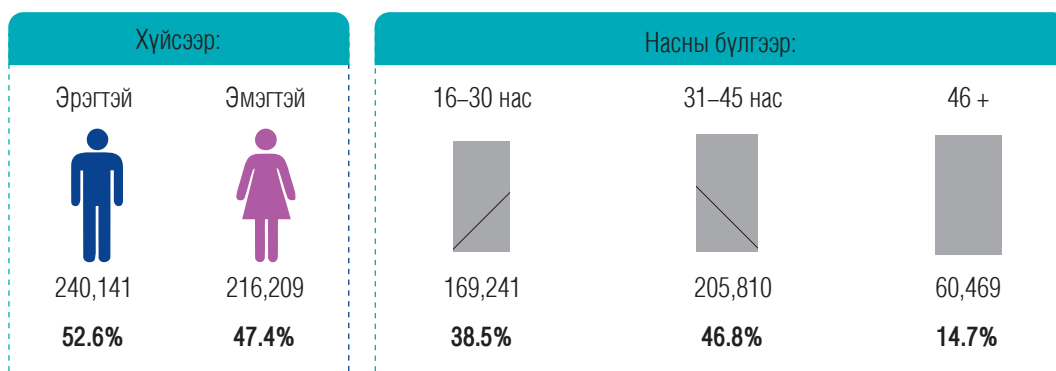
12 ВХҮҮ нь нийт 23 хувьцаа эзэмшигчтэй бөгөөд эзэмшиж буй хувиар нь авч үзвэл 100 хувийн хувьцаа эзэмшигч 4, 50–99 хувийн хувьцаа эзэмшигч 10, 10–49 хувийн хувьцаа эзэмшигч 6, 10 хувиас доош 3 хувьцаа эзэмшигч тус тус бүрдүүлж байна. Мөн 23 хувьцаа эзэмшигчээс 8 нь хувь хүн, 15 нь хуулийн этгээд байна.

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

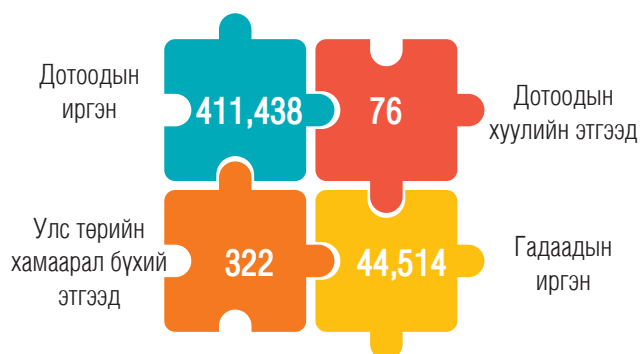

Давхардсан тоогоор 919,434 харилцагч ВХҮҮ–д бүртгэлтэй бөгөөд өмнө оны мөн үеэс 0.2 хувиар өссөн. Үүнээс 49.6 хувь буюу 456,350 нь баталгаажуулалт хийсэн харилцагчид бол тэдгээрийн 2.7 хувь буюу 24,380 нь арилжаанд идэвхтэй оролцдог болно.

БАТАЛГААЖУУЛАЛТ ХИЙСЭН ХАРИЛЦАГЧИД

БАТАЛГААЖУУЛАЛТ ХИЙСЭН ХАРИЛЦАГЧИЙГ ТӨРЛӨӨР АНГИЛБАЛ:

Нийт баталгаажуулалт хийсэн 456,350 харилцагчийг ангилан харвал дотоодын иргэн 411,438 буюу 90.1 хувь, гадаадын иргэн 44,514 буюу 9.8 хувь, улс төрийн хамаарал бүхий этгээд 322 буюу 0.08 хувь, дотоодын хуулийн этгээд 76 буюу 0.02 хувь тус тус бүрдүүлжээ.

БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

ВИРТУАЛ ХӨРӨНГИЙН АРИЛЖАА

Бүртгэлтэй виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгч дээр нийт 491.0 тэрбум төгрөгийн арилжаа хийгдсэн. Үүнээс:

- Гадаадын виртуал хөрөнгийн арилжаа 482.5 тэрбум төгрөг буюу 98.3 хувийг бүрдүүллээ.
- Нийт арилжааны 8.5 тэрбум төгрөг буюу 1.7 хувь нь дотоодын виртуал хөрөнгийн арилжаа эзэлж байна.

- Гадаадын виртуал хөрөнгийн арилжааны дүн /тэрбум төгрөг/
- Дотоодын виртуал хөрөнгийн арилжааны дүн /тэрбум төгрөг/

0.2

Дотоодын виртуал хөрөнгийн өдрийн дундаж арилжаа /тэрбум төгрөг/

4.7

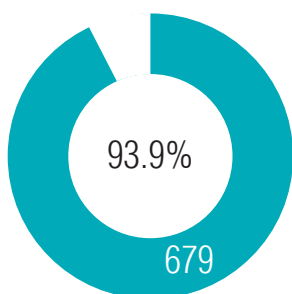
Гадаадын виртуал хөрөнгийн өдрийн дундаж арилжаа /тэрбум төгрөг/

ВХҮҮ-ээр дамжуулан хийгдсэн гадаад виртуал хөрөнгийн дундаж арилжаа 4.7 тэрбум төгрөг, дотоод виртуал хөрөнгийн дундаж арилжаа 0.2 тэрбум төгрөг байна.

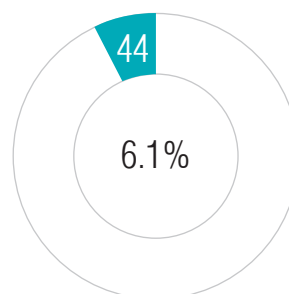
ВХҮҮ ДЭЭР АРИЛЖААЛАГДАЖ БҮЙ ДОТООД БОЛОН ГАДААД ВИРТУАЛ ХӨРӨНГИЙН ТОО

12 ВХҮҮ-ээр дамжуулан нийт 723 виртуал хөрөнгө арилжаалагдаж байгаа бөгөөд үүнээс 6.1 хувь буюу 44 нь дотоодын, 93.9 хувь буюу 679 нь гадаадын виртуал хөрөнгө байна.

Нийт арилжаалагдаж буй виртуал хөрөнгийн 93.9 хувийг гадаадын виртуал хөрөнгө эзэлж байна.

Дотоодын виртуал хөрөнгө өмнөх оны мөн үеэс 12.8 хувиар өссөн.

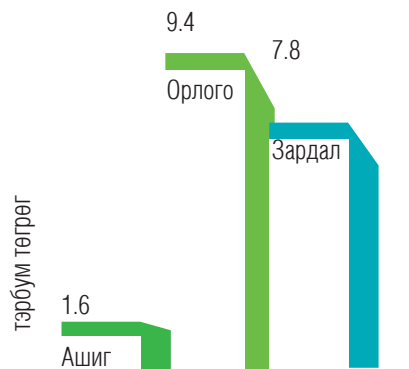
АШИГТ АЖИЛЛАГАА

НИЙТ ХӨРӨНГӨ

Тайлант улиралд нийт хөрөнгө 64.5 тэрбум төгрөг бөгөөд үүний 46.4 тэрбум төгрөг буюу 71.9 хувийг эргэлтийн хөрөнгө, үлдсэн 18.1 тэрбум төгрөг буюу 28.1 хувийг эргэлтийн бус хөрөнгө, эх үүсвэрийн 42.2 тэрбум төгрөг буюу 65.4 хувийг өр төлбөр, 22.3 тэрбум төгрөг буюу 34.6 хувийг эздийн өмч эзэлж байна.

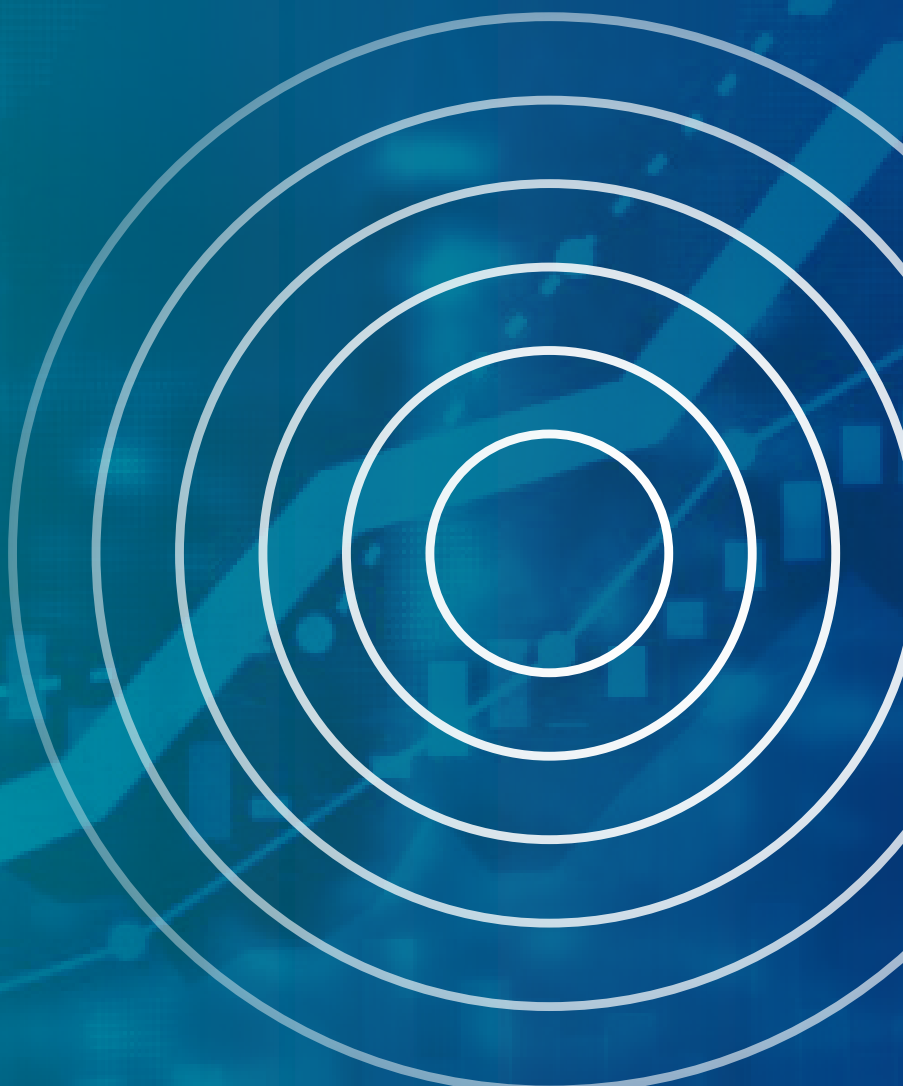
Хөрөнгө, эх үүсвэрийн ангилал	Мөнгөн дүн /тэрбум төгрөг/	Хөрөнгө болон эх үүсвэрт эзлэх хувь
Эргэлтийн хөрөнгө	46.4	71.9%
Эргэлтийн бус хөрөнгө	18.1	28.1%
Өр төлбөр	42.2	65.4%
Эздийн өмч	22.3	34.6%

Тайлант улиралд нийт 9.4 тэрбум төгрөгийн орлого олж 7.8 тэрбум төгрөг зарцуулж 1.6 тэрбум төгрөгийн ашигтай ажиллажээ.

ХАВСРАЛТ

ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

Үзүүлэлтүүд	2022.III	2023.III	2024.III
Зах зээлийн үнэлгээ /тэрбум төгрөг/	4,788.3	10,290.8	12,102.1
ЗЗҮ/ДНБ	11.1%	19.5%	17.2%
Хөрвөх чадвар	2.7%	1.3%	1.8%
Хувьцааны арилжаа /тэрбум төгрөг/	150.4	467.1	244.1
Компанийн өрийн хэрэгслийн арилжаа /тэрбум төгрөг/	105.1	97.1	618.7
ХБУЦ-ны арилжаа /тэрбум төгрөг/	69.7	44.7	131.7
Хөрөнгө оруулалтын сан /тэрбум төгрөг/	3.2	45.7	64.2
ТОП-20 индекс	34,024.26	35,436.88	47,864.47
MSE А индекс	12,098.54	15,249.91	18,360.61
MSE Б индекс	11,972.15	12,197.78	15,410.49
ХК-ийн тоо	314	322	310
ҮЦК-ийн тоо	53	52	52
ХААБ-ийн арилжааны дүн /тэрбум төгрөг/	1,034.2	824.6	943.1
Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн арилжааны дүн /тэрбум төгрөг/	-	3,370.4	7,438.6

ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

Үзүүлэлтүүд	2022.III	2023.III	2024.III
Нийт хөрөнгө /тэрбум төгрөг/	449.6	582.5	738.5
Даатгалын болон давхар даатгалын нийт хураамж /тэрбум төгрөг/	219.8	290.0	407.6
Нийт нөхөн төлбөр /тэрбум төгрөг/	68.9	82.1	113.1
Нөөц сан /тэрбум төгрөг/	209.0	268.6	345.4
Давхар даатгалын хураамж /тэрбум төгрөг/	68.3	97.9	142.1
Цэвэр ашиг /тэрбум төгрөг/	14.1	7.4	23.0
Мэргэжлийн оролцогчид:			
Ердийн даатгал	15	15	16
Урт хугацааны даатгал	1	2	2
Давхар даатгал	1	1	1
Даатгалын төлөөлөгч	2,298	2,381	2,499
Даатгалын зуучлагч	62	64	60
Хохирол үнэлэгч	25	25	29
Актуарч	40	40	40
Аудитор	137	145	147
Аудитын компани	40	44	45

БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

	/Тэрбум төгрөг/		
ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД	2022.III	2023.III	2024.III
Нийт хөрөнгө	3,400.8	4,257.4	6,417.6
Эргэлтийн хөрөнгө	3,294.2	4,121.9	6,151.6
Мөнгөн хөрөнгө	402.0	529.3	726.6
Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт	16.0	41.7	72.4
Нийт зээл	2,666.1	3,378.5	5,198.2
Хэвийн зээл	2,360.3	3,007.0	4,686.0
Хугацаа хэтэрсэн зээл	111.0	119.6	190.0
Чанаргүй зээл	194.7	251.9	322.2
Зээлийн эрсдэлийн сан	142.1	188.8	244.5
Өмчлөх бусад үл хөдлөх болон өмчлөх бусад хөрөнгө (цэврээр)	19.7	21.5	31.9
Эргэлтийн бус хөрөнгө	106.6	135.4	266.0
Нийт өр төлбөр	1,276.1	1,667.7	3,038.3
Итгэлцлийн үйлчилгээний өглөг	354.0	519.3	1,062.8
Дотоод, гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагад төлөх өглөг	407.2	470.6	1,026.3
Төслийн зээлийн санхүүжилт	19.4	28.2	19.8
Эзэмшигчдийн өмч	2,124.7	2,589.7	3,379.3
Хоёрдогч өглөг	70.5	76.0	75.2
Хувьцаат капитал	1,275.0	1,453.1	1,714.9
Хуримтлагдсан ашиг	714.9	994.8	1,501.7
ББСБ-ын тоо	522	521	555
Үүнээс: УБ хот	431	428	457
Хөдөө, орон нутаг	91	93	98
Харилцагчдын тоо	4,897,575	4,141,367	4,931,618
Нийт орлого	624.8	814.7	1,282.6
Хүүгийн орлого	500.6	694.3	1,117.0
Хүүгийн бус орлого	110.0	102.7	143.6
Үндсэн бус үйл ажиллагааны орлого	13.9	17.4	21.9
Нийт зардал	389.8	512.3	783.3
Хүүгийн зардал	68.6	98.3	273.3
Хүүгийн бус зардал	234.9	292.7	322.8
Болзошгүй эрсдэлийн зардал	51.9	69.2	85.9
Үндсэн бус үйл ажиллагааны зардал	4.9	7.2	101.3
Цэвэр ашиг	235.0	302.4	499.3

ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШООНЫ ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

/Тэрбум төгрөг/

Үзүүлэлтүүд	2022.III	2023.III	2024.III
Нийт хөрөнгө	266.7	302.7	354.6
Эргэлтийн хөрөнгө	262.5	298.5	345.3
Мөнгөн хөрөнгө	30.5	54.7	64.9
*Авлага	19.3	18.7	20.6
Эргэлтийн бус хөрөнгө	4.1	4.1	9.3
Үндсэн хөрөнгө /цэврээр/	4.0	4.0	4.4
Биет бус хөрөнгө /цэврээр/	0.2	0.1	0.2
Нийт зээл	216.1	222.0	268.4
Хэвийн зээл	203.0	206.4	253.4
Хугацаа хэтэрсэн зээл	5.2	8.7	8.3
Чанаргүй зээл	7.8	6.9	6.7
Өр төлбөр	210.6	238.0	272.6
Нийт хадгаламж	189.8	213.0	239.7
Богино болон урт хугацаат өр төлбөр	20.9	24.9	15.5
Өөрийн хөрөнгө	56.1	64.7	79.0
Гишүүдийн оруулсан хувь хөрөнгө	26.1	27.2	28.6
Хоршоологчдын өмч	29.9	37.3	49.9
Хуримтлагдсан орлого /алдагдал/	10.6	15.1	24.6
Нийт орлого	44.0	46.5	57.0
Хүүгийн орлого	41.7	44.4	54.0
Үйл ажиллагааны бус орлого	0.7	0.7	1.1
Үйл ажиллагааны бусад орлого	1.6	1.4	1.9
Нийт зарлага	36.5	40.4	45.5
Хүүгийн зардал	23.7	26.0	29.5
Болзошгүй эрсдэлийн сангийн зардал	1.4	1.9	1.5
Үйл ажиллагааны зардал	10.6	11.8	13.5
Үйл ажиллагааны бус зардал	0.1	0.1	0.0
Цэвэр орлого	7.5	6.1	11.5
ХЗХ–дын тоо	202	192	183
УБ ХЗХ–дын тоо	110	101	92
Орон нутаг ХЗХ–дын тоо	92	91	91
Гишүүдийн тоо	72,7720	71,649	74,847

Тайлбар: Сангийн сайдын 2024 оны А/49 дүгээр тушаалаар шинэчлэн баталсан “Хадгаламж, зээлийн хоршооны үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллагын дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам”-ын дагуу боловсруулсан болно.

*Бусад санхүүгийн хөрөнгө, мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгөнд хуримтлуулж тооцсон хүүгийн авлага болон зээлд хуримтлуулж тооцсон хүүгийн авлагын нийлбэрээр тооцов.

ЗЭЭЛИЙН БАТЛАН ДААЛТЫН САНГИЙН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

/Тэрбум төгрөг/

ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД	2022.III	2023.III	2024.III
Нийт хөрөнгө	259.4	257.6	311.3
Батлан даалтын үлдэгдэл	81.0	89.1	384.8
Үүнээс: Хугацаа хэтэрсэн	7.3	2.9	3.6
Чанаргүй	11.3	7.5	6.9
Батлан даалт гаргасан зээлийн үлдэгдэл	159.4	173.4	673.9
Үүнээс: Хугацаа хэтэрсэн	7.0	5.4	7.3
Чанаргүй	24.0	15.9	15.9
Үндсэн үйл ажиллагааны орлого	7.5	9.5	21.6
Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	3.0	5.3	6.5
Үндсэн үйл ажиллагааны үр дүн	4.5	4.2	15.1
Олгосон батлан даалтын тоо	30	146	10,774
Олгосон батлан даалтын дүн	10.6	33.1	306.3
Үүнээс: Иргэдэд	0.0	0.9	258.8
Аж ахуй нэгжид	10.6	32.2	47.5
Үүнээс: Хөдөө аж ахуй	0.3	0.5	2.9
Үйлдвэрлэл	3.0	12.5	9.7
Бөөний болон жижиглэн худалдаа	3.0	14.6	19.5
Үйлчилгээ	3.6	2.0	2.9
Батлан даалт гаргасан дундаж хугацаа /сараар/	88.9	164.1	79.4
Батлан даалт авахаар ирүүлсэн хүсэлтийн тоо	56	202	10,775
Үүнээс: Зөвшөөрөгдсөн хүсэлтийн тоо	31	155	10,775

ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГӨ ЗУУЧЛАЛЫН САЛБАРЫН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

Үзүүлэлтүүд	2023.III	2024.III
ҮХЭХЗ–ын байгууллагын тоо	314	301
Брокерын тоо	328	314
Агентын тоо	1,287	1,301
Худалдаж, худалдан авч, шилжүүлсэн ҮХЭХ–ийн талбайн хэмжээ /мянган м.кв/	1,164.6	1,303.5
Худалдаж, худалдан авч, шилжүүлсэн ҮХЭХ–ийн үнэ /тэрбум төгрөг/	1,488.9	2,003.8
Түрээслүүлж, түрээсэлж, хөлслүүлж, хөлслөсөн ҮХЭХ–ийн талбайн хэмжээ / мянган м.кв/	397.4	481.6
Түрээслүүлж, түрээсэлж, хөлслүүлж, хөлслөсөн ҮХЭХ–ийн үнэ /тэрбум төгрөг/	116.3	169.4

ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧДИЙН САЛБАРЫН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

Үзүүлэлтүүд	2023.III	2024.III
Тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээдийн тоо	50	53
Үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчдийн тоо	72	118
Үнэт металл болон үнэт чулуугаар хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгч иргэдийн тоо	250	220
Үнэт металл, үнэт чулууны арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэгч иргэдийн тоо	139	122
Худалдан авсан үнэт металлын бохир жин /кг/	1,793.3	1,376.3
Худалдан авсан үнэт металлын нийт үнэ /тэрбум төгрөг/	224.3	259.6
Худалдсан үнэт металлын бохир жин /кг/	2,298.5	1,120.0
Худалдсан үнэт металлын нийт үнэ /тэрбум төгрөг/	239.9	259.5
Худалдан авсан эдлэлийн нийт үнэ /тэрбум төгрөг/	13.5	18.1
Худалдсан эдлэлийн нийт үнэ /тэрбум төгрөг/	20.4	30.7

ВИРТУАЛ ХӨРӨНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭГЧИЙН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

/Тэрбум төгрөг/

Үзүүлэлтүүд	2023.III	2024.III
Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн тоо	12	12
Харилцагчийн тоо	917,928	919,434
Үүнээс: Идэвхтэй арилжаа хийдэг	20,204	24,380
Баталгаажуулалт хийсэн	392,898	456,350
Дотоодын виртуал хөрөнгийн тоо	39	43
Дотоод виртуал хөрөнгийн зах зээлийн үнэлгээ	287.8	258.5
Бүртгэлтэй виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгч дээр хийгдсэн дотоодын виртуал хөрөнгийн арилжааны дүн /өссөн дүнгээр/	12.1	8.5
Хувь нийлүүлсэн хөрөнгө	24.9	24.9
Нийт хөрөнгө	48.5	64.5
Үндсэн үйл ажиллагааны ашиг/алдагдал	(8.7)	1.6

